

Nagrajenci GZS 2019

Ustvarjajo prihodnost in naprej rinejo z nasmeškom

6

20 **Slovensko gospodarstvo je v dobri kondiciji, zato se krize ni bati.**

Intervju z Boštjanom Gorjupom

32 **Od besed k dejanjem – prenova plačnega sistema**

Strukturne spremembe

40 **Nevarna razmerja v svetu**

GG plus

plus
analize, napovedi in nasveti

MHP ZA SKUPNO PRIHODNOST

Perutnina Ptuj je poznana po priljubljenih blagovnih znamkah v Sloveniji in v več kot 20 državah sveta. Sklenila je partnerstvo z MHP, vodilnim mednarodnim pridelovalcem perutnine.

Naše skupno partnerstvo vam zagotavlja:

ZAVEZA KAKOVOSTI

Visoki standardi so ključni za proizvodnjo visoko kakovostne hrane.

Skupaj bomo zagotavljali najvišje EU standarde na področju varnosti hrane in dobrobiti živali.

Krepili in razvijali bomo lokalno proizvodnjo v sodelovanju z domačimi rejci.

ZAVEZA LJUDEM

Temelja našega izjemnega uspeha sta znanje in prizadevnost naših zaposlenih.

Skupaj želimo doseči naše ambicije ter z vsemi deliti naš uspeh.

Z rastjo poslovanja bomo ohranjali obstoječa in zagotavljali nova delovna mesta v skupini Perutnina Ptuj.

ZAVEZA PLANETU

Odgovornost vseh nas je, da varujemo planet, na katerem živimo.

Smo prvi s trajnostnim pristopom v kmetijski proizvodnji, ki ščiti in blaži vplive na naravne vire.

Smo vodilni v oblikovanju in udeležanju zavez pri okoljskem ravnanju v agro dejavnosti.

Nagrajenci nas navdušujejo

Medtem ko eni držijo svoje čolne privezane v močvirjih, kjer jim počasi gnije dno, se drugi skozi viharje prebijajo proti novim modrim oceanom.
(Tone Stanovnik, Špica international)

Izvrstna misel nekdanjega nagrajenca GZS, ki pojašnjuje ne le razmere v gospodarstvu, temveč v vsej družbi. Da svet, globalna družba ni nevarnost, temveč priložnost – da je tako za nas kot zanje lahko priložnost za hitrejši razvoj. Win-win*.

Se tudi vam zdi, da pri nas vse več ljudi (nekritično) povečuje preteklost, izraža razočaranost nad sedanjostjo in je zaskrbljenih glede prihodnosti? V človeški naravi je zelo močno čustvo, s katerim potlačimo in pozabimo slabe izkušnje. Bolj pa, kot je svet kompleksen in razvoj hitrejši, postaja vse skupaj nestabilno in težko obvladljivo. Nenehno spreminjanje ni več izziv, temveč osnovna zahteva sodobnega bivanja. Kar najbolj zagotovo vemo, je to, da čez nekaj let nič več ne bo tako, kot je zdaj. Spremenile se bodo komunikacije, mobilnost, materiali, hrana, poslovni procesi, odnosi. Če smo še pred 30 leti razumeli, da dobivamo med šolanjem izobrazbo za vse življenje, danes vemo, da bo večina znanj že čez 10 let popolnoma zastarelih in neuporabnih. Kako se spopasti s fenomenom razvoja, ki prinaša s seboj ranljivost in ogroženost?

Poučno in navdihujoče je pogledati, kako delajo to najuspešnejši med nami. Letošnji nagrajenci niso ponudili receptov, vlečejo pa s svojimi zgledi, razvojno potjo in razumevanjem prihodnosti.

Čeprav se sliši že zljajnano, vsi po vrsti poudarjajo, da ... »posel, to smo ljudje«... Da nihče sam ne bi uspel, če ne bi imel sodelavcev, ki jim popolnoma zaupa. Kako lažje se je odločiti takrat, pravi Srečko Jesenek iz Tiskarne Jesenek, ko imaš za seboj ekipo, ki te podpira.

V Sloveniji nas je še vedno preveč strah neuspeha. Zato tudi raje pristajamo na kompromise in smo nezadovoljni. V poslovnem svetu brez tveganja in iskanja boljših, novih poti, ni obstanka. Ali kot pravi Rok Barbič iz Stillesa, spodrseljaji in neuspehi so najboljši učitelj. Vzponi in padci sicer potrjujejo, da imamo za obdobji rasti tudi krize, vendar pa morajo gospodarstveniki ves čas iskati boljše poti in nove rešitve.

Znanja je v Sloveniji veliko, vendar pa je sodelovanja znanstvenoraziskovalnih organizacij in skupin in gospodarstva premalo, opozarjata Dušan Olaj iz Duola in Peter Kosin iz družbe Inea. Oba se sicer pohvalita, da imata njuni družbi razvite dobre odnose s centri znanja, vendar pa ti odnosi niso del sistema, načrtne strategije, ki bi silila in motivirala raziskovalce za sodelovanje z gospodarstvom. Na pomanjkanje industrijske strategije opozarja tudi Rudolf Horvat iz Saubermacherja, kjer so ustanovili poseben oddelek za raziskave in razvoj, vendar pa pogrešajo interes raziskovalcev za sodelovanje z njimi.

Samozavest in ambicioznost pa podjetja gradijo tudi na inovativnosti. Ne samo na odkrivanju novega znotraj raziskovalnih skupin, ampak tudi na inovativni kulturi, ki mora postati prevladujoča vrednota slehernega podjetja. Tomaž Berginc iz Eti Elektroelementa, v katerem so v zadnjih treh letih dobili kar 26 nagrad za inovacije, pravi, da brez inovativnosti celotnega podjetja v tako zreli panogi, kot je elektroindustrija, ni moč preživeti.

Rezultati in pogledi nagrajencev nas navdihujejo in opogumljajo. Na krilih dobrih rezultatov je strah pred prihodnostjo nepotreben, pogledi in poslovni modeli nagrajencev pa omogočajo ambicijo, da so v problemih, ki krožijo nad svetovnim gospodarstvom, predvsem izzivi in priložnosti za nov gospodarski uspeh. ^{gg}

* (zmaga za vse, Op.a.)

Na krilih dobrih rezultatov je strah pred prihodnostjo nepotreben, pogledi in poslovni modeli nagrajencev pa omogočajo ambicijo, da so v problemih predvsem izzivi in priložnosti za nov gospodarski uspeh.

Samo Hribar Milič
odgovorni urednik

Foto: Barbara Reya

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Odgovorni urednik:

Samo Hribar Milič

Izvršna urednica:

Barbara Perko

Oblikovanje:

Samo Grčman

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Janja Leban, Ante Milevoj,
Tajda Pelicon, Katarina Prebil,
Petra Prebil Bašin, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Tisk: Present, d. o. o.

Datum natisa: 3. 4. 2019

Distribucija: Pošta Slovenije

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS
brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je:
80,00 evrov z vključenim DDV.

Poštnina za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljja Gospodarske
zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva
13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo
za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno
številko 516.

ISSN 13183672

Notranjost revije je natisnjena na recikliranem
papirju Viprint papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d.,
ki je za vse papirje pridobila certifikat FSC®, za
nekatero papirje iz grafičnega programa pa tudi
certifikat Ecolabel (okoljska marjetica).

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na
rastlinski osnovi.

Fotografija na naslovnici: Barbara Reya

Slovenija je zakladnica naravnih virov in znanja 15

Razstava Prihodnost bivanja

Intervju z Dejanom Turkom 12

Embalaža

52

Uvodnik

Nagrajenci nas navdušujejo

3

Nagrade GZS

Ustvarjajo prihodnost in naprej rinejo z nasmeškom

6

Nagrada v tujini

Temelj je zaupanje med sodelavci

12

Future Living

Slovenija je zakladnica naravnih virov in znanja

15

Slovenska podjetja bodo skupaj razvila pametno hišo prihodnosti

18

Intervju

Slovensko gospodarstvo je v dobri kondiciji, zato se krize ni bati.

20

Inovacije

Z umetno inteligenco do najbolj naprednega sistema

26

Kolumna

Odličnost v inoviranju, le kaj bi to lahko bilo?

28

Kadrovska konferenca

Za večjo zaposlenost generacije 55 plus

29

Strukturne spremembe

Od besed k dejanjem – prenova plačnega sistema

32

Digitalno inovacijsko stičišče Slovenija

Z aktivnimi ukrepi k digitalni transformaciji

35

Projekt I-CON

Z evropskimi sredstvi do večje usposobljenosti slovenskih
živilskih podjetij

37

Kako še zmorete?

Preobremenjenost
v službi in doma.

Nočno delo.

Nespečnost in
izčrpanost.

Koliko še,
preden se zlomite?

Enduranza®

**Najmočnejša in naravna
zaščita proti utrujenosti in
izčrpanosti.**

Dolgotrajna izčrpanost se lahko konča s telesno izgorelostjo. **Najmočnejša zaščita pred utrujenostjo in izčrpanostjo je Enduranza®.** Vsebuje popolnoma slovensko naravno učinkovino Abigenol. Ta izhaja iz skorje kočevske bele jelke.

Enduranza® je že drugič zapored št. 1 po izboru kupcev v lekarnah za zmanjšanje utrujenosti in izčrpanosti.

Enduranza® z Abigenolom, naravnimi vitamini in minerali odstranjuje posledice stresa, krepi odpornost in preprečuje preutrujenost.

Vitamin C in železo prispevata k zmanjšanju utrujenosti in izčrpanosti. Cink ima vlogo pri delovanju imunskega sistema.

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano.

**Na voljo v lekarnah, specializiranih prodajalnah
in na www.arspharmae.com T 080 87 66**

Narava je modra

Plus	39
Evropska usoda nižje gospodarske rasti bi Madžarsko lahko zaobšla	
Uvodnik	40
Nevarna razmerja v svetu	
Nemčija	42
Vpliv ohlajanja industrije bo kmalu čutiti tudi pri nas	
Transport	43
Rast logističnih, a upad poštinih storitev	
Turizem	44
Za nadaljevanje rasti nujna sezonalizacija	
Visokotehnoški proizvodi	45
Mala in srednje velika podjetja so na pravi poti	
Gradbeništvo	46
Dela za gradbince ne bo zmanjkalo	
Surovine	47
Surovinske trge lahko stresejo novice s Kitajske	
Avtomobilska industrija	48
Tekoča naročila tudi do 5 odstotkov nižja	
Posojila	49
Trend refinanciranja se znižuje	
Embalaza	52
Nakopičeno odpadno embalažo naj bi odpeljali aprila	
Dimnikarstvo	58
Zaradi spremenjenega zakona veliko dimnikov neočiščenih	
Investicije	64
V vodovodne sisteme bo treba vlagati več	
Pogrebna in pokopališka dejavnost	70
Le 20 odstotkov občin ima pogrebne in pokopališke dejavnosti usklajene z zakonom	
Lestvice	76
Top 50 podjetij komunalne dejavnosti, 2017	
Top 10 podjetij pogrebne dejavnosti, 2017	79
Zaposlovanje	82
Najprivlačnejši slovenski delodajalci na 1. slovenskem on-line kariernem sejmju	
Mediacija	84
Prednosti administrirane UNCITRAL arbitraže	
Vajeništvo	86
S pomočjo pesmi do pravega poklica	
Internacionalizacija	87
Podjetja lahko pridobijo konkurenčno prednost	
GG svetovalec	88
Možnosti financiranja izvoznega posla	
Posebnosti na področju odpadne embalaže	89
Izobraževanje za učinkovito digitalno preobrazbo	90
Kako urediti pravila glede kajenja	91
Čas je za kreativnost! Kako pa pri vas pridete do ideje?	92
Obletnica	94
40 let Podjetniško trgovske zbornice	
Mednarodni kotichek	96
Stališča	99
Novice	101
Napovednik	102

Ustvarjajo prihodnost in naprej rinejo z nasmeškom

Vsak hodi po svoji poti in vsaka sveti v svoji barvi. Nagrajenci GZS 2019 skupaj ustvarjajo pisano prihodnost za svoja podjetja in za vse nas.

Ana Vučina Vršnak, foto: Barbara Reya

»Potrebujemo večjo ambicioznost vseh,« poudarja Borut Pahor.

»Ustvarjamo prihodnost.« To je bila vodilna misel 51. podelitve najstarejših in najprestižnejših nagrad v gospodarstvu – Nagrad Gospodarske zbornice Slovenije za leto 2018.

Nagrado je letos prejelo šest izjemnih posameznikov: Tomaž Berginc iz podjetja ETI Elektroelement, Rudolf Horvat iz družbe Saubermacher Slovenija, Rok Barbič iz Stillesa, Dušan Olaj iz Duola, Peter Kosin iz družbe INEA ter Srečko Jesenek iz Tiskarne Jesenek.

Želja po skupnih projektih v prihodnosti

Nagrado je podelilo šest prav tako izjemnih posameznic, ki se tudi lahko pohvalijo z marsikatero nagrado: dr. Saša Prelovšek Komelj, izredna profesorica na

Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani, gostujoča profesorica na Univerzi v Regensburgu in raziskovalka na Institutu »Jožef Stefan«; dr. Mojca Benčina, višja znanstvena sodelavka na Kemijskem inštitutu, izredna profesorica za področje biokemije na Univerzi v Mariboru in docentka na Univerzi v Ljubljani; dr. Andreja Kutnar, izredna profesorica, nosilka področja Znanost o lesu na Univerzi na Primorskem in direktorica raziskovalnega inštituta InnoRenew CoE; prof. dr. Nina Gunde Cimerman, vodja raziskovalne skupine za biologijo mikroorganizmov na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani; arhitektka Tina Gregorič Dekleva, redna profesorica na Inštitutu za arhitekturo in oblikovanje na Tehnični

univerzi na Dunaju ter gostujoča predavateljica na številnih univerzah; dr. Danica Purg, ustanoviteljica in direktorica IEDC-Poslovne šole Bled ter predsednica združenja managerskih šol CEEMAN. Ob tem je bila izrečena želja, da bi kakšen projekt izpeljali skupaj z nagrajenci GZS.

Leto 2019 zadnje idealno leto za sprejem strukturnih reform

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je na podelitvi Nagrad GZS poudaril, da je splošno stanje v Sloveniji, vključno z gospodarskim, dobro in lahko traja še nekaj časa. A dolgoročno ni vzdržno brez premišljenih strukturnih sprememb.

»Leto 2019 je zadnje idealno leto za sprejem strukturnih ukrepov. Imamo relativno ugodne okoliščine in v osnovi bolj zdravo gospodarstvo kot pred izbruhom krize leta 2008. To stanje ne bo trajalo večno, sploh zaradi mednarodnih okoliščin. Smo izvozniki, zato jih moramo dobro razumeti,« pravi Pahor.

Omenil je mednarodne okoliščine, ki so gospodarsko-finančne narave, in varnostno-politične okoliščine. Ker imamo na oboje omejen vpliv, so strukturni ukrepi nujni. Država mora poskrbeti, da bo javna uprava bolj učinkovita, trg dela pa mora postati bolj prožen. Človeški kapital in finančni (lastniški) drug brez drugega ne moreta, zato se morata dogovoriti za sožitje, je prepričan predsednik RS. Dejal je še, da gospodarstvo razmišlja drugače kot pred krizo, politika pa precej podobno kot pred krizo: ker razmere niso slabe, ni želje po ukrepanju.

»Potrebujemo večjo ambicioznost vseh. Sicer bomo pričeli parcialnim poskusom reforme, ki se bodo pokazali kot neuspešni,« je jasen Pahor.

O srcu, duhu in trudu

Ničesar občudovanja vrednega se ne da doseči s polovičnim srcem, šibkim duhom in brez truda, je na podelitvi Nagrad GZS dejal predsednik Komisije za Nagrade GZS Janez Škrabec, prvi mož družbe Riko, tudi sam prejemnik nagrade.

Glede ustvarjanja prihodnosti pa je izjavil: »Vse, kar vem o prihodnosti, je moja preteklost in izkušnje moje preteklosti. Namesto da v projekcijo vnašamo razne spremenljivke, se ozirimo v preteklost. Razvozlati moramo vse, kar osmišlja naš svet.«

Najpomembnejše je spodbujanje radovednosti

Dr. Miha Kos, direktor Hiše eksperimentov v Ljubljani, je na podelitvi nagrad izpostavil, da je tisto, kar ustvarja prihodnost, učenje na lastnih napakah. Po njegovem je za družine, šole, podjetja bistveno ustvariti varno okolje za delanje napak. »Učimo se samo na lastnih napakah, na tujih se ne moremo naučiti ničesar,« je jasen Kos.

Zbranim je dejal, da je pomemben tudi kritični dvom – ne hoditi tja, kamor gre masa; ne verjeti besedam, ki jih ne razumemo; reči »ne vem« za stvari, ki jih ne vemo.

Ob tem, da je pomembno tudi timsko delo, komunikacija in sodelovanje, pa je Kos kot

Kar ustvarja prihodnost, je učenje na lastnih napakah, trdi dr. Miha Kos.

Radovednost rodi ustvarjalnost, ta rodi inovativnost. Posledica je zdravo podjetništvo.

Ustvarjanje lastne prihodnosti je zahteven, a hkrati vznemirljiv proces, pravi predsednik GZS Boštjan Gorjup.

Več o letošnjih nagajencih lahko preberete v posebni izdaji revije Glas gospodarstva ob 51. podelitvi Nagrad GZS.

Več o nagajencih

najpomembnejše izpostavil spodbujanje radovednosti. »Ta je temelj napredka. Radovednost rodi ustvarjalnost, ta rodi inovativnost. Posledica je zdravo podjetništvo. Zdrava podjetništva rodijo zdravo državo.« Tako je nizal točke Kos, katerega vizija je zdrava demokracija – večina ljudi, ki razmišlja kritično in ukrepa aktivno.

Vse za to, da lahko zaposleni posegajo po zvezdah

Predsednik GZS Boštjan Gorjup je na slovesnosti poudaril, da prihodnost ni nekaj neotipljivega:

»Kar delamo danes, določa, kaj bomo delali jutri. Prihodnost zahteva mobilizacijo vseh podjetniških sil, zahteva, da neutrudno inoviramo, iščemo nove rešitve, kadre in razvoj.«

Prepričan je, da je ustvarjanje lastne prihodnosti »zahteven, a hkrati vznemirljiv proces«. Kot pravi, nikoli ne moremo biti gonilo razvoja brez proaktivnega in neustrašnega pristopa, če nenasitno ne stremimo po novem – in to v vseh pogledih, če nismo pripravljeni odstopati od ustaljenih poti.

»Menedžerji imamo v podjetjih veliko nalog, a ena je ta, da ustvarjamo pogoje, v katerih lahko sodelavci posegajo po zvezdah,« je prepričan Gorjup. Dodaja, da so si vsa uspešna podjetja v nečem zelo podobna: zaposleni so nanje ponosni. In v takih podjetjih se zavedajo, da vsak posameznik prispeva k uspehu po svojih močeh. **gg**

Modrost in ambicioznost

GZS je z letošnjo podelitvijo presešla magično številko 365 – po novem je namreč vseh nagrajencev že 368. Mnogi od nekdanjih nagrajencev so bili prisotni tudi na podelitvi nagrad 7. marca v Cankarjevem domu, lanskoletni nagrajenci pa so novim na srce položili tudi nekaj za popotnico: naj se držijo svoje smeri in jo prilagajajo razmeram, naj jih negativni ljudje ne ohromijo in naj imajo lastne kriterije o uspehu, naj pri svojem poslu pomislijo na bodoče generacije in okolje, pa tudi, da je modrost priporočljiva vsaj toliko kot ambicioznost.

Mag. Tomaž Berginc je leta 2007 prevzel vodenje skupine ETI, ki je tretji največji proizvajalec varovalk na svetu. Ima 13 hčerinskih družb, posluje v preko 60 državah, kjer ustvarijo 92 % prihodkov. V povprečju je v zadnjih treh letih znašala rast prodaje v tujini 23 % (doma pa 8 %), lasten razvoj novih proizvodov pa vsako leto presega desetino prodaje. Od leta 2016 so prejeli 26 nagrad za inovacije, v razvoju imajo preko 70 zaposlenih in imajo registrirano razvojno skupino.

- Število zaposlenih: 1.587
- Dodana vrednost/zaposlenega: 34.000 EUR v Sloveniji

»Uvajanje sprememb v podjetju, kjer vsi mislijo, da je vse v redu, je svojevrstna zabava. Ampak po horoskopu sem kozorog in rinem naprej z nasmeškom in zlepa ne popustim,« je dejal na podelitvi nagrad. »Prihodnost je polna izzivov,« pravi in dodaja, da se bodo v podjetju ukvarjali s področji, kjer že žanjejo prve uspehe. To so obnovljivi viri, elektromobilnost, pametni izdelki, ki med seboj komunicirajo. »Naslonili se bomo na svoje znanje in fleksibilnost ter včasih togim konkurentom odvzeli kos njihove pogače,« napoveduje.

Rudolf Horvat vodi podjetje Saubermacher Slovenija od oblikovanja družbe leta 2007 dalje. Družba je v celoti v lasti avstrijskega podjetja Saubermacher DAG iz Gradca. S svojimi sedmimi hčerinskimi podjetji izvajajo storitve javnih služb ravnanja z odpadki v 58 občinah. Po številnih kazalnikih se uvrščajo v najvišji razred med konkurenti na domačem trgu.

Podeljujejo tudi okoljsko nagrado za najboljšo diplomsko delo na področju okolja in pri tem sodeluje več fakultet s treh slovenskih univerz. Imajo poseben oddelek za raziskave in razvoj. Uvajajo nove storitve, kot je denimo nov način zbiranja odpadkov Smart Waste. Dodana vrednost se je v zadnjih treh letih v povprečju povečala za 8,5 % letno.

- Število zaposlenih na dan 31. 12. 2018: 217
- Dodana vrednost/zaposlenega: 45.000 EUR

Horvat, ki velja za pionirja ločevanja odpadkov v Sloveniji in se zavzema za bolj pravičen način zaračunavanja odvoza odpadkov, ima mnogo idej za prihodnost, v katero stopajo po poti družbe brez odpadkov (»zero waste«) in krožnega gospodarstva: »Naš moto je, da odpadki niso odpadki, ampak vir surovin.« Želi si, da bi Slovenija postala neodvisna od tujine pri predelavi nevarnih odpadkov in da bi sami zgradili center za ta namen.

Rok Barbič vodi podjetje Stilles v lasti podjetja AFP iz Dobove od leta 2012. Njegov cilj je umestitev Stillesa kot najpomembnejšega igralca v srednjeevropski regiji na področju celovitega interiernega opremljanja večjih projektov po sistemu Turnkey Solutions Supplier. Podjetje skoraj 100 % prihodkov ustvari na tujih trgih. Povprečna rast prihodkov v zadnjih treh letih je 33-odstotna, še višja pa je rast dobička, ki znaša povprečno preko 80 %. Od ustanovitve dalje je Stilles izvedel preko 900 projektov doma in po svetu, zgolj v letu 2017 pa so bili prisotni v 20 državah, pripravili 1.770 načrtov, zaključili 50 projektov in v delo vključili 677 dobaviteljev. Dvakrat so tudi prejeli priznanje GZS za inovacije.

- Število zaposlenih: 278
- Dodana vrednost/zaposlenega: 35.000 EUR

»Če obleka naredi človeka, interier in oprema data pečat,« je na podelitvi dejal Barbič. Proizvodna preobrazba je bila zelo pestra, izvajali so se ukrepi, ki niso bili popularni v družbi, ki je po njegovem »družinsko podjetje in novodobna organizacija«. Brez bank NLB in Sberbank jim ne bi uspelo, saj zaradi milijonskih poslov potrebujejo bančne garancije. Ravno dan pred podelitvijo nagrade so podpisali nov, 10-milijonski posel v Nemčiji, sicer pa bi bili v prihodnosti veseli tudi poslov doma.

Dušan Olaj je leta 1992 ustanovil Duol, danes se njihovih 1.500 pokritih objektov nahaja v več kot 50 državah po svetu. Družba ustvari skoraj 88 % prihodkov na tujih trgih in je v obdobju zadnjih treh let dosegla 22-odstotno povprečno rast dodane vrednosti. Izjemne rezultate dosegajo tudi v rasti dobička, ki je imel preko 100-odstotno rast v zadnjih treh letih. Duol je globalni tehnološki vodja v svoji niši proizvodnji, pri čemer sodeluje v mednarodnih projektih in inovativnih skupinah. Tako s s centrom odličnosti Vesolje, z Evropsko vesoljsko agencijo in ameriško Naso začeli razvijati uporabnost membranskih tehnologij v vesolju.

- Število zaposlenih: 22
- Dodana vrednost/zaposlenega: 69.000 EUR

»Za prvo pogodbo je Duol potoval z Viča v Šiško, danes je zanj pretesen ves svet,« pravi Olaj. Vsega ga je naučila igra - šah. Šah te nauči spoštovanja, kajti če podcenjuješ nasprotnika, boš izgubil; uči potrpežljivosti, saj z eno potezo ne moreš zmagati; nauči te odločati se, ker moraš potegniti potezo; in uči sprejemati odgovornosti, kajti če izgubiš, si kriv sam. Šah bi uvedel tudi kot obvezni predmet v šolo. Sicer pa Olaj išče svojo pot: »Če hočeš uspeti, moraš razmišljati drugače. Za nas je posel igra, ampak zelo, zelo resna igra.«

Peter Kosin je leta 2010 prevzel vodenje podjetja INEA, ki jo je leta 1987 ustanovil Institut »Jožef Stefan« (IJS). Od junija 1991 je podjetje v zasebni lasti. INEA, ki ima pet odvisnih družb tako v Sloveniji kot tujini, nudi svoje rešitve različnim panogam, denimo avtomobilski in elektronski industriji, farmaciji in kemiji doma in po svetu. V zadnjih treh letih so beležili 14-odstotno rast prihodkov, v tujini ustvarijo preko 60 odstotkov vseh prihodkov. Z registrirano razvojno skupino 24 raziskovalcev in 28 tehnikov sodelujejo v številnih, tudi evropskih programih.

- Število zaposlenih na dan 31. 12. 2018: 68
- Dodana vrednost/zaposlenega: 61.000 EUR

»Verjemite in vlagajte vase, ostalo se bo uredilo samo po sebi,« je na podelitvi poudaril Kosin in pristavil, da so srce podjetja ljudje. Vrednote, ki jih živijo, so posluš za sočloveka, partnerski odnos, optimizem in zdrava kmečka pamet. Čeprav je bil v času študija sprejet na Massachusetts Institute of Technology (MIT) v ZDA, se je odločil za Slovenijo.

Srečko Jesenek je družbo ustanovil leta 1986 kot Papirna galanterija Jesenek Srečko s.p. S Cometom Zreče so začeli sodelovati na področju etiket za bruse, ki pri 200 °C ne spremenijo oblike in izgleda. Danes družba letno natisne 600 milijonov termo obstojnih etiket za smolno vezane bruse v 11 tisoč različnih dizajnih, njihovi kupci pa so mednarodni koncerni iz Avstrije, Francije, ZDA, Japonske in drugod. Čisti dobiček v višini 1,5 milijona evrov je najvišji med konkurenti in EBIDTA marža dvakrat višja od primerljivih podjetij. Investicije so namenjene tehnološki opreми, ki bo izboljšala delovne pogoje zaposlenih v proizvodnji, optimizaciji procesov in krajšanju dobavnih rokov.

- Število zaposlenih: 34
- Dodana vrednost/zaposlenega: 88.000 EUR

»Za poklic tiskarja sem se odločil že v osnovni šoli. Sosedu tiskarju sem pomagal že takrat. Mamo je resnično skrbelo, ko sem želel hlev spremeniti v tiskarno. Potolažil jo je stric, ki ji je dejal, da če mi ne bo uspelo, krave vedno lahko pridejo nazaj. Nikoli niso.« Tako je Jesenek v Cankarjevem domu odkrito opisal svoje začetne korake na podjetniški poti. Danes na svojih tiskarskih strojih vsak dan natisne 2,5 milijona etiket in porabi 1.000 ton specialnih papirjev. Na svetu konkurence pravzaprav nima, z izjemo Nemčije – pa še tam so zgolj tri tiskarne s podobnim programom in le ena je po velikosti in kakovosti primerljiva z njimi.

Zahvaljujemo se pokroviteljem in partnerjem 51. podelitve Nagrad GZS

Generalni pokrovitelj

PORSCHE
SLOVENIJA

Sponzor odličnosti

Zlati partner

Zlati pokrovitelj

Bronasti pokrovitelji

Mala pokrovitelja

Glavni pokrovitelj
pogostitve

Materialni
pokrovitelji

DUTB**NEPREMIČNINE****STANOVANJSKO-POSLOVNI
KOMPLEKS KOPRSKA VRATA**

Prodaja se začne v kratkem. Naprodaj bo 164 osveženih stanovanj z garancijo in več kot 2.000 m² poslovnih prostorov. Podrobnejše informacije sledijo kmalu.

**STAVBNO ZEMLJIŠČE ZA
GRADNJO VEČSTANOVANJSKIH
OBJEKTOV PODUTIK**

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 21.646,00 m²
CENA: 7.500.000,00 € + pripadajoči davek

**ATRAKTIVNO ZEMLJIŠČE ZA
STANOVANJSKO GRADNJO V FIESI**

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 1.364,00 m²
CENA: 279.620,00 € + pripadajoči davek

**ZEMLJIŠČE ZA STANOVANJSKO
GRADNJO IN CENTRALNE
DEJAVNOSTI PUHOVA**

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 36.993,00 m²
CENA: 3.181.000,00 € + pripadajoči davek

**INVESTICIJSKO ZEMLJIŠČE
ARGOLINA**

NETO TLORISNA POVRŠINA STAVB: 3.597,00 m²
SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 23.703,00 m²
CENA: 8.860.000,00 € + pripadajoči davek

**DVA POSLOVNA OBJEKTA -
DUNAJSKI KRISTALI V LJUBLJANI**

NETO TLORISNA POVRŠINA (OBEH) STAVB: 6.189,00 m²
LETO IZGRADNJE: 2010
CENA: 6.360.000,00 € + pripadajoči davek

DUTB d.d. ima v svoji ponudbi več kot
290 različnih nepremičnin

Več na: nepremicnine.dutb.eu
e nepremicnine@dutb.eu

DUTB, d.d., Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana
t 01 429 38 95

DUTB v postopku zbiranja ponudb ni zavezana sprejeti nobene ponudbe, četudi je ponudba enaka višini informativne (prodajne) cene ali višja.
Več informacij je na voljo na spletni povezavi: https://nepremicnine.dutb.eu/Navodila/Kako_kupiti_nepremicnino_od_DUTB/

Temelj je zaupanje med sodelavci

»Nagrada nisem prejel, ker bi bil najboljši, ampak ker sem svoji ekipi v Sloveniji in Srbiji pripeljal do tega, da sta iz sebe potegnili najboljše,« pravi Dejan Turk, prvi mož A1 Slovenija in VIP mobile, Srbija.

Ana Vučina Vršnak, foto: A1 Slovenija

Zelo pomaga odprta in neformalna organizacijska kultura, kjer lahko vsakdo v vsakem trenutku pride do vsakogar.

Med nekdanjimi prejemniki Nagrade GZS, in sicer leta 2013, je vodilni v družbi A1 Slovenija Dejan Turk. Leta 2009 je prejel nagrado Manager leta. Turk vodi tudi srbski VIP mobile in konec lanskega leta so mu v Srbiji podelili naziv Manager leta 2018.

Pravite, da je poslovna organizacija lahko uspešna, če ustvari atmosfero, v kateri ima vsak član ekipe svobodo, da predstavi svoje najboljše ideje, izrazi

polne strokovne zmožnosti ter izkaže vse svoje spretnosti in talent. Kako pa to doseči?

Temelj je zaupanje med sodelavci. Zaupanje namreč ustvarja pozitivno delovno okolje, v katerem so ljudje sproščeni in lahko dajo svojemu talentu prosto pot. Zelo pomaga tudi odprta in neformalna organizacijska kultura, kjer lahko praktično vsakdo v vsakem trenutku pride do vsakogar. Informacije tako krožijo hitreje, zaradi česar lahko sodelavci prihajajo do boljših idej in sprejemajo boljše odločitve.

»Zelo so mi všeč nekatera mesta, ki so ustvarila stimulatívno okolje za start-upe in kjer vidim, da se rojevajo nove ideje, ki bodo krojile prihodnost. Dobri primeri so skandinavske države in mesta, kot sta Stockholm in Oslo, ali pa recimo Amsterdam. Torej mesta, ki pritegnejo mlade talente predvsem s privlačno lokacijo, urejenim okoljem in možnostjo razvoja. Upam si trditi, da imata tako Slovenija kot Srbija na tem področju še ogromen neizkoriščen potencial.«

Seveda pa takšen način dela lahko deluje šele, ko ga za svojega vzamemo vodje. Izrednega pomena je zato vodenje z zgledom na vseh ravneh, od predsednika uprave do vodje trgovin in manjših ekip. Tudi zato se pogosto odpravim na obisk v naš klicni center ali v katero od trgovin in tako poskušam z lastnim zgledom nagovoriti vodje vseh ravni, naj bodo čim bolj prisotni tam, kjer je podjetje v stiku z uporabniki.

Kaj se je na tej poti pokazalo kot največji izziv?

Kot največji izziv se je pokazalo prilagajanje spremembam v okolju oziroma ustvarjanje kulture, ki bo podjetju omogočala, da te spremembe narekuje. Postavljeni smo pred izziv, kako ohraniti vse pozitivno v organizacijski kulturi in jo hkrati aktivno spreminjati tako, da bo podjetje pripravljeno na tržne, okoljske in konkurenčne izzive ter bo hkrati lahko sledilo željam glede razvoja podjetja, ki jih imajo lastniki. Velja pa tudi tu podobno, kot sem omenil že prej: ključno je vodenje z zgledom. Najprej se moramo spremembam prilagoditi vodje, da nam bodo sledile tudi naše ekipe.

Ali vam omenjene nagrade pomenijo veliko? So spodbuda za naprej? Jih dojemate kot potrditev, da podobno delujete tudi naprej, ali morda v njih vidite povod za razvoj novih idej?

Zadnja nagrada za managerja leta v Srbiji je zame osebno predvsem potrditev, da sem se uspešno uveljavil v povsem novem podjetniškem okolju, ki deluje nekoliko drugače kot slovensko. Po drugi strani pa ravno letos mineva 10 let, odkar sem prejel to nagrado v Sloveniji, zato gre tudi za potrditev stalnosti moje smeri. Kot veste, se je tudi v managementu, podobno kot recimo v športu, težko obdržati na vrhu in držati korak z najboljšimi.

Naj se sliši še tako klišejsko, pa nobene od nagrad ne bi bilo brez mojih ekip. Kot sem že večkrat poudaril, nagrad namreč nisem prejel, ker bi bil najboljši, ampak ker sem svoji ekipi v Sloveniji in Srbiji pripeljal do tega, da sta iz sebe potegnili najboljše. Zato nagrad nisem vesel samo zaradi sebe, ampak zaradi vsakega člana ekipe, ki je vgradil svoj kamenček v mozaik teh uspehov in je lahko upravičeno ponosen nanje.

Kako bi primerjali nagrade, ki ste jih prejeli doma, s to zadnjo iz tujine?

Sem prvi tujec, ki je prejel nagrado za managerja leta v Srbiji. Zato je jasno, da je ta nagrada nekaj

posebnega ne samo zame, ampak verjetno tudi za druge tuje managerje v državi. Še posebej, ker sem opazil, da je biti manager leta v Srbiji precej bolj spoštovano, kot prejeti isto nagrado v Sloveniji. Srbija namreč ni šla skozi boleče obdobje lumparij in tudi kriminalnih dejanj, ki so slovenski management zaznamovali do te mere, da je poklic managerja doma spoštovan mnogo manj kot na primer v Srbiji.

Kakšen je bil torej odziv okolice doma in v tujini? Kako dojemajo poslovneži v različnih državah tovrstne nagrade? Pa ne sprašujem zgolj za Slovenijo in Srbijo, ampak tudi za druge države, kjer se gibljete.

Kmalu zatem, ko sem prejel nagrado v Srbiji, sem se tam udeležil nekaj dogodkov. Kar malo presenečen sem bil, da so vsi vedeli, da sem dobil to priznanje, in mi zanj čestitali. Tudi napovedali so me na ta način in se nekako pohvalili, da sem prišel na njihovo prireditev. Ko sem pred desetletjem prejel nagrado v Sloveniji, je bilo tega manj.

Kje po svetu ste sami dobili občutek spodbudnega okolja in odprtosti? Katera je tista »postaja«, kjer bi se najraje ustavili?

Vedno me je navduševalo delo v majhnih iskrivih ekipah, v katerih se rojevajo nove ideje, v katerih kreativnost dela razliko v primerjavi s konkurenco in kjer je vsak član ekipe ponosen na končni rezultat. Zato so največji vtis name naredila okolja start-up podjetij. Ob nedavnem obisku mednarodnega sejma potrošniške elektronike Consumer Electronics Show (CES) v Las Vegasu sem tako nekaj časa namenil obisku dela sejma, kjer je več kot tisoč start-up podjetij predstavljalo svoje ideje in vizije. ^{gg}

Tako v managementu kot v športu se je težko obdržati na vrhu in držati korak z najboljšimi.

Biti manager leta v Srbiji je precej bolj spoštovano, kot prejeti isto nagrado v Sloveniji.

Okoljsko usmerjene inženirske rešitve – prava pot v prihodnost

mag. Primož Rojec / primoz.rojec@inea.si

Pogled na nas in ostale letošnje nagrajence GZS pokaže, da je vsem skupna potrditev preko tujih trgov. Čeprav je večina podjetij v Sloveniji že dolgo vpeta v mednarodne poslovne povezave, še vedno lahko iščemo poti do še plodnejšega, bolj vsebinskega povezovanja s poslovnimi partnerji v tujini. Tudi uspehi manjših podjetij potrjujejo, da je podjetniško idejo treba čim prej soočiti z globalnim trgom, ali pa iskati ideje po novih izdelkih in storitvah celo že takoj v edinem realnem tržnem okolju – tistem, ki ne pozna meja. Pri tem domačega trga nikakor ne smemo podcenjevati, saj je zahtevno, le da tolikšnega obsega različnih povpraševanj in zahtevnosti ni mogoče pričakovati. Ob pogledu v prihodnost, za katero v Inei menimo, da je svetla, je treba iskati poslovno vodilo, ki nam bo omogočilo rast tudi v prihodnje.

Vpetost v evropske povezave omogoča razvojne korake tam, kjer je bilo nekoč precej težje. Delno lahko to pripišemo tehnološkemu razvoju zadnjih desetletij,

ki gre v smer digitalizacije, informatizacije in čemur sledi vse ostalo – tako storitve kot industrijski izdelki. V času, ko je nujno zaustaviti čezmerno onesnaževanje planeta, postaja vedno bolj digitalizirana tudi energetika. Smo priča spremembam, ki izvirajo iz nujne usmeritve v bolj 'zeleno' obarvano gospodarstvo, v 'zelene' proizvode, storitve in energijo. Sledenje tem tokovom predstavlja nadaljnjo razvojno pot, ki ji bo v prihodnje treba slediti, če bomo želeli še naprej ostajati korak pred konkurenco.

Poslovni začetki Inee izhajajo iz področja industrijske energetike, kjer smo že pred desetletji zagotavljali učinkovito rabo energije. Digitalizacija energetike v zadnjem času nam je v Inei omogočila dodaten razvojni preskok, s katerim se je podjetje postavilo v povsem novo vlogo. V tej vlogi postaja skupaj z ostalimi tehnološki partnerji avantgarda razvoja pametnih elektroenergetskih omrežij, ki omogočajo precej učinkovitejšo rabo energije v prihodnje ob sodelovanju porabnikov odjemalcev in proizvajalcev. Trendu 'zelene' energije v prihodnosti sledijo tudi v okoljih, od koder smo vajeni pričajo pozornost in nagrada razvojnim naporom Inee.

Na področju industrijskih rešitev prevladujoči trend prehoda na paradigmo Industrije 4.0 predstavlja skupni imenovalec, ki bo omogočil razvoj novih, okolju prijaznejših industrijskih rešitev. Vpetost v proizvodne verige, kjer je poslovni model množična proizvodnja izdelkov, ne prinaša le zahtev po zagotavljanju proizvodne učinkovitosti, temveč tudi upoštevanje okoljskih zahtev. Pri razvoju industrijskih rešitev in avtomatizaciji naletimo mnogokrat za na videz nepomembne podrobnosti, ki pa lahko na dolgi rok

pomenijo bistveno prednost za kupca. Za izvajalca, razvijalca rešitev predstavlja to v tem trenutku še izziv, saj je treba poleg klasičnih inženirskih izzivov vključiti nova, prej manj vključena področja.

Čeprav vsi trgi niso enako zahtevni do okoljsko usmerjenih inženirskih rešitev, niti tega ni možno pričakovati, to vseeno predstavlja pravo pot naprej na zahtevnih trgih, če želimo ostajati v ospredju tehnološkega razvoja. Če je bila skrb za okolje v preteklosti potisnjena na stran, se danes soočamo izzivi, ki v preteklosti niso bili niti prestavljivi, niti jih ni več možno potisniti ob stran. V Inei smo prepričani, da bomo temu kos tudi v prihodnje.

SUPPORTED BY

An Expo 2020
Dubai Initiative

Slovenija je zakladnica naravnih virov in znanja

Razstava Prihodnost bivanja, ki bo v Domu gospodarstva na ogled do 11. aprila, predstavlja dosežke slovenskih podjetij na področju pametnega in trajnostnega bivanja. A ta razstava je le majhen kamenček v mozaiku našega znanja, je na konferenci ob otvoritvi razstave opozoril Boštjan Gorjup, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS).

Nina Šprohar, foto: Kraftart

»Pri načrtovanju bivanja v prihodnosti bo treba upoštevati predvsem digitalizacijo in dekarbonizacijo,« je povedal Matej Gajzer, direktor SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo (PSiDL), v katerega je vključenih že več kot 65 slovenskih podjetij. Aleš Prijon, državni sekretar za področje prostora na Ministrstvu za okolje in prostor RS (MOP), je opozoril na trajnostni vidik stavb prihodnosti, ki bo igral ključno vlogo v novi okoljski strategiji. Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta RS, je izpostavil zaostanek za razvitimi državami na področju robotizacije, za katerega meni, da je posledica površno načrtovanega izobraževalnega sistema, ki ne daje znanja in spretnosti, ki jih gospodarstvo potrebuje.

»Slovenija ima resnično velik potencial«

»Soočamo se z veliko urbanizacijo populacije, v mestih pa nastane približno 70 odstotkov vseh emisij,« je povedala generalna direktorica Finskega združenja gradbenih inženirjev, dr. Miimu Airaksinen. Kot je dejala, pametna mesta niso zgolj samostojne stavbe, temveč povezani sistemi. »Potrebujemo več solarne in vetrne energije za cenejše in varnejše bivanje z manj emisijami. Potreben je tudi korak naprej na področju interneta stvari. Imamo ogromno podatkov, če jih izčrpno preučimo, lahko dobimo širšo sliko in usmeritve za naprej,« je razmišljala. Te informacije

lahko pomagajo na različnih področjih, med drugim tudi v okviru varnosti, saj lahko v primeru potrebne evakuacije vemo, koliko ljudi živi v določeni stavbi, kje so otroci in ostareli, ki potrebujejo dodatno pomoč. Ne smemo pozabiti tudi na že obstoječe stavbe, je opozorila: »Moramo jih prilagoditi, razviti v pametne stavbe.«

Kako lahko Slovenija pripomore k svetovnemu razvoju? »Slovenija ima resnično velik potencial na področju bivanja prihodnosti, tako v smislu znanja kot tudi v smislu naravnih virov. Med vodilnimi je v lesni in cementni industriji, ne zaostaja pa niti na področju tehnologije za zidanje pametnih hiš in sistemov,« je zatrdila Airaksinenova.

Dom ni samo stavba, temveč skupek različnih funkcij

Da ima internet stvari velik potencial, opaža tudi Friderik Knez, predsednik strokovnega sveta SRIP PSiDL, ki trdi, da število priključenih naprav vztrajno raste. »Bivanje povezujemo s stavbami, ki predstavljajo okvir. A dom je skupek različnih funkcij. Od pametnega doma lahko pričakujemo več kot le daljinsko in glasovno upravljanje. Ključni koncepti so namreč energijska učinkovitost, trajnost, zdravje prebivalcev in inteligentnost sistema. Pri tem se koncepti pametnega in trajnostnega doma vztrajno

Predsednik DS Alojz Kovšca je poudaril, da je les naše največje bogastvo, ki bi ga lahko bolje izkoriščali.

»Slovenija ima resnično velik potencial na področju bivanja prihodnosti, tako v smislu znanja kot tudi v smislu naravnih virov,« meni dr. Miimu Airaksinen.

Dr. Andrej Tibaut napoveduje, da bodo naše bivalno okolje, naprave v njem ter tudi mi sami kmalu del interneta.

»Nad idejo SRIP-a smo bili na začetku presenečeni, vendar ugotavljamo, da ima tak pristop kup prednosti, saj s sodelovanjem bolje razumemo potrebe uporabnikov,« je ocenil direktor podjetja Marles Bogdan Božac.

prepletajo. Elementov je veliko, spreminja pa se tudi uporabnik. Pametni dom bo moral biti avtomatiziran, da sam ugaane, kaj želi uporabnik,« je povzel Knez. Dodal je, da znaša tržni potencial pametnega doma 35 milijard dolarjev, predvidena pa je rast za 10 odstotkov letno. Kaj je še potrebno razviti? »Del industrije izdeluje komponente, del pa končne izdelke, zato je treba uskladiti poglede, da pridemo do končnega dobrega proizvoda,« je dejal. Knez je v problematiki izpostavil tudi pomen Eko sklada, saj bi le-ta lahko financiral tudi mnogo bolj kompleksne rešitve in že obstoječe stavbe renoviral v pametne.

Spremenil se bo način dojemanja interneta

Doc. dr. Andrej Tibaut, predsednik združenja siBIM, meni, da razvoj na področju pametnih stavb in grajenega okolja prinaša zlitje fizičnega in kibernetskega. »Internet stvari se bo razvil v 'internet pomena'. Ne bomo več govorili: 'smo na internetu', ko bomo sedeli za računalnikom in brskali po spletni trgovini, temveč bodo naše bivalno okolje, naprave v njem ter tudi mi sami del interneta,« je napovedal. Tibaut meni, da slovenska podjetja na področju pametnega grajenja okolja zelo dobro razumejo industrijo 4.0 in so »tik ob glavnem odru, nekatera se celo potegujejo za glavne vloge«. Vseeno pa doda, da bo potrebnega nekaj več občutka za standardizacijo, optimizacijo in avtomatizacijo poslovnih procesov. »V podjetjih bi bilo treba povečati razvojno raziskovalni naboj, ker to v storitve in produkte posledično prinaša dodano vrednost,« je povedal. »Slovenska podjetja, s katerimi sodelujemo na UM Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, se lahko pohvalijo z rezultati na področju razvoja novih storitev in produktov, digitalizacije procesov (na primer uvedbe BIM - informacijsko modeliranje gradenj) ter večje učinkovitosti pri projektiranju in spremljanju aktivnosti na gradbiščih. Ta podjetja spoznavajo BIM kot osnovo za kvalitetno grajeno okolje, ker je to predpogoj za pametna mesta,« je pojasnil Tibaut in dodal, da žal v tem trenutku tehnologije e-mobilnosti prehitujejo infrastrukturo mest in okolja, moralo pa bi biti ravno obratno, ker so pametna mesta predpogoj za e-mobilnost. Največji izziv Združenju siBIM trenutno predstavlja potrditev akcijskega načrta uvedbe digitalizacije na področju grajenega okolja, ki je, kot pravi Tibaut, »osnova za uresničitev zahtev industrije 4.0 in dvig digitalnega ugleda Slovenije«.

Manjka gozdno-lesna veriga s kvalitetnimi polizdelki

Dr. Boštjan Pečnik, izvršni direktor programa kuhalni aparati Gorenje in predsednik upravnega odbora SRIP PSiDL, je napovedal, da bodo komponente v prihodnje še bolj uporabniku prijazne, saj razvoj prinaša veliko novih tehnoloških rešitev, nove materiale, celovite rešitve za dom ter tudi nove pristope k projektiranju objektov. »Verjamem, da je večina rešitev usmerjena v povečanje kakovosti bivanja, manjše obremenjevanje okolja ter v trajnostni razvoj in integracijo v pametna mesta prihodnosti,« je dodal. Bogdan Božac, direktor podjetja Marles hiše, je povedal, da si tudi v prihodnje želijo ohraniti tradicijo in graditi z lesom ter s tem manj obremenjevati okolje. »Izkušnjo bivanja bi radi nadgradili z večjo intuitivnostjo pametnih stavb. Nad idejo SRIP-a smo bili na začetku presenečeni, vendar ugotavljamo, da ima tak pristop kup prednosti, saj s sodelovanjem bolje razumemo potrebe uporabnikov. Strategija razvoja je v lesarskih industrijah zaspala in večina podjetij ni mogla več slediti razvoju. Opažamo, da še vedno manjka funkcionalna gozdno-lesna veriga, ne proizvaja se polizdelkov in ta vmesni del nam manjka,« je opozoril Božac. Vseeno pa bomo na slovenskem trgu kmalu imeli integrirane rešitve končnih produktov, je obljubil.

Dr. Tomaž Vuk, član uprave Salonit Anhovo, je prav tako poudaril pomen majhnega okoljskega odtisa. »Izrazito smo popravili lastnosti cementa in trenutno sodimo med proizvajalce z najnižjim CO₂ odtisom. Velik del razvoja gre v smeri energetske učinkovitih zgradb. Stavbe imajo vse več tehnologije, ki olajša njihovo vzdrževanje (čiščenje, prezračevanje, senčenje) in izboljšuje uporabniško izkušnjo, vse bolj so komunikacijsko povezane. Razvoj omogoča tudi učinkovitejši proces načrtovanja in izgradnje, ki sicer še ni v popolnosti izkoriščen, omogoča pa povečano produktivnost, optimizacijo gradnje in končno nižje stroške tako gradnje kot uporabe objektov,« je dejal. gg

PRIPRAVLJENI NA PRIHODNOST

MARLES ZERO ENERGY HOME

Zelena tehnologija & trajnostni koncept bivanja

Salon Marles, Limbuška cesta 2, SI - 2341 Limbuš, T 02/ 429 45 00,
Salon idej Marles, Dunajska cesta 151, SI - 1000 Ljubljana, T 08/ 205 28 50, info@marles.com

Slovenska podjetja bodo skupaj razvila pametno hišo prihodnosti

V okviru SRIP PSiDL so že zasnovali demonstracijski projekt DOM24h, ki ga koordinira Marles.

Nina Šprohar

Dom24h bo zasnovan tako, da bosta tako sama stavba kot tudi oprema v njej intuitivno sledili potrebam in navadam uporabnikov na način, da bo zagotovljeno sinhrono delovanje posameznih sklopov objekta.

DOM24h predpostavlja bivanjsko enoto prihodnosti, ki bo omogočila tako delo od doma kot tudi kvalitno preživljanje prostega časa, pri njegovem načrtovanju pa sodelujejo podjetja, ki pokrivajo vse segmente pametnega in trajnostnega doma prihodnosti. Kakšna bo ta stavba? »Sama demonstracijska enota bo zasnovana tako, da bo v največji meri energetska samooskrbna, a vseeno povezana z okolico, da bo lahko oddajala energetske presežke, ki jih bo ustvarjala, hkrati pa bo imela s povezavo zagotovljeno tudi energetska preskrbo v primeru potreb po energiji. Predstavljala bo osnovno enoto mobilnosti, saj bo zagotavljala izhodišče za mobilnost njenih uporabnikov, veliko vlogo bo imela informacijska tehnologija, saj bosta tako sama stavba kot tudi oprema v njej intuitivno sledili potrebam in navadam uporabnikov na način, da bo zagotovljeno sinhrono delovanje posameznih sklopov objekta (energetska oskrba, upravljanje naprav in povišstva ...). Predvsem pa bo objekt poligon za zaznavanje potreb uporabnikov in oblikovanje rešitev, ki bodo skladne s potrebami bivanja v prihodnosti,« razloži Bogdan Božac, direktor podjetja Marles hiše. V projekt so poleg Marlesa vključena številna podjetja, ki delujejo v SRIP-u – Petrol, Gorenje, Alples, Danfoss, Eti, Helios, Robotina, Špica ...

Pričakujemo lahko povsem nove modele bivanja

Podjetje Robotina se s pametno hišo in njenimi komponentami ukvarja že več kot 20 let. »Značilnost preteklega obdobja je bilo relativno počasno napredovanje, še posebej, če ga primerjamo z napredovanjem na področju mobilnosti, zdaj pa je dejstvo, da večino časa preživimo v objektih, sprožilo intenzivnejše raziskave, razvoj in končno tudi pomembne spremembe v industriji,« pravi Devid Palčič, direktor Robotine. »Ključne tehnologije, ki spreminjajo prihodnost, torej tudi prihodnost bivanja, so avtomatizacija, internet stvari, umetna inteligenca in block-chain tehnologije. Prostori postajajo pametni, stavbe funkcionalne in povezane v mesta, aktivno sodelujejo z električnimi omrežji (smart grids), pametnimi mesti in svojimi prebivalci,« razloži.

Foto: Robotina

»Kot se nam bo poskušalo ustrezno prilagoditi in nam ponuditi varno, udobno, učinkovito in zdravo bivanje, ki se bo dinamično prilagajalo potrebam uporabnikov in ponudnikov storitev. Za to fazo razvoja je značilna aktivna vloga naprav in prostorov. V malo bolj oddaljeni prihodnosti lahko pričakujemo povsem nove modele bivanja, uporabe naprav in sodelovanja med človekom, digitalnimi dvojčki realnih 'stvari' in različnimi poslovnimi ponudniki. Bivanje bo postalo bolj dinamično in povezano s storitvami, okolje nam bo nudilo aktivno podporo pri

vseh aktivnostih, posegalo pa bo tudi na področja, ki niso tradicionalno povezana z bivanjem, kot je zdravje, poslovanje in še veliko drugega,« napoveduje Palčič.

V Robotini so razvili že tretjo generacijo krmilnikov, ki skupaj z njihovim naprednim oblakom prostor pretvorijo v 'pameten prostor'. »S tem omogočamo sodobno, učinkovito, varno in prijetno okolje, pa naj bo to stanovanje, hiša, pisarna, trgovina, tovarna ali pa bolnišnica. S pomočjo tako imenovane 'multi-objective' optimizacije dinamično usklajujemo nasprotujoče si cilje, z uporabo COS (Cognitive Optimization System) pa z aplikacijo pravil in strojnega učenja dosežemo pomembne prihranke pri obstoječih objektih, ne da bi bilo treba prenoviti celoten objekt ali instalacije. Na tem področju smo med vodilnimi. Naš izdelek HEMS (Home Energy Management) omogoča prihranke pri strošku energije in dolgoročno varnost uporabnikov, oblachna rešitev HIQ-Universe pa upravljanje od kjerkoli, če le imamo dostop do interneta,« razloži Palčič. Poudarja, da je treba spremeniti zakonodajo, da bo podpirala javne razpise s kakovostnimi kriteriji. »Izziv predstavlja tudi dejstvo, da ne vemo, za kakšne čase in namene gradimo, kajti razvoj je tako hiter, da nas stalno postavlja pred nove izzive. Ravno zato moramo že sedaj načrtovati in graditi z uporabo najnovejših tehnologij in vključiti tehnologije, kot je BIM, že v fazi odločanja za investicijo.

»Cilj je razvoj uporabniku prijaznih aparatov«

V Gorenju vedno več vlagajo v raziskave in razvoj novih izdelkov ter storitev. »Sedaj, ko smo postali pomemben del velike multinacionalke, je to še toliko bolj pomembno, saj to dolgoročno zagotavlja konkurenčnost in delovna mesta,« pojasni izvršni direktor programa kuhalni aparati Gorenje in predsednik upravnega odbora SRIP PSIDL dr. Boštjan Pečnik. Cilj je razvoj gospodinskih aparatov, ki jih bo veselje uporabljati in bodo poenostavljali življenje uporabnikom. »Z razvojem novih tehnoloških rešitev in materialov bodo dobili nove funkcionalnosti, porabili bodo še manj energije ter bodo med delovanjem tišji. Če bo le možno, bodo delali takrat, ko bodo v omrežju viški energije in bo ta cenejša. Večina gospodinskih aparatov bo v prihodnje povezanih v svetovni splet, kar prinaša nove izzive in priložnosti na področju razvoja novih storitev,« še doda.

Foto: Arhiv Gorenje

Povezovanje pametnega bivanja in mobilnosti

»Dejstvo je, da bodo objekti v prihodnje vse bolj pametni in bodo svojim uporabnikom omogočali številne dodatne funkcionalnosti, ki bodo v primeru sinhronnega delovanja posameznih sistemov lahko naredile bivanje izrazito udobnejše,« pravi Božac. A vseeno se bo treba soočiti z znižanjem negativnih vplivov objektov na okolje. »Tako v energetskem kot v gradbenem pogledu – energenti in objekti morajo skozi ves svoj življenjski cikel okolje obremenjevati čim manj. V Sloveniji imamo tudi možnost, da posamezne objekte izkoristimo za pridobivanje električne energije in jih povežemo v delujoč sistem. To pomeni, da je lahko vsak objekt tudi izhodišče za mobilnost njegovih uporabnikov,« možnosti opiše Božac.

Foto: Miran Kambič

Potrebna je prenova starejših stavb

»Naše podjetje je z lastnim razvojem v zadnjem desetletju prenovilo paleto svojih proizvodov, ki sodijo tako po kakovosti kot tudi po okoljskem odtisu v najvišji razred v regiji. Že leta delamo na principih krožnega gospodarstva. Pri razvoju naših proizvodov se povezujemo s kupci ter z inštitucijami znanja doma in v tujini,« izpostavi dr. Tomaž Vuk, član uprave Salonit Anhovo. »Hiter razvoj pomeni izboljšanje konkurenčnosti podjetij in uporabniku prijazno izkušnjo,« doda. Salonit Anhovo proizvaja cement, material z izrazito lokalno komponento in material, ki je s svojimi lastnostmi v zadnjih desetletjih zaznamoval razvoj arhitekture sodobnih naselij in mest.

Glede na to, da stavbe pomembno prispevajo k onesnaženosti zraka v naseljih, je ena od njihovih glavnih nalog posodobitev obstoječih stavb. »S tem bi se lahko približali ciljem podnebne politike in bistveno izboljšali kakovost zraka v mestih. Kakovost zraka je eden od predpogojev za zdravo in kakovostno bivanje, omilitev podnebnih sprememb pa lahko izrazito pozitivno vpliva na naše bivanje v prihodnosti. Kratkoročno bi morali izboljšanje stavb postaviti v ospredje naših razvojnih strategij in pripraviti akcijski načrt za izvedbo, istočasno pa bi morala prenova vsebovati tudi druge elemente, ki bodo v prihodnje vplivali na kakovost našega bivanja, kot so odpornost stavb na spremenjeno klimo, starostna struktura prebivalstva, spremenjen način življenja ter nove tehnologije,« zaključuje Vuk. gg

»Že zdaj moramo načrtovati in graditi z uporabo najnovejših tehnologij in vključiti tehnologije, kot je BIM, že v fazi odločanja za investicijo,« opozarja Devid Palčič, direktor Robotine.

V Gorenju napovedujejo, da bodo aparati v prihodnje, če bo le možno, delali takrat, ko bodo v omrežju viški energije in bo ta cenejša.

Slovensko gospodarstvo je v dobri kondiciji, zato se krize ni bati.

Andreja Šalamun, foto: Barbara Reya

»Če bomo o krizi nenehno govorili, jo bomo sami ustvarili,« meni Boštjan Gorjup, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) in direktor družbe BSH Hišni aparati, ki sicer napoveduje rahel upad gospodarske rasti, večje recesije pa v prihodnjih letih ne pričakuje. »Nehajmo se obremenjevati s tem, kajti še vedno nam gre zelo dobro. Jasno je, da bo v avtomobilski panogi, ki je doslej imela izjemno rast, prišlo do korekcije, a tega ne smemo prenesti še na druge sektorje s širjenjem strahu in panike,« opozarja. Glavni cilj podjetij mora biti čim višja dodana vrednost in iskanje novih rešitev.

Kako ocenjujete trenutno stanje slovenskega gospodarstva? Na katerih področjih smo dobri, na katerih šepamo?

Slovensko gospodarstvo je generalno v dobri kondiciji in ima v glavnem kakovostno lastniško strukturo ter stabilno finančno krvno sliko. Zaradi zgodovine je sorazmerno široko diverzificirano, zato se poskuša sedaj v okviru strategije pametne specializacije ustrezno povezovati, in sicer preko strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP).

Je to, da je gospodarstvo diverzificirano, dobro?

Široka diverzifikacija je zagotovo prednost, če pridemo v obdobje, v katerem se proizvedene količine izdelkov v posameznih podjetjih bistveno zmanjšajo. V Sloveniji je na primer okoli 40.000 ljudi vezanih na proizvodnjo različnih delov za avtomobilsko industrijo, ki čuti ohlajanje, vsa ostala industrija pa posluje v stabilnejših panogah. Tako na primer panoga gospodinskih aparatov, kjer je slovenska industrija tudi zelo prisotna, ne napoveduje zmanjšanja količin izdelkov v Evropi, kar pomeni, da bomo imeli rast. To je dobro tudi za vse ostale industrije.

Danes v bistvu krizo napovedujejo samo tista podjetja, ki delajo za avtomobilsko industrijo. Toda povsem logično je, da če smo imeli doslej rekordno proizvodnjo avtomobilov, pride trenutek, ko se količine zmanjšajo. V tem primeru je imeti bolj diverzificirano gospodarstvo zagotovo prednost.

Na drugi strani, če pogledamo na dolgi rok, pa je bolje imeti manj branž in te razvijati do popolnosti. V Sloveniji vsako leto za raziskave in razvoj namenimo 800 milijonov evrov, od tega 200 milijonov evrov prispeva javni sektor, 600 milijonov pa podjetja. Teh 200 milijonov je razdeljenih med številne fakultete, inštitute in druge javne ustanove ter namenjenih različnim področjem. Če bi imeli na primer samo eno dejavnost, bi šlo vseh 200 milijonov evrov za

V Sloveniji je na primer okoli 40.000 ljudi vezanih na proizvodnjo različnih delov za avtomobilsko industrijo, ki čuti ohlajanje, vsa ostala industrija pa posluje v stabilnejših panogah.

raziskovanje te dejavnosti. Na srednji rok je to za Slovenijo nekoliko slabše, kot če bi imela zgolj devet ali deset dejavnosti.

Zaradi tega smo v okviru Strategije pametne specializacije ustanovili devet SRIP-ov, s katerimi povezujemo tiste družbe in ustanove, ki se najbolj ujemajo. V prihodnosti bodo zato raziskave in denar namenjene tem SRIP-om. Lahko se bomo posvetili področjem, ki so pomembnejša.

Katera področja bi izpostavili kot dobra?

Tista, ki imajo svoje SRIP-e – od pametne hiše, v katerem so združena podjetja, ki delajo vse izdelke za pametno hišo, in pametne tovarne, kjer so vključene družbe, ki delajo izdelke za pametno tovarno, torej tehnologijo, ki se uporablja v tovarnah, do krožnega gospodarstva, ki se tiče predvsem komunalnih podjetij in podjetij, ki zanje proizvajajo tehnologijo.

Medtem ko je slovensko gospodarstvo leta 1995 izvozilo za pet milijard evrov izdelkov in storitev, je ta številka do danes narasla na 40 milijard. Kje je meja našega izvoza, saj že danes izvozimo 90 odstotkov BDP?

Manjše ekonomije, ki so del večjih regijskih povezav, imajo seveda večji potencial in potrebo po izvozu kot ekonomije večjih držav. Menim, da je potencial predvsem ta, da pri izvozu naredimo domačo nalogo na področju dviga vrednosti naših izdelkov.

To se sliši sicer enostavno, a najbrž ni, sicer bi to že naredili. Kaj svetujete podjetjem, kako naj se lotijo dviga vrednosti svojih izdelkov?

Ko sem pred dvanajstimi leti postal direktor podjetja BSH, smo imeli v družbi povprečno bruto plačo 1.150 evrov in proizvajali izdelke, ki so v trgovini v povprečju dosegli ceno 150 evrov. Naredili smo domačo nalogo in prepričali lastnika, da je dividende pustil v podjetju, te pa smo investirali v raziskave in razvoj. Razvili smo kavni avtomat, ki stane 1.000 evrov. Zato imamo po dvanajstih letih za 50 odstotkov višjo dodano vrednost in tudi višje plače. Treba je najti svojo priložnost – samo pogledajte primer glampinga – v šotoru lahko prespite za 20 evrov, ali pa za 200 evrov.

Analitiki in direktorji nekaterih večjih izvoznih družb že opozarjajo, da se gospodarska rast v državah EU ohlaja in da to že zaznava tudi veliko slovenskih družb, tiste, ki še ne, pa da bodo zelo kmalu. Se strinjate? Kakšne so vaše napovedi?

Veliko je seveda odvisno od politik večjih velesil, ki lahko imajo tudi negativne posledice zaradi zmanjševanja mednarodne trgovine. Težko je napovedovati, kako se bo nagnila tehtnica pri posameznih odločitvah v ZDA ali na Kitajskem. K temu je treba dodati tudi prilagajanje proizvedenih količin v avtomobilski branži zaradi vpliva delitvene ekonomije in zaradi tega bo občutiti po vsej verjetnosti fazo ohlajanja gospodarske rasti. Ne vidim pa kakšnih velikih recesij, takih, kot se je zgodila leta 2008.

A če do nje vseeno pride, kako se lahko slovenska podjetja pripravijo? Oziroma kako naj se pripravijo na manjšo rast?

Tržni delež večine slovenskih podjetij je na evropskem in svetovnem trgu majhen, zato lahko s pravočasnim iskanjem novih kupcev ali dodatnih programov kompenzirajo manjšo rast.

Pa to že počnejo?

Tisti, ki je v podjetje vložil vsa svoja privarčevana sredstva, verjemite, bo naredil vse, da se bo pripravil na krizo in obdržal svoj denar. V privatiziranem gospodarstvu se podjetja na to pripravijo. Ne smemo pogrevati leta 2008, takrat je bilo stanje precej drugačno kot danes. Določeni lastniki takratnih podjetij so do denarja prišli na drugačen način in niso čutili podobne odgovornosti za pripravo na krizo.

Danes vsak podjetnik, ki dela v avtomobilski panogi, ve, da bo obstoječi kupec zelo verjetno proizvedel manj avtomobilov in da bo zato tudi njemu za nekaj odstotkov zmanjšal naročila. Kot mali podjetnik se moraš uvesti v avto in poiskati nove kupce ter tako nadomestiti izpad.

Vendar, če bomo o krizi nenehno govorili, jo bomo sami ustvarili, ker bomo zaprli denarnice. Polovica krize je v glavah. Če ima na primer Nemčija 1-odstotno gospodarsko rast, to še ni kriza. To pri njenem BDP-ju pomeni, da bo imela na koncu leta za 35 milijard več denarja, kot ga je imela konec preteklega leta. Ampak če bomo o krizi vsi govorili, bo nemška gospodinja zaprla denarnico in nehala kupovati. Nehajmo se obremenjevati s tem, kajti še vedno nam gre zelo dobro. Jasno je, da bo v panogi, ki je doslej imela izjemno rast, prišlo do korekcije, a tega ne smemo prenesti še na druge sektorje s širjenjem strahu in panike.

Če bomo o krizi nenehno govorili, jo bomo sami ustvarili, ker bomo zaprli denarnice. Polovica krize je v glavah. Če ima na primer Nemčija 1-odstotno gospodarsko rast, to še ni kriza.

Kaj pa brexit? Kako bo ta vplival na slovensko gospodarstvo, če sploh?

Menim, da tega dogodka, ne glede na to, kako ga bodo na koncu izpeljali, na nacionalni ravni ne bomo bistveno občutili. Slovenija v Veliko Britanijo izvozi zelo malo. Brexit, v kakršnikoli obliki se bo zgodil, bo vplival na izvoz Nemčije v Veliko Britanijo, s tem morda tudi na določena naročila v Sloveniji. Vendar upam, da bodo Angleži dovolj pametni in izpeljali alternativni scenarij.

V najinem pogovoru za TOP Industrijo ste omenili, da pričakujete povečanje sredstev iz proračuna za raziskave in razvoj in da boste pripravili ustrezno lobistično podporo, da bodo vsi razumeli pomen vaših predlogov. Kako daleč ste?

Skupaj z ostalimi deležniki (instituti, ministrstvi) smo podali predloge dopolnitve zakona, da se poleg bazičnih raziskav ustrezno uredi tudi področje financiranja in nadzora nad aplikativnimi raziskavami. Trenutno je zakon v končnem usklajevanju na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS. Menim, da bomo dosegli dober konsenz, ki bo sčasoma dal rezultate tudi za dvig dodane vrednosti domače industrije.

Ste zagovornik tujega kapitala, ki, pravite, prinaša v državo najboljšo prakso od vsepovsod in bogati našo poslovno prakso. Kako (s čim) bi lahko v Slovenijo privabili več tujih zanimivih podjetij? Kako poskrbeti, da nam vsega tujega kapitala ne poberejo druge države, na primer Slovaška, Češka, Poljska in nenazadnje tudi Madžarska?

Z organiziranim scouting procesom, s katerim bi v Slovenijo sistematično pripeljali še kakšno podjetje, ki bo obogatilo naše kompetence, kot se to sedaj dogaja zaradi individualnih povezav ali pa včasih tudi naključij. Scouting proces poteka vse od leta 1970. Izvaja ga skupina ključnih ljudi, ki hoče naši državi dobro, vendar na povsem neorganiziran način. To pomeni, da vsak uporablja svoje veze, da bi pripeljal v Slovenijo tuje investicije, za katere meni, da so lahko koristne za našo državo. To bi radi izpeljali na bolj organiziran način, z ljudmi, ki so za to plačani.

Na ravni gospodarstva ali na državni ravni?

Ne bi se zanašal samo na državne uradnike. Ampak organiziran proces pomeni, da če greš na primer na Japonsko in v Slovenijo pritegneš Hitachi, da ti nekdo vsaj potne stroške plača.

V Sloveniji se pojavlja vse več tako imenovanih zagonskih podjetij oziroma start-upov. So to znanilci sprememb, da se torej tudi pri nas razvija podjetniški duh že med mladimi? Kako pomembna so taka podjetja za naše gospodarstvo in kakšno prihodnost jim napovedujete?

Slovenci smo individualisti po karakterju in zaradi tega ne vidim pri nas okolja velikih multinacionalk, ampak več manjših podjetij, ki najdejo zanimive niše. Še posebej sem navdušen nad drznostjo in pogumom mladih podjetnikov, ki se jim zdi naše okolje dobro

za ustvarjanje in kakovostno življenje. Zagonska podjetja imajo velik vpliv na slovensko gospodarstvo in na celotno državo, saj je pomembna prav vsaka zaposlitev in prav vsak posel. V Sloveniji imamo na tem področju dober imidž, čeprav se ga ne zavedamo. Start-up scena je lahko odlična tudi za promocijo države.

Ena od velikih težav je »beg« ključnih kadrov, ki lahko za svoje delo boljše plačilo iztržijo v tujini. Kako bi se morali s tem spoprijeti v gospodarstvu in kako na državni ravni?

Tudi na zahodu v urbanih okoljih ni vse zlato, kar se sveti, in s postopnimi ukrepi na finančnem področju bomo skupaj z državo ustvarili primerljive pogoje tudi za mlade.

Kakšne ukrepe imate v mislih?

Ko smo leta 1970 postavili tovarno v Nazarjah, so inženirji samoiniciativno prišli v Nazarje iz cele Slovenije. Nekateri so namreč dobili tudi službeno stanovanje. To prakso je treba obuditi in jo znati tudi davčno spodbuditi. Takrat se bo marsikateri strokovnjak odločil, da bo kariero začel, nadaljeval in končal v tej državi. Če pa bo šel vmes dvakrat v tujino in spoznal tamkajšnje prakse, pa tudi ne bo nič škodilo. Pomembno je, da se znamo približati željam mladih ljudi. S privlačno stanovanjsko politiko in vsemi čari slovenskega načina kakovostnega življenja, verjamem, da bomo znali pritegniti k nam še koga iz drugih koncev sveta.

Direktorji moramo narediti svoj del naloge, ministru za finance pa bom priporočil, da stvari, ki so dobre na nacionalni ravni, ustrezno stimulirajo. To sem sicer že večkrat poudarjal in upam, da se bo zdaj prijel.

Vlada prihaja z davčnimi spremembami, ki bodo ob istih stroških dela prinesle višje neto plače. O socialni kapici, ki jo predlaga zbornica in ki jo poznajo v številnih državah, pa ne razmišlja. Kot je znano, imamo v Sloveniji plače obremenjene nadpovprečno, kapital pa podpovprečno. Kako poiskati rešitev, ki bo predstavljala zmago za vse, win-win situacijo?

Sedanji predlog zakona je, kar se tiče predloga razbremenitve dela, povzet po predlogih GZS in naj čas pokaže, kako bomo delodajalci znali v skladu z rezultati koristiti davčno ugodne inštrumente. V splošnem smo zadovoljni, da je minister za finance pripravil konkreten predlog izboljšav na tem področju. Pri spremembah obdavčitve kapitala pa seveda svetujemo previdnost, kajti za zmanjšanje zaostanka do najrazvitejših je potrebno imeti boljše poslovno okolje.

GZS je postavila strategijo do leta 2025, kjer je zapisano, da je treba dodano vrednost s sedanjih 43.000 evrov dvigniti na 60.000 evrov. Gre zgolj za utopično željo ali smo na dobri poti? Kaj konkretnega

Zagonska podjetja imajo velik vpliv na slovensko gospodarstvo in na celotno državo, saj je pomembna prav vsaka zaposlitev in prav vsak posel. V Sloveniji imamo na tem področju dober imidž, čeprav se ga ne zavedamo.

Pomembno je, da se znamo približati željam mladih ljudi. S privlačno stanovanjsko politiko in vsemi čari slovenskega načina kakovostnega življenja, verjamem, da bomo znali pritegniti k nam še koga iz drugih koncev sveta.

morajo podjetja narediti, da bo cilj dosežen? Kako jih k temu spodbuditi?

Glede na rast gospodarstva v zadnjih treh letih smo lahko zadovoljni, da se cilji postopno izpolnjujejo. Vprašanje pa je, ali moramo podjetja k doseganju cilja vedno spodbuditi s korenčkom, ali je včasih treba pokazati tudi palico. Pomembno je, da si lastnik, direktor in vsi zaposleni želijo zvišanja dodane vrednosti. Tistega, ki želi delati nespremenjeno naprej in imeti iste plače tudi čez 20 let, najbrž ne premakneš niti s korenčkom niti s palico.

Žal imamo v Slovenijo tudi nekaj takih podjetnikov, ki mislijo, da bodo v Sloveniji ljudje še naslednji dve desetletji delali v treh izmenah za 620 evrov neto plače. A na srečo taki niso v večini. Večina si želi in je podprla strategijo GZS. Za njeno uresničitev pa potrebujemo tudi podpisan sporazum s sindikati. Glavni sindikat podpira dogovor, da bi plače rasle v skladu s produktivnostjo oziroma rahlo zaostajale za primere kriz in tako dale možnost podjetjem, da bodo investirala v raziskave in razvoj.

Zbornica vsako leto pripravi predloge za spremembe poslovnega okolja. Vlada napoveduje in obljublja strukturne spremembe in reforme. Ste zadovoljni s tempom in smerjo napovedanih sprememb?

Z vsako vlado gradimo na odnosu, da se razumemo in slišimo, in če je ladja obrnjena v pravo smer, me hitrost sprejemanja reform ne skrbi toliko, kot pa če se ne bi razumeli o bistvenih strateških pogledih in izzivih. Glede demografskih projekcij ter vplivov na financiranje obstoječega nivoja socialne države pa bo potrebno še opraviti kakšen globok pogled v materijo z vsemi vrhunskimi strokovnjaki v tej državi.

Kaj mislite s tem?

Če upoštevamo, da z dela odhaja 30.000 ljudi, v naslednjih dveh desetletjih pa naj bi se na trg dela vključilo 20.000 ljudi, potem je logično, da bo izziv izpeljati vse posle. Da ugotoviš, da je povprečna upokojitvena starost 60 let prenizka, ne potrebujš vrhunskih strokovnjakov, za rešitev nekaterih drugih odprtih vprašanj pa so ti nujni.

Na področju socialnih pravic bodo potrebne določene spremembe. Tako bi na primer morali odpraviti ukrep, ki dovoljuje, da gredo zaposleni dve leti pred izpolnitvijo pogojev za upokojitev na Zavod RS za zaposlovanje. Uvedli smo ga v kriznem letu 2010, da bi omilili stisko ljudi, ki so zaradi krize izgubili službo in za to niso bili krivi sami. Ampak danes krize ni več in ta ukrep ni več potreben. Drugi primer je skrajšan delovni čas zaradi materinstva. Če imamo na primer v podjetju mamice, ki imajo podpisano pogodbo o skrajšanem delovnem času, da so lahko več časa s svojimi malčki, nato pa ugotovimo, da imajo te mamice otroke cel dan v vrtcu, ki ga plačujemo vsi skupaj, je nelogičnost zelo opazna. Socialne pravice je treba predelati z ustreznimi strokovnjaki in najti ustrezne rešitve.

Zelo se zavzimate za zaupanje med socialnimi partnerji, med generacijami. Kako lahko k temu prispeva gospodarska zbornica in delodajalci? Na katerih področjih so največji izzivi?

Vedno je izziv deljenje ustvarjene pogače ter konsenz, na katerem področju moramo za izpolnitev strategije povečati obseg investiranega denarja, na primer na področju razvojnih naložb. Vsekakor bo poslovno okolje bolj stabilno, če bomo imeli med deležniki usklajen srednjeročni socialni sporazum, na katerem delamo že eno leto in katerega predlog smo pred kratkim poslali iz GZS na Ekonomsko socialni svet, ki bo vodil usklajevanja.

Kaj posebnega prinaša ta socialni sporazum?

V bistvu nič posebnega, zgolj osnovo. Podobno kot smo že imeli v preteklosti po osamosvojitvi s partnerji podpisane socialne sporazume, s katerimi smo hoteli doseči večji izvoz in s tem tudi večji standard, je v tem sporazumu samo cilj nekoliko drugačen. Danes ne potrebujemo količinsko večjega izvoza, ampak vrednostno. Sindikati razumejo, da moramo za dvig dodane vrednosti več vlagati v raziskave in razvoj in da dva odstotka nista dovolj. Na drugi strani pa pričakujejo, da če bomo imeli v petih letih kumulativno 20-odstotno gospodarsko rast, da bo tudi kumulativna rast plač ne pet odstotkov, ampak nekje med 15 do 20 odstotkov. To piše v sporazumu, ostalo je računovodska matematika.

Končuje se vaš prvi mandat predsednika GZS. Obdobje ste zaznamovali s paradigmo sodelovanja in partnerstva z vsemi ključnimi deležniki. Zaupanje se gradi dolgo časa in hitro poruši. Boste ta koncept nadaljevali tudi v naslednjem mandatu?

Menim, da je v vseh podobnih ekonomijah, kot je naša, to dober model za postopno uvajanje takšnega poslovnega okolja, ki daje vsem deležnikom ustrezno nagrado in gradi družbo uspeha in zadovoljstva, ne glede na to, kdo bo predsednik stanovske organizacije. gg

Če upoštevamo, da z dela odhaja 30.000 ljudi, v naslednjih dveh desetletjih pa naj bi se na trg dela vključilo 20.000 ljudi, potem je logično, da bo izziv izpeljati vse posle.

Avstrijska Koroška: inovacijsko središče kot vrata v Evropo

Foto: babeg.at/Johannes Puch

Kakšno podporno okolje podjetjem nudi Avstrijska Koroška?

Veseli nas, da je nov raziskovalni center Silicon Austria Labs enega od svojih treh sedežev dobil prav v Beljaku. Center se bo osredotočal na projekte s področja senzorike in močnostne elektronike in bo tako odlični partner malih in srednjih podjetij. Potem imamo na primer tukaj tudi Joanneum Research, ki je specialist na področju robotike in mehatronike.

Zakaj toliko inovativnosti na Avstrijskem Koroškem?

Poleg zajetnih državnih podpor lahko zagotovo omenim premijo za raziskave, s katero podjetja 14 % vseh izdatkov za R&D od davčnega urada prejme v obliki vračila na koncu leta. Poleg tega pa smo z izobraževalnim centrom novih tehnologij za mlade v tehnološkem parku v Celovcu pogled usmerili tudi v prihodnost. Kader bo namreč ključna konkurenčna prednost prihodnosti.

Kakšno pomoč investorjem ponuja Babeg?

Podjetjem nudimo brezplačno podporo pri vprašanjih glede ustanavljanja podjetja in možnostih državnih subvencij za naložbe v proizvodnjo in R&D. Z dobrim poznavanjem podpornega okolja lahko pomagamo pri vzpostavitvi kontakta s poslovnimi partnerji in morebitnimi kupci. Podjetjem, ki se odločijo za proizvodnjo, pa pomagamo tudi pri iskanju zemljišča oziroma proizvodne hale. V zadnji fazi pa lahko svetujemo tudi pri iskanju ustreznega kadra.

BABEG | Invest in Carinthia

Podpora investorjem, Jernej Dvorsak, MA

E-pošta | dvorsak@babeg.at

Telefon | 0043-463-90 82 90-19

www.investincarinthia.at

Avstrijska Koroška, ki leži na logističnem stičišču Slovenije, Avstrije in Italije, prepriča ne le s sanjsko pokrajino, jezeri z neoporečno vodo in rajem za ljubitelje smučanja, temveč tudi s prvovrstnimi kompetencami na področju tehnologije in z odlično inovativnostjo v osrčju Evrope.

Središče pozornosti za področje mikroelektronike

Beljak se je v zadnjih letih razvil v središče aglomeracije za področje mikroelektronike. Vodilno podjetje na tem področju je Infineon Technologies. Novembra so se na lokaciji v Beljaku začela gradbena dela v okviru investicije, vredne kar 1,6 milijarde evrov. Na 60.000 m² nastaja najsodobnejša tovarna za izdelavo elektronskih čipov na svetu s popolnoma avtomatizirano proizvodnjo 300-milimetrskih silicijevih rezin ter sklop stavb za raziskave in razvoj. Ta investicija bo odprla nove poslovne priložnosti tudi slovenskim podjetjem.

Pravi kraj za podjetja, ki se ukvarjajo z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami

Enak pomen, kot ga ima mikroelektronika za Beljak, imajo

informacijsko-komunikacijske tehnologije za deželno prestolnico Celovec ob Vrbskem jezeru. Okoli parka Lakeside Science & Technology Park s površino 34.000 m² se je razvil kampus za informacijsko-komunikacijske tehnologije z optimalnim sodelovanjem med podjetji ter raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami. Trenutno ima tukaj svoj sedež več kot 70 podjetij s približno 1.300 zaposlenimi, tri zunajuniverzitetne raziskovalne ustanove, izobraževalni laboratorij in koroški inkubator za zagonska podjetja 'build!'. Zaradi 100-odstotne izkoriščenosti parka Lakeside Science & Technology Park se je lansko poletje začela peta faza, konec leta 2018 pa je bila napovedana že šesta stopnja širitve. Vrednost investicije v gradnjo znaša 30 milijonov evrov, nastalo pa bo skoraj 9.000 m² dodatnih površin za inovativna podjetja. Poleg tega trenutno tam nastaja preizkusno okolje za omrežje 5G, ki bo podjetjem od sredine leta 2019 na voljo za preizkušanje novih možnosti uporabe na tem področju.

Foto: lakeside-scitec.at/Gert Steinthaler

Avstrijska Koroška

naložbe, širitev & delo
v tehnološko inovativni deželi
z visoko kvaliteto življenja

www.investincarinthia.at

CARINTHIAN
BABEG
BUSINESS LOCATION
&
PUBLIC INVESTMENTS

Z umetno inteligenco do najbolj naprednega sistema

Dr. Aleš Ugovšek, GZS - Tehnološki razvoj in inovativnost

Trapview nam je omogočil, da smo ekipo razširili z vrhunskimi sodelavci, posledica tega pa je, da smo samo tehnologijo tako nadgradili, da nam je omogočila tudi spremembo samega poslovnega modela ter prehod od prodaje naprav k nujenju avtomatizirane storitve.

Matej Štefančič vodi podjetje EFOS, ki ga je soustanovil leta 2007. Podjetje je razvilo sistem za monitoring in napovedovanje populacije škodljivcev Trapview, s katerim omogoča cenovno ugoden in učinkovit način načrtovanja aktivnosti na terenu. Rezultati so vidni v manjših vplivih na okolje in višjih dobičkih pridelovalcev. Sistem Trapview je z uvedbo tehnoloških novosti in vpeljavo umetne inteligence postal najbolj napreden tovrstni sistem na svetu in je v letu 2018 prejel zlato priznanje GZS za inovacijo na nacionalnem nivoju.

Matej, vaše delo je izredno razgibano, zelo pogosto ste v tujini. Novembra, ko ste bili gost na Inovacijskem zajtrku v Kopru, ste ravno prileteli iz Bostona. Od kod vas je tokrat prinesla pot?

V začetku leta sem bil večino časa v Sloveniji. V januarju smo uspešno zaključili investicijo s strani nizozemskega sklada tveganega kapitala Pymwycim, tako da je precej dela pri postavitvi temeljev za nadaljnjo rast podjetja, ki nam ga ta investicija omogoča. Zdaj pa je spet več poti, ki so povezane s sestanki pri strankah tako v Evropi kot v ZDA ter na južni polobli.

Spoznala sva se oktobra 2016 na vrhu SME instrument inovatorjev v Bruslju. Takrat ste ravno začeli z evropskim projektom Trapview, ki je bil sofinanciran s strani Evropske komisije, Obzorje 2020. Rezultat

projekta je zdaj uspešno uveden na trgu. Kaj se je od takrat zgodilo?

Ta projekt je res predstavljal eno največjih prelomnic v zgodovini podjetja ... Predvsem zato, ker ni bil zastavljen kot nek ločen projekt, s katerim se ukvarjajo zgolj nekateri v podjetju, temveč je predstavljal poenotenje vseh aktivnosti, povezanih s Trapviewjem. Omogočil nam je, da smo ekipo razširili z vrhunskimi sodelavci, posledica tega pa je, da smo samo tehnologijo tako nadgradili, da nam je omogočila tudi spremembo samega poslovnega modela ter prehod od prodaje naprav (avtomatskih pasti) k nujenju avtomatizirane storitve na področju spremljanja in napovedovanja škodljivih žuželk.

V opisu inovacije Trapview je zapisano, da ste vpeljali tehnološke novosti in umetno inteligenco, s čimer je sistem najbolj napreden tovrstni sistem na svetu.

Kakšne so te tehnološke novosti?

V zadnjem času lahko spremljamo res velike skoke, ko gre za razvoj raznih rešitev, ki jih tako ali drugače opredeljujemo kot rešitve s področja umetne inteligence. Mi smo tovrstne principe uporabili za bolj natančno in avtomatizirano spremljanje škodljivcev in napovedovanje, kaj se bo s populacijami teh škodljivcev dogajalo v prihodnosti. S tem smo naslovili eno ključnih težav pri optimalni uporabi zaščitnih sredstev pri varstvu rastlin – to je, sprejemati pravočasne in informirane odločitve glede tega, kdaj in kje je potrebno uporabiti določeno zaščitno sredstvo. Trenutno se sicer največ uporablja ročno pregledovanje pasti za spremljanje, kar pa je zaradi stroškov in logistike praviloma omejeno na enkrat na teden – gre za postopek, ki je bil razvit pred skoraj pol stoletja za zaščitna sredstva, ki že dolgo niso več v uporabi. V tem času se je namreč v kmetijstvu spremenilo skoraj vse in današnja zaščitna sredstva zahtevajo bistveno bolj natančno uporabo, sicer niso učinkovita. Kot rečeno – ko razviješ tehnologijo, ki omogoča, da dnevno spremljaš, kaj se dogaja s populacijo škodljivcev in z njo bistveno lažje in natančneje predvidiš, kaj se bo dogajalo v naslednjih dneh, tako da lahko ustrezno načrtuješ aktivnosti na terenu, potem tudi naslavljaš ključne težave strank bistveno bolj učinkovito. In ključni del pri analizi podatkov (predvsem pri prepoznavi iskanih škodljivcev na slikah) ter napovedovanju bazira na umetni inteligenci.

Izpostavili ste umetno inteligenco. Ta je postala že kar stalnica v različnih člankih, intervjujih, oddajah, pa vendar širša množica še vedno ne razume, kako dejansko deluje. Kako vi razložite nekomu, ki je laik na tem področju, kaj je umetna inteligenca?

Mogoče ta razlaga ni tehnično najbolj pravilna, jo pa večina strank najlažje razume: gre za uporabo principov pri računalniškem programiranju, kjer ne znamo predvideti/sprogramirati vseh situacij, ki se bodo zgodile. Zato program raje »naučimo«, da sam prepozna vzorce na preteklih podatkih/situacijah in se potem sam odloči, glede na vzorce, ki jih je prepoznal v fazi učenja. Lep primer je recimo avtonomna vožnja – algoritem moramo naučiti principov delovanja, saj ne moremo predvideti vseh situacij, ki se bodo zgodile. Seveda velja (podobno kot pri ljudeh), da se na napakah učimo, kar lahko včasih pripelje do neugodnih rezultatov ...

Omenili ste avtonomno vožnjo, ki je ena izmed najbolj vročih tem v povezavi z umetno inteligenco. Kakšne oblike ali metode umetne inteligence uporablja Trapview?

Dve metodi sta za nas ključni: globoko učenje (deep learning) in strojno učenje (machine learning). Globoko učenje (deep learning) uporabljamo pri prepoznavanju škodljivcev na slikah, ki jih pošiljajo naprave. Za učenje nevronske mreže uporabljamo slike iz preteklosti in to je ena naših ključnih prednosti, saj smo skozi leta zgradili res ogromno bazo takih slik, ki je ključna za kvalitetno učenje. Pri nekaterih ključnih škodljivcih s to metodo dosegamo več kot 90-odstotno natančnost prepoznavne, kar v praksi pomeni, da je algoritem enako ali bolj natančen kot človek, ko gre za procesiranje večjega števila slik. Pri tem je seveda bistveno hitrejši.

Druga pomembna metoda je strojno učenje, kjer za posamezno lokacijo na osnovi vzorcev iz preteklosti lahko napovemo gibanje populacije v prihodnosti. V povprečju je taka napoved več kot 80-odstotno natančna, kar je bistveno bolje kot druge rešitve, ki temeljijo skoraj izključno na vremenskih podatkih. Prednost tega pristopa je tudi, da se napoved sproti prilagaja dejanskemu stanju populacije, saj naprave vsak dan pošljejo slike, kaj se je ulovilo, naši modeli pa to sproti upoštevajo pri napovedovanju.

Kdo so ciljni uporabniki sistema?

Naše stranke so skoraj izključno veliki pridelovalci, zadrage, pridelovalci hrane, kmetijski svetovalci ter distributerji zaščitnih sredstev in proizvajalci le-teh. Skratka tiste stranke, ki imajo znotraj svoje organizacije tudi ljudi s poglobljenim strokovnim znanjem glede zaščite rastlin.

Koliko uporabnikov že uporablja vašo inovacijo in ali lahko ocenite, kakšen je vpliv na njihovo delovanje?

Uporabnikov je sicer nekaj čez tisoč v več kot 40 državah, se pa osredotočamo na ključne uporabnike, ki potem svetujejo pridelovalcem. Za njih je razumevanje, kaj se dogaja s populacijo škodljivcev na nekem

področju in kaj se bo dogajalo v naslednjih dneh, zelo pomembno, saj od tega zavisi kakovost storitve, ki jo nudijo njihovim strankam. Zato je tudi pri razvoju funkcionalnosti Trapviewja ta vidik uporabe najpomembnejši.

Foto: Elos

Kaj je naslednji korak v razvoju Trapview?

Zagotovo bomo šli v smeri nudenja celovite podpore odločitvam, povezanih z zaščito določene kulture. To pomeni tako napredek v razvoju samih naprav (večja modularnost, različni načini slikanja ...) kot v razvoju programske opreme, da bomo tako zajete podatke znali najučinkoviteje obdelati in iz njih izluščiti informacije, pomembne za boljše odločanje.

Drug pogled – ki je morda še bolj pomemben – ni tehnični, temveč je povezan s samo organizacijo dela. Na ključnih trgih gradimo oz. izboljšujemo mrežo ljudi, ki so sposobni nuditi lokalno podporo strankam, tako da se jim ni treba ukvarjati s samo tehnologijo, temveč se lahko posvetijo uporabi podatkov, ki jih nudi Trapview pri njihovem vsakodnevem procesu odločanja. V januarju smo z nizozemskim skladom tveganega kapitala Pymwymic zaključili investicijo, ki je ključna za nadaljnjo hitro rast podjetja. Glavna prioriteta te investicije je razvoj za nas ključnih trgov ter posledično povečanje prodaje na teh trgih, seveda pa hkrati vlagamo v razvoj in raziskave, saj želimo ohraniti vodilno vlogo, ki jo imamo.

Aktualno stanje na trgu kadrov je izredno turbulentno.

Podjetja se borijo za dobre kadre, ti prihajajo, prehajajo in odhajajo. Vaši zaposleni so večinoma visokokvalificirani strokovnjaki na svojih področjih.

Kako vam jih uspe pridobiti in predvsem zadržati?

Trenutno nas je že okrog 30. Večina nas je v Sloveniji, je pa pomemben del širitve ekipe povezan s sodelavci v drugih državah, ki so za nas ključne. Borba za dobre kadre je vedno velika, še posebej, ker praviloma iščemo vrhunski kader s precej specializiranim znanjem. Imamo pa na tem področju kar močan argument: kolikokrat v življenju imamo zares možnost, da smo del nečesa, kjer smo najboljši na svetu in imamo možnost pomembnega vplivanja na to, da je hrana boljša in pridelana na bistveno bolj trajnosten način? gg

Glavna prioriteta januarja zaključene investicije je razvoj za nas ključnih trgov ter posledično povečanje prodaje na teh trgih, seveda pa hkrati vlagamo v razvoj in raziskave, saj želimo ohraniti vodilno vlogo, ki jo imamo.

Odličnost v inoviranju, le kaj bi to lahko bilo?

Inovirati pomeni spreminjati ideje v inovacije, v nekaj, kar zaživi na trgu in ustvari neko vrednost. Slednje lahko naredimo le v inženirskem smislu, le v razvojnem oddelku, klasično in predvidljivo. Lahko pa to delamo precej bolje.

Več kot inženirsko inoviranje

Slovenci smo narod inženirjev in tudi športnikov. Delamo in praznujemo predvsem tehnične, inženirske inovacije. Z nekaj izjemami delamo vedno boljše izdelke za bolj ali manj iste poslovne modele. Toda na dolgi rok na trgu zmagajo novi poslovni modeli in ne zgolj boljši izdelki. Za inoviranje poslovnih modelov pa potrebujemo veliko drugih, komplementarnih znanj, ki morajo biti na enako vrhunskem nivoju, kot so naša tehnična znanja.

Znanj je vse več in nihče nima vseh, zato se moramo odpirati in povezovati. Razmišljujočih in podjetnih ljudi je neprimerno več, kot si mislimo. Ti imajo običajno zelo veliko notranje motivacije za ustvarjanje boljšega in vrednejšega. Mnogim zadošča dovoljenje, da se ukvarjajo z dobrimi izzivi. Veliko jim pomeni status, da so del neke posebne skupine ljudi, ki ustvarja prihodnost. Vse, kar moramo narediti, je, da jih z dobrimi izzivi omogočimo v njihovi podjetnosti. Izzvati moramo tako razvojnike kot celoten kolektiv in številne zunanje deležnike (uporabnike, dobavitelje in kupce, univerze in inštitute, mlade ...).

Več kot le inoviranje

Veliko podjetij je svojo proizvodnjo že spremenilo v vitko proizvodnjo in so danes pred tem, da svoje raziskovanje in razvoj spremenijo v vitko raziskovanje in razvoj. Svet z razmahom interneta dobiva vse večjo hitrost razvoja, predvsem pa vse večjo negotovost in kompleksnost. V takih razmerah postane 'plansko' razvijanje vse bolj tvegano in hkrati neuspešno, vitko inoviranje pa vse bolj nujno. Z besedo 'vitko'

izpostavimo, da delamo brez odvečnega balasta, da delamo smiselno in učinkovito, z naprednimi orodji in procesi. Vitko inoviranje je osredotočeno na povečevanje vrednosti in ne na zniževanje stroškov.

V ožjem pomenu vitko inoviranje pomeni postopno izgradnjo poslovnih modelov, delo v hitrih iteracijah s takojšnjim in stalnim vključevanjem uporabnikov in drugih deležnikov, odločanje na dokazih in ne mnenjih, prilagajanje poslovnega modela sprotne učenju. Pristop vitkega inoviranja v ospredje postavlja ljudi - ljudje z ljudmi za ljudi.

Na nek način bi tradicionalni razvoj lahko opisali kot bolj moški pristop (ni dvomov v osebne presoje), vitko inoviranje pa kot bolj ženski pristop (hitro in stalno vključevanje relevantnih deležnikov).

Več kot naključno inoviranje

Vse uspešne organizacije so uspešne, ker imajo dober sistem v proizvodnji izdelkov ali storitev, dober sistem v prodaji, dober sistem dela s kadri, dober sistem financiranja ... Sistemi prinašajo več vrednosti.

Gary Hamel nas v nagovoru 'Ali smo resni glede inoviranja?' sprašuje:

1. Ali ste/so bili zaposleni usposabljeni za inoviranje?
2. Ali lahko enostavno dobite/jo čas in sredstva za prve eksperimente?
3. Ali se počutite/jo 'odgovorne' za inoviranje? Je to del kulture/zavesti/KPI-jev/DNK-ja v družbi?

Več kot le želja

Možnosti za preboje so vedno. Potrebni so ambicija, sistem in disciplina. Lahko se zadovoljimo s povprečjem EU, ali pa tudi ne. Pomislimo, s čim so zadovoljni vrhunski slovenski športnik Dončič, Roglič, Štuhec idr. So zadovoljni zgolj s tekmovaljem ali z zmaganjem? Pomislimo, kakšne sisteme delovanja imajo. Podobno kot v športu, povsod potrebujemo zdravo ambicijo, sistem in disciplino. **gg**

Tradicionalni razvoj bi lahko imenovali bolj moški pristop (ni dvomov v osebne presoje), vitko inoviranje pa bolj ženski pristop (hitro in stalno vključevanje relevantnih deležnikov).

Lojze Bertoncelj
Svetovalec in moderator sistemov vitkega
inoviranja in agilnega dela CorpoHub

Foto: Staš Zidar

PRIHODNJIČ:
Mojca Markizeti, vodja
trajnostnega razvoja v
podjetju Iskraemeco

Za večjo zaposlenost generacije 55 plus

Demografske spremembe kažejo, da bo v Sloveniji čez štiri leta vsak četrti zaposleni starejši od 55 let. Vlaganje v starejše zaposlene postaja za celotno družbo in posamezna podjetja nuja in prednost.

Aleksandra Gradišnik, vodja projekta 55 +, GZS - Koroška gospodarska zbornica

Prva nacionalna konferenca 55+ na GZS je osvetlila pomen večje zaposlenosti generacije 55 plus, pri čemer je bil fokus konference na ključnih izzivih, s katerimi se sooča gospodarstvo na temo starejših zaposlenih in razvojnega partnerstva treh generacij. Uveljavljanje slednjega je temeljnega pomena za zmanjševanje kadrovske vrzeli v Sloveniji.

Demografski trendi Evrope v času stabilne gospodarske rasti prinašajo izzive, povezane s staranjem zaposlenih. Delež starejših zaposlenih se v Evropi pospešeno povečuje in tudi v Sloveniji narašča število starejših zaposlenih. Izrazit porast v zadnjem letu je sicer prestavil Slovenijo za nekaj mest višje na lestvici evropskih držav, kjer smo se dolgo držali pri dnu, smo pa še daleč za najboljšimi – Švedsko s 76,4 % ter Nemčijo in Dansko. Zadnji podatek za leto 2018 nas zelo bodri, saj se stopnja, ki se je v prejšnjih letih vzpenjala po desetinkah, zdaj skokovito usmerja proti 47 %, kar kaže, da so naša skupna prizadevanja prava pot k cilju GZS - doseči vsaj 50 % do leta 2025.

Čez 4 leta bo vsak četrti zaposleni starejši od 55 let

Indeks staranja v Sloveniji znaša 129,2, delež starejših nad 65 let pa bo do leta 2030 predstavljal četrtno prebivalstva. Povečuje se tudi pričakovana življenjska doba prebivalstva, ki zdaj po podatkih evropske statistike predstavlja 79,3 leta za moške in 83 let za ženske. Do leta 2039 naj bi se povečala do 93,9 let za moške in 96,5 let za ženske. Podaljševanje življenjske in delovne dobe prebivalstva vpliva na strategije zaposlovalcev in širše na celotno družbo. Demografske spremembe, ki kažejo, da bo v Sloveniji čez 4 leta vsak četrti zaposleni starejši od 55 let, narekujejo podaljševanje delovne aktivnosti, kar temelji na celovitem pristopu k prilagajanju delovnih mest za starejše zaposlene, da bodo le-ti učinkovito dalj časa ostajali produktivni. Vlaganje v starejše zaposlene postaja za celotno družbo in posamezna podjetja nuja in prednost, saj zaposleni v obdobju po 55. letu lahko prispevajo mnogo pozitivnega zaradi njihovih izkušenj in etike.

Cilj: več delovno aktivnih starejših zaposlenih

GZS je ob nastavkih za razvojno partnerstvo treh generacij zasnovala projekt 55+, v sklopu katerega so oblikovani predlogi ukrepov in aktivnosti, ki so razvojno usmerjeni v slovensko gospodarstvo ter s širšim družbenim pomenom sledijo uresničevanju osnovnih ciljev do leta 2025: povečanje stopnje delovne aktivnosti starejših zaposlenih na vsaj 50 %, povečanje dostopnosti do izobraževanja in usposabljanja za starejše zaposlene na vsaj 10 % ter motiviranje družbe za večje spoštovanje starejših zaposlenih v Sloveniji.

Doseganje ciljev temelji na sodelovanju in aktivnem povezovanju gospodarstva in podpornih institucij, vključno z resornimi ministrstvi, za večjo vključenost starejših zaposlenih in oblikovanje delovnih mest v skladu z njihovimi potrebami. Pri tem je pomembna stimulativnost zakonodaje na področjih dela in upokojevanja, davkov, prispevkov in socialnih transferjev v smeri odpravljanja ovir za podaljševanje delovne aktivnosti. Gre za motivacijo delodajalcev za zaposlovanje starejših, obenem pa za večjo motiviranost starejših, da ostanejo v zaposlitvi. V sklopu

Delež starejših nad 65 let bo v Sloveniji do leta 2030 predstavljal četrtno prebivalstva.

Eden ciljev projekta 55+ je povečati dostopnost do izobraževanja in usposabljanja za starejše zaposlene na vsaj 10 %.

Ključni elementi za ohranjanje delovne aktivnosti starejših obsegajo ergonomijo na delovnih mestih, zmanjševanje stresa in e-transformacijo.

Treba je zagotoviti primernejše pogoje za delo starejših in spodbuditi večjo motiviranost starejših nad 55 let.

konference je hkrati izpostavljen pomen celovitega pristopa za učinkovito upravljanje starejših zaposlenih, s ključnimi elementi za ohranjanje delovne aktivnosti starejših, kar obsega ergonomijo na delovnih mestih, zmanjševanje stresa in e-transformacijo. Povečanje stopnje delovne aktivnosti je tesno povezano z vlaganjem podjetij v izobraževanje starejših, v njihovo zdravje in v prilagoditev delovnih mest ter s spodbudami za daljše ostajanje v zaposlitvi.

Obenem bo motiviranje celotne družbe za večje spoštovanje starejših zaposlenih omogočalo na področju gospodarstva pospešeno izvajanje aktivnosti in ukrepov. Slednji se nanašajo predvsem na:

- preseganje predsodkov o starejših zaposlenih, kar temelji na pomenu uveljavljanja potencialov starejših, njihovih talentov, izkušenj in etike;
- motivaciji za spremembe: izpostaviti prednosti aktivnih starejših, nagrajevanje dobrih praks;
- ustvarjanje izboljšav na delovnih mest: prilagodljivost delovnih pogojev, ergonomije;
- poudarek pomenu vseživljenjskega učenja, pridobivanja in prenašanja znanja ter izkušenj, ob spodbujanju mentorskih shem;
- zdravstvene ugodnosti glede na značilnosti starejše delovne populacije;
- komunikacijo in sodelovanje v smeri višje kakovosti dela in življenja starejše aktivne populacije.

Z vlaganjem v človeški kapital do poznejšega upokojevanja

Primeri dobrih praks v Sloveniji in v tujini kažejo dobre rezultate v podjetjih, kjer se zavedajo, da so prioritete aktivnosti za podaljševanje dela starejših vezane na pripravo strategije upravljanja s starejšimi zaposlenimi, krepitev kompetenc starejših zaposlenih in na prilagajanje delovnih mest. Vlaganje gospodarstva v človeški kapital in v razvoj delovnih mest bo omogočalo kasnejše upokojevanje. Boljše rezultate je pričakovati v okoljih, kjer se bodo podjetja posvečala odpravi stereotipov o starejših in se bodo zavedala pomena prepoznavanja značilnosti fiziološke in

Foto: Depositphotos

kognitivne ergonomije. Z ustvarjanjem pogojev za aktivno in zdravo staranje zaposlenih se bodo poudarile pozitivne lastnosti starejših zaposlenih, pomen njihovih izkušenj, strokovnosti, delovnih navad, talentov, prenosa znanj, njihovih vrednot in etičnih načel, saj starejši gojijo pripadnost in zanesljivost.

Spodbude v Sloveniji prispevajo k pospešenemu izvajanju tovrstnih aktivnosti. Ob tem ima GZS pomembno vlogo pri prenosu aktualnih pobud v razvojno naravnano gospodarstvo z namenom uveljavljanja pomena zdravja in boljših pogojev na delovnem mestu ter skupnih aktivnosti vodstva in zaposlenih za pridobivanje novih znanj in spretnosti. Ker starejši lahko doprinesejo mnogo pozitivnega, je potrebno zagotavljati primernejše pogoje za njihovo delo in spodbuditi večjo motiviranost starejših nad 55 let. Z vidika Gospodarske zbornice Slovenije je za doseganje ciljev projekta 55+ temeljno dobro sodelovanje gospodarstva in širše družbe, skratka vseh, ki lahko prispevajo k razvoju kakovostnih pogojev za starejše zaposlene. [gg](#)

Viri: Analitika GZS, SURS, UMAR, EUROSTAT, EUROFOUND

Foto: Depositphotos

Za večjo zaposlenost generacije 55 plus

Toliko dogodivščin
in toliko zgodb.

Življenje v gibanju. Za vsakim izdelkom podjetja Adria se skriva zgodba. Pri Adriji življenje v gibanju ni samo filozofija – je način življenja. Naša ponudba za sezono 2019 vključuje nagrade avtodome, prikolice in novo generacijo vanov z ekskluzivno opremo in široko ponudbo tlorisov. **Navdihujemo vaša doživetja že od leta 1965.**

AVTODOMI

VANI

PRIKOLICE

Od besed k dejanjem – prenova plačnega sistema

GZS je v duhu pozitivnega vala svetovne ekonomije in na podlagi pozitivnih gospodarskih kazalcev za Slovenijo zaznala priložnost na tem valu zajadrati in ga izkoristiti za doseg prebojnih rezultatov in hitrejša približevanje rezultatom povprečja Evropske unije.

Mitja Gorenšek, izvršni direktor GZS, foto: Kraftart

Gospodarska zbornica Slovenije si je postavila nekaj smelih ciljev za obdobje do leta 2025, kot so:

- rast dodane vrednosti na 60.000 evrov na zaposlenega,
- povečanje izvoza na 50 milijard evrov letno in
- povečanje povprečne bruto plače na 2.000 evrov.

Te cilje smo vključili tudi v predlog srednjeročnega socialnega sporazuma o plačnem sistemu, ki smo ga predložili socialnim partnerjem. Na novinarski konferenci je GZS nazorno predstavila, da so cilji res visoko zastavljeni, a kljub temu ob določenih predpostavkah dosegljivi.

Izhodišča za spremembo plačnega sistema - možnost in priložnost

Predlog socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema izpostavlja možnost in priložnost, da to kot država s skupnimi močmi dosežemo. Ta pozitiven trend v slovenskem prostoru pa GZS vidi tudi kot priložnost za strukturne spremembe. Večina področij, kjer so potrebne strukturne spremembe, predstavljajo pristojnost vlade. Pri tem želi biti GZS konstruktiven partner v dialogu s socialnimi partnerji ter vlado pri pripravi reform. Reforma, pri kateri imamo kot delodajalska organizacija tudi pristojnosti, kompetence, priložnost in dolžnost, da smo akterji sprememb, pa je plačni sistem.

Pri GZS se posebna delovna skupina v sestavi pravnikov in ekonomistov že več kot leto dni ukvarja s predlogom za prenovu plačnega sistema. Pri pripravi izhodišč smo upoštevali različne predloge deležnikov socialnega dialoga, tako drugih delodajalskih organizacij kot sindikatov. Veliko časa smo vložili tudi v to, da bi se najprej poenotili na delodajalski strani in skupaj povabili sindikate na pogajanja, vendar to ni uspelo. Pri vsebini predloga pravzaprav ni bilo veliko razhajanj med nami, različna stališča obstajajo glede vpliva novega plačnega sistema na plačno maso podjetij.

Spremembe na področju minimalne plače in pritiski s strani članov so 5. decembra 2018 botrovali

odločitvi Upravnega odbora GZS o ustanovitvi strateškega sveta za kolektivno dogovarjanje z nalogo podpore vsebinam, ki so pomembne za bipartitni socialni dialog, med katerimi je gotovo prav plačni sistem eden najpomembnejših. Zato je strateški svet že na svoji prvi seji 11. januarja 2019 posebej skrbno obravnaval učinke Zakona o minimalni plači in spremembo plačnega sistema. Že na tej seji smo dobili jasen signal, da je čas, da se aktivno vključimo v pripravo sprememb na obeh področjih. V nasprotnem primeru se bodo spremembe dogajale brez nas in v njih ne bodo upoštevani naši interesi. K dialogu so nas pozvale tudi različne državne institucije, vlada, pa tudi predsednik države.

Vse te signale smo na GZS razumeli kot odgovornost, da gremo od besed k dejanjem in zato smo 1. marca povabili sindikate k dialogu o prenovi plačnega sistema, s pisnim predlogom separata socialnega sporazuma, ostale delodajalske organizacije pa, da se nam pri tem pridružijo.

Glavni cilji

Smeli pozitivni cilji v izhodiščih predloga socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema v gospodarstvu in rast plač niso del ponudbe sindikatom, ampak podkrepitev dejstva, da je zdaj pravi trenutek za spremembe.

Predlog socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema postavlja dva glavna cilja, in sicer;

- da najdemo način za redno usklajevanje plač in
- da najdemo nov, sodobnejši, bolj pregleden in mednarodno primerljiv plačni model, ki bo bolj pravično razdelil plačno maso med zaposlenimi in posledično zmanjšal razloge mladih za to, da odhajajo za delom in boljšim zaslužkom v tujino, in za to, da je generacija starejših, ki se znajde na trgu dela, bolj konkurenčna pri iskanju nove zaposlitve.

Predpostavke - omejitve

Predlog prenove plačnega sistema temelji na dveh predpostavkah, in sicer:

S prenovu plačnega modela se masa plač za delodajalce ne bo povečala.

Mitja Gorenšek, GZS

- da se ob prehodu na nov plačni model plačna masa za delodajalca ne sme povečati, s čimer ščitimo interese podjetij, in
- da po prehodu na nov plačni model noben zaposlen ne sme prejeti nižje plače kot pred spremembo.

Pogoje za ti dve predpostavki bomo morali zagotoviti v kvalitetnih določbah prehodnega obdobja in zagotoviti njegovega primerne trajanja.

Glavne vsebinske spremembe

S predlogom novega socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema se delodajalci uradno odzivamo na poziv sindikatov, ki so tak poziv naslovili na delodajalce že konec leta 2017 - da najnižje osnovne plače I. tarifnega razreda v kolektivnih pogodbah dejavnosti izenačimo z minimalno plačo. Poziv sindikatov pa je v vmesnem obdobju, ob spremenjenih okoliščinah, postal relevanten za obravnavo, zato to pobudo upoštevamo kot izziv in poziv na iskanje rešitve. Glavne spremembe, ki so spremenile razumevanje pobude sindikatov leta 2017 iz provokacije v izziv, so boljša situacija poslovnega okolja, novo vodstvo na strani vodilne sindikalne organizacije in novo vodstvo GZS kot največje delodajalske organizacije. Namesto kategorične zavrnitve pobude sindikatov zdaj odgovarjamo sindikatom,

da sprejemamo izziv prenove plačnega sistema pod pogojem, da prerazporedimo plačno maso tako, da večino dodatkov, ki se sedaj obračunavajo k osnovni plači (razen dodatkov za nočno, nedeljsko in praznično delo), vključimo v najnižjo osnovno plačo.

Sprememba te vrste bi morala biti v interesu zlasti sindikatov, saj so veljavne najnižje osnovne plače v kolektivnih pogodbah dejavnosti res nizke. Res je, da če višino minimalne plače primerjamo z zneski najnižje osnovne plače I. tarifnih razredov veljavnih kolektivnih pogodb dejavnosti, ki se sedaj gibljejo med 397,63 evra in 690,78 evra, gre v tem primeru za enormna zvišanja najnižjih osnovnih plač I. tarifnega razreda. Ni pa nam v ponos, da so zdaj najnižje osnovne plače zaposlenih v VI. tarifnem razredu v tretjini kolektivnih pogodb na nivoju minimalne plače. Takšna uravnilovka, ki je posledica Zakona o minimalni plači in vpliva dodatkov na končno plačo zaposlenih, povzroča izrazito netransparentnost plač med zaposlenimi in je kot taka demotivacijska. Zato je utemeljeno dodatke, tipične za določena delovna mesta, vključno z dodatkom za delovno dobo, vključiti v osnovno plačo/najnižjo osnovno plačo (razen prej omenjenih dodatkov). Izhodišče GZS je, da bi izenačitev minimalne plače s plačo I. tarifnega razreda in nato po ustreznih relativnih razmerjih sprememba NOP-ov vseh ostalih tarifnih razredov bil tisti pogoj, ki

Sprejemamo izziv prenove plačnega sistema pod pogojem, da prerazporedimo plačno maso tako, da večino dodatkov, ki se sedaj obračunavajo k osnovni plači (razen dodatkov za nočno, nedeljsko in praznično delo), vključimo v najnižjo osnovno plačo.

STILLES

contract

PROIZVAJALCI
POHIŠTVA IN VRAT
IZVEDBA PROJEKTOV
NA KLJUČ
KOMPLETNA
TEHNIČNA
DOKUMENTACIJA

Savska cesta 13, SI-8290 Sevnica
T: 07 8161 000 / stilles@stilles.si

www.stilles.com

**KONKURENČNI PARTNER ZA
REALIZACIJO MALIH IN VELIKIH PROJEKTOV**

Zagotavljamo popolno izvedbo na ključ, od razvoja in proizvodnje do končne dobave ter vgradnje pohištva in vrat z ustreznimi akustičnimi in protipožarnimi certifikati. Naše usposobljene in izkušene ekipe so specializirane za vsa zaključna dela, kot so gradnja suhih zidov, polaganje keramike, montažo sanitarne keramike in kopalniški dodatkov, talnih oblog, barvanja sten in polaganja tapet ter instalacije razsvetljave. Zagotavljamo tudi kompletno tehnično dokumentacijo za izvedbo, vključno s projektom dizajna.

bi omogočil vzpostavitev novega plačnega sporazuma med socialnimi partnerji kot generalnega konsenza o prenovi plačnega sistema. Takšna sprememba bi imela za pozitivno posledico tudi večjo linearnost rasti plač z višino tarifnega razreda in bi odpravila uravnilovko plač.

Ostale spremembe

Poleg glavne spremembe predlagamo v plačnem socialnem sporazumu še nekaj dodatnih sprememb, ki bi lahko prispevale predvsem k večji primerljivosti slovenske plače s plačami drugih evropskih držav. Te spremembe so:

- izključitev odmora za malico iz delovnega časa tako, da bi se sorazmerno povečala urna postavka;
- povračila stroška za malico in prevoza na delo bi postala neobdavčen del plače;
- ohranili bi vse dosedanje oblike variabilnega dela plače, s ciljem, da se delež variabile, namenjen stimulaciji, poveča.

Izvedljivost prenove plačnega sistema

Mnenje GZS je, da bi bilo v primeru, da najdemo konsenz glede predlaganih sprememb, potrebno najti način njegove implementacije na način, da bi upoštevali izpostavljene predpostavke oz. omejitve. Pred pogajalskima skupinama delodajalcev in sindikatov je zahtevna in resna naloga in izziv. Gotovo ji bosta glede na do sedaj izkazano pripravljenost tudi kos. Kot vodja pogajalske skupine na strani GZS si bom prizadeval za čim bolj kvalitetno soglasje socialnih partnerjev in primerno prehodno obdobje, v katerem bomo lahko prenovi plačnega sistema tudi udeležili. [gg](#)

PROSTOR ZA VSE IN ŠE VEČ.

GOSPODARSKA VOZILA
CITROËN

CITROËN JUMPER FURGON

Confort 30 L1H1 BlueHDi 110 BVM6

za **14.720,00 € + DDV**

+ PAKET ZANESLJIVOST
**5 LET JAMSTVA
IN VZDRŽEVANJA**

V PRIMERU CITROËN FINANCIRANJA

citroen.si

POŠTEVNE ZAVRTE
POSREDOVANJE
080 30 15

*Navedena ponudba velja za pravne osebe za nakup vozila preko Citroën Finaniranja s finančnim produktom Paket Zanesljivost. Ponudba velja za nakup vozil/a do vključno 30. 4. 2019 za omejeno količino vozil oziroma do razprodaje zalog pri pooblaščenih prodajalcih Citroën, ki sodelujejo v promociji. Navedbe cen so informativne narave. Slika je simbolična.

Primer informativnega izračuna finančnega leasinga Citroën Finaniranja za vozilo Citroën Jumper Furgon (Confort L1H1 BlueHDi 110 BVM6); maloprodajna cena brez DDV je 14.720 EUR; mesečno odplačevanje; mesečni obrok je 219 EUR brez DDV pri 30% pologu in ročnosti 60 mesecev; višina pologa je pri akciji omejena od 10% do 50%; doba financiranja je vezana na ročnost od 36 mesecev do 84 mesecev; znesek DDV za plačilo ob sklenitvi je 3.238 EUR; EOM na dan 26. 02. 2019 znaša 10,5% in se spremeni, če se spremenijo elementi izračuna; izračun temelji na osnovi indeksa obresti - 3 mesečni EURIBOR s skupno letno obrestno mero 8,5%; financirana vrednost 10.304 EUR; skupni znesek za plačilo 17.185 EUR; stranka v primeru Citroën Finaniranja prejme tudi jamstvo in vzdrževanje za dobo 5 let (vključuje dveletno pogodbeno garancijo) oziroma 100.000 km. Za podrobnosti o ponudbi se obrnite na vašega prodajalca vozil Citroën.

Z aktivnimi ukrepi k digitalni transformaciji

Digitalno inovacijsko stičišče Slovenija je nova povezovalna točka na področju digitalnih kompetenc in storitev digitalne transformacije za srednja in mala podjetja.

Maruša Boh, GZS - Združenje za informatiko in telekomunikacije

V poznavanju digitalnih veščin je v primerjavi z ostalimi državami Evropske unije Slovenija v precej nezavidljivem položaju. Rešitve in celostne ukrepe za izboljšanje že aktivno izvaja Digitalno inovacijsko stičišče Slovenija (DIH), ki je po uspešni prijavi na javni razpis Digitalizacija Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS podpisalo pogodbo o sofinanciranju operacije.

Digital Innovation Hub (DIH) Slovenia se aktivno zavzema za povezovanje in razvoj storitev za podporo pri digitalni preobrazbi gospodarstva, izobraževalne sfere in javne uprave, pri razvoju digitalnih kompetenc in napovedovanju potreb po digitalnih kadrih, spodbujanju odprtega inoviranja, oblikovanju novih poslovnih modelov, dostopu do eksperimentalnih in pilotnih okolij. V sklopu širše družbene vloge je cilj usmerjen v standardizacijo, regulativo in posodobitev izobraževalnega sistema, v sklopu internacionalizacije pa v povezovanje, prenos izkušenj in primerov dobrih praks med člani mreže DIH-ov EU.

»Ponosni smo, da naša iniciativa Digital Innovation Hub Slovenija postaja z ustanovitvijo Zavoda Digitalno inovacijsko stičišče vodilni deležnik pospešene digitalizacije Slovenije,« je povedala Andreja Lampe, vodja IKT horizontalne mreže iz GZS - Združenja za informatiko in telekomunikacije. »Prelomni procesi v gospodarstvu, hitre spremembe poslovnih modelov in nove tehnologije se močno odražajo tudi na področju konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij. Dvig dodane vrednosti na zaposlenega, ustvarjanje izjemne uporabniške izkušnje, konkurenčnost in inoviranje vedno bolj temeljijo na uporabi novih prelomnih IKT tehnologij«.

Ustanoviteljica Digital Innovation Hub Slovenia je Gospodarska zbornica Slovenije, IKT Horizontalna mreža pri Združenju za informatiko in telekomunikacije, s strateškimi partnerji Univerzo v Ljubljani, Univerzo v Mariboru, Mrežo FabLab Slovenija, Tehnološkim parkom Ljubljana, SRIP TOP, TECOS, Lesarskim grozdom in IIBA.

Pomoč podjetjem pri digitalnem razvoju

Digitalno inovacijsko stičišče Slovenija (DIH) je povezovalna točka na področju digitalnih kompetenc in storitev digitalne transformacije za srednja in mala podjetja, poudarja Nenad Šutanovac, direktor Združenja za informatiko na GZS: »Slovenija je majhna, trg je majhen, ampak lahko predstavlja odlično razvojno okolje. Pomembna so znanja in kompetence, kar je ključno za naše gospodarstvo. Mala podjetja nimajo toliko virov kot velika, zato potrebujejo nekoga, ki jim pomaga. DIH bo po eni strani pomagal podjetjem neposredno pri oceni digitalne zrelosti, deloval pri razvoju digitalnih kompetenc, pomagal pri kariernih načrtih in na drugi strani vzpostavljaj poslovno okolje, ki bo podjetjem in celotni družbi pomagalo pri digitalnem razvoju, npr. vzpostavitvi kataloga izvajalcev, razvoju novih storitev, vzpostavljanju eksperimentalnih okolij in prenosu dobrih praks iz tujine«.

Emilija Stojmenova Duh, direktorica Digital Innovation Hub Slovenia, meni, da je poznavanje sodobnih digitalnih orodij in razumevanje zahtev okolja ključno za digitalno transformacijo aktivnega prebivalstva. Vendar pa se Slovenija še ne more pohvaliti z visoko stopnjo poznavanja digitalnih veščin. »V sodobni družbi in času današnjih služb mora aktivno prebivalstvo, ne glede na poklic, ki ga opravlja, osvojiti različne digitalne tehnologije, za kar potrebujejo osnovne digitalne kompetence. Slednje obvlada le dobrih 60 odstotkov prebivalcev Slovenije, kar pomeni, da ima nadpovprečne veščine le dobrih 30 odstotkov prebivalstva,« je poudarila. gg

Foto: Krallart

»DIH bo podjetjem pomagal pri razvoju digitalnih kompetenc in vzpostavljaj poslovno okolje, ki bo podjetjem in celotni družbi pomagalo pri digitalnem razvoju.«

Nenad Šutanovac, GZS - Združenje za informatiko in telekomunikacije

»Le dobrih 60 odstotkov prebivalcev Slovenije obvlada osnovne digitalne kompetence, kar pomeni, da ima nadpovprečne veščine le dobrih 30 odstotkov prebivalstva,« poudarja Emilija Stojmenova Duh, direktorica Digital innovation Hub Slovenia.

»RASTEMO SKUPAJ«

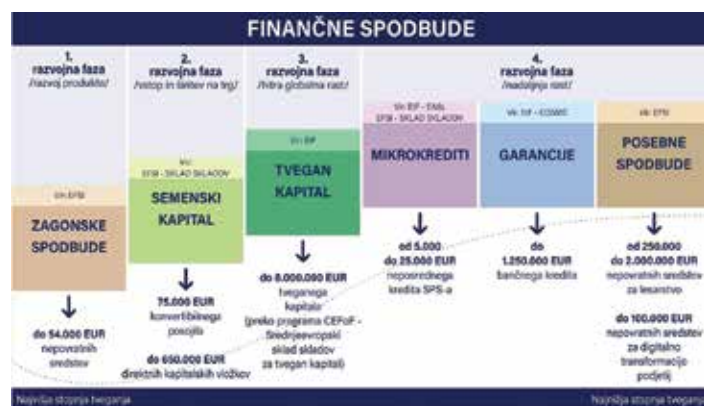
je moto, ki velja tako za notranjo kulturo SPSa kot tudi za odnos do naših strank – MSPjev in do naših partnerjev v podjetniškem podpornem okolju.

Slovenski podjetniški sklad (SPS) je specializirana razvojno – finančna institucija za spodbujanje rasti in razvoja podjetništva v Sloveniji po vzoru najboljših svetovnih praks. Osnovno poslanstvo SPSa je zagotoviti ugodne finančne vire za zagonska, hitrorastoča, inovativna ter ostala mikro, mala in srednje velika podjetja v Sloveniji, da lahko z njimi realizirajo zastavljeno rast in prodor na vedno bolj zahtevna in specializirana tržišča.

V slovenskem okolju za mikro mala in srednje velika podjetja SPS igra pomembno vlogo, saj nastopa kot:

- Vodilni ponudnik garancij za bančne kredite in s tem spodbuja posojilne aktivnosti MSP-jev v Sloveniji
- Osrednji ponudnik mikrokreditov za mikro in mala podjetja in samozaposlene
- Sokreator START UP EKOSISTEMA za doseganje globalnega uspeha zagonskih podjetij
- Ključni so-investitor semenskega in tveganega kapitala kot lastniškega financiranja za hitrorastoča podjetja
- Sokreator podpornega okolja za podjetniški sektor
- Povezovalce podjetniških mrež v mednarodnem okolju

SPS je pomembna finančna institucija, ki s svojimi instrumenti in ukrepi prispeva k olajšanju dostopa do finančnih sredstev MSP-jem. Z bogato linijo finančnih spodbud pokriva vse razvojne faze mikro, malih in srednje velikih podjetij in s tovrstno ponudbo palete finančnih produktov, ki so prikazani na sliki spodaj, nadaljuje tudi v letu 2019.

Nadgradnja finančnih spodbud z dodatnimi oblikami podpore

Z dodatnimi oblikami vsebinske podpore SPS nadgrajuje finančno podporo, ki se izvaja za podjetja v okviru različnih vsebinskih programov v sodelovanju z drugimi ključnimi deležniki podpornega podjetniškega ekosistema. V letu 2019 se vsebinska podpora izvaja skozi tri različne programe:

1. Spodbude malih vrednosti preko vavčerjev

V letu 2019 je SPS na novo uvedel program Spodbud malih vrednosti za mikro, mala in srednje velika podjetja – t.i. vavčerje. MSP-jem je na ta način omogočen bistveno poenostavljen dostop do sofinanciranja posameznih storitev, s pomočjo katerih bodo krepila svojo konkurenčnost in kompetence. Preko vavčerjev imajo podjetja možnost za različne vsebine enostavno in hitro prejeti sofinanciranje v višini 60 % oz. subvencijo do max. višine 9.999 EUR za posamezen vavčer. Skupna višina vavčerjev, ki jih MSP lahko koristi, znaša največ 30.000 EUR na leto. SPS javne pozive za vavčerje objavlja postopoma na spletni strani in v Ur. listu Republike Slovenije.

2. Vsebinska podpora za mlada inovativna podjetja s potencialom hitre rasti

SPS je nekaj let nazaj že vpeljal Vsebinsko podporo za mlada inovativna podjetja, ki so hkrati prejemniki SPS-ovih zagonskih spodbud in semenskega kapitala. Pri mladih, inovativnih podjetjih s potencialom hitre rasti je tveganje propada podjetja največja, zato je izmenjava izkušenj, pridobivanje najspodobnejših podjetniških znanj, potreba po svetovalcih in mentorjih ter ostalih oblikah vsebinske podpore nujna za prehod podjetij skozi najbolj kritične točke poslovanja.

3. Usposabljanja v tujini za high tech podjetja

V nastajanju pa je tudi vsebinski program usposabljanja za high-tech podjetja v tujini, ki bo namenjen za usposabljanje inovativnih in visokotehnoloških podjetij v najbolj inovativnih centrih po svetu.

Spremljajte razpise in preverite ugodnosti posameznih produktov na: <http://www.podjetniskisklad.si/sl/razpisi>. Prijavite se na e-novice in obveščali vas bomo o novostih!

Z evropskimi sredstvi do večje usposobljenosti slovenskih živilskih podjetij

Projekt, katerega cilj je izboljšanje podjetniških kompetenc in veščin z večjim poudarkom tudi na odročnih predelih, je na mednarodni ravni prinesel pomembno spletno orodje za ponudnike in iskalce storitev.

dr. Petra Medved Djurašinović, GZS - ZKŽP

Deset partnerjev iz sedmih držav centralne Evrope je od junija 2016 sodelovalo pri projektu I-CON, ki so ga pridobili prek evropskega kohezijskega programa Interreg Central Europe. Vodilni partner projekta je Pomurski tehnološki park, kot projektni partnerji pa poleg GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij sodeluje še osem organizacij iz držav centralne Evrope.

»Projekt je usmerjen v razvoj in spodbujanje inovacijskega potenciala majhnih in srednje velikih živilskih podjetij, saj predvsem takšnim podjetjem pogosto manjka zaposlenih, znanja, kompetenc, časa ter finančnih sredstev za elemente, ki niso neposredno povezani s proizvodnjo produkta. Projekt I-CON je bil ustvarjen z namenom, da mala in srednje velika podjetja poveže z različnimi ponudniki rešitev za področja mehatronike, kakovosti, varnosti in označevanja živil ter oblikovanja embalaže,« o projektu pravi direktorica GZS - ZKŽP dr. Tatjana Zagorc.

Aktivnosti projekta so razdelili na individualno delo s podjetji in aktivnosti, ki so na voljo vsem malim in srednje velikim živilskim podjetjem. »Prva pilotna aktivnost je bila izvedba sanitarno-tehničnih pregledov v izbranih živilskih podjetjih. Na ta način smo s podjetji uspeli določiti pomanjkljivosti, potrebe in njihove izzive. S pomočjo sredstev, pridobljenih v okviru projekta, smo omogočili svetovanja in opravljanje potrebnih storitev, tudi preko zunanjih ponudnikov, domačih in iz tujine,« postopek opiše direktorica. S pomočjo mentorske sheme so povezali nekatera prijavljena mala in srednje velika živilska podjetja z večjimi podjetji, organizacijami in strokovnjaki.

GZS - ZKŽP je v okviru projekta izvedla številne aktivnosti za podjetja z namenom izobraževanja in promocije dobrih praks ter koristnih orodij v živilskem sektorju. Izvedli so delavnice »Food packaging design«, regijske delavnice za podjetja s področja mehatronike, oblikovanja in varnosti živil, svetovanja in seminarje na temo varnosti in kakovosti hrane.

V sodelovanju z madžarskim partnerjem CBHU so pripravili delavnico na področju pametne specializacije ter uporabe IKT in naprednih proizvodnih rešitev v agroživilski verigi. Izdali so priročnik s predstavljenimi orodji in opisanimi dobrimi praksami, ki jih podjetja lahko implementirajo. Nekaterim podjetjem pa so pridobili nove oblikovalske rešitve.

Orodje za ponudnike in iskalce storitev

»Glavna pridobitev projekta na mednarodni ravni je enostavno spletno orodje Atlas Mapping Tool. Na spletni strani se podjetja iz različnih evropskih držav lahko registrirajo kot ponudniki storitev, iskalci storitev pa jih lahko poiščejo s pomočjo iskalnih filtrov in vnosa ključnih besed. Trenutno je na spletni strani registriranih prek 1.000 ponudnikov storitev, ki pripomorejo k uspešni proizvodnji in trženju živilskih proizvodov,« o enem od produktov projekta pravi direktorica. Projekt se maja zaključuje. »Izbrani smo bili za gostitelja zaključne konference projekta, ki bo 22. maja 2019 na GZS v Ljubljani. Na zaključni konferenci bomo gostili projektne partnerje in širšo zainteresirano strokovno javnost iz Slovenije in tujine,« pove Tatjana Zagorc.

Sodelovanja s podjetji pa se ne končajo s tem projektom, saj GZS - ZKŽP izvaja tudi številne druge aktivnosti za podporo in pomoč, v prihodnosti pa za svoje člane načrtujejo tudi dodatne aktivnosti. gg

**Spletno orodje
Atlas Mapping Tool
uporablja že prek
1.000
ponudnikov
storitev.**

**Več informacij
o dogodku**

Zaključna konferenca, Ljubljana, 22. maj 2019

Svetovni dosežki industrije na Mednarodnem industrijskem sejmu v Celju

Najpomembnejši proizvajalci, nosilci ključnih blagovnih znamk na področju orodjarstva, strojegradnje, varjenja in rezanja, materialov in komponent ter naprednih tehnologij se bodo letos od 9. do 12. aprila predstavili na Mednarodnem industrijskem sejmu v Celju.

Predavanja svetovnih imen industrije

Na Mednarodnem industrijskem sejmu bodo predstavljene svetovne novosti, ki jih zaradi velike vrednosti ni mogoče videti v živo nikjer drugje, predavatelji na sejmu, pa svetovni strokovnjaki iz sveta industrije. Osrednji govorec letošnjega sejma bo Tomas Ibler, finančni direktor družbe Fanuc za Vzhodno Evropo in nastajajoče trge, ki bo na otvoritvi predaval o prihodnosti avtomatizacije z roboti in kaj nam ta prinaša. Ali lahko človeško delo v celoti nadomestimo in ali je to zaželeno? Vse o trendih, sodelovanju robotov s človekom, umetno inteligenco in internetom 4.0 v povezavi z roboti izveste 9. aprila na MIS.

Preizkusite se na državnem tekmovanju varilcev

Skupaj s strokovnimi partnerji bodo na Celjskem sejmu poskrbeli tudi za aktualno strokovno dogajanje. Na Dnevu varilne tehnike, 10. aprila 2019, bodo potekala predavanja priznanih strokovnjakov, ki se bodo zbrali tudi na okrogli mizi. Tema tokratnega dneva varilne tehnike so specialne industrijske aplikacije. Praktično ni izdelka, ki ne bi bil na tak ali drugačen način varjen oz. spajan. Kaj vse in na kakšen način se vari, kakšne so težave varivosti ter kakšna oprema in avtomatizacija se pri tem uporablja, bo prikazano v letošnjem sklopu predavanj. Program je razdeljen v tri vsebinske sklope, in sicer:

1. Materiali in varivost
2. Postopki varjenja, avtomatizacija in robotizacija
3. Specialne industrijske aplikacije

V sklopu dneva varilne tehnike bo potekalo tudi tradicionalno državno tekmovanje varilcev, kjer se bodo imeli možnost izkazati najboljši.

Robot NAO, tehnologije odrezavanja in varnost v tehnološkem procesu

Prihodnost industrije in družbe bo močno povezana z roboti in v duhu tega bo revija IRT3000 na sejmu predstavila 60 cm visokega programabilnega humanoidega robota Blue NAO Evolution, ki ga je donirala Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru. Koliko znanja programiranja, upravljanja, osnov strojnega vida za prepoznavanje objektov in vodenja so na fakulteti pridobili v treh mesecih, vam bo na sejmu pokazal kar robot NAO sam.

V četrtek, 11. aprila, bo mag. Emilija Bratovž iz Sekcije kovinarjev in plastičarjev Obrtno-podjetniške zbornice ozaveščala o vidikih zagotavljanja skladnih in varnih strojev na trgu oz. tehnološkem procesu. Tega dne bo na razstavnem prostoru revije IRT3000 potekala tudi okrogla miza na temo tehnologij odrezavanja in predstavitev dveh novih strokovnih knjig.

Odziv razstavljalcev napoveduje bogato sejmsko dogajanje

Sejem je tako edina priložnost, da se seznanite z najnovejšimi trendi posameznih področij; letos bodo med drugimi predstavljene novosti v CAD, IoT in PLM

programski opremi, robotsko CMT varjenje, najnovejši upogibni stroj, novi stroji za orbitalno varjenje, nov postopek varjenja TIPTIG, pa tudi največje varilne klešče na svetu. Mednarodni industrijski sejem je največji najpomembnejši sejem teh dejavnosti v CEE regiji. Na sejmu bodo prisotni vsi, ki na tem področju kaj pomenijo v Evropi in tudi širše, in tisti, ki želijo skleniti nove posle za svoje izdelke in storitve.

Za še več informacij o sejmu predstavljenih novostih in spremljajočem programu pa obiščite **www.ce-sejem.si**

MEDNARODNI INDUSTRIJSKI SEJEM 2019

Celjski sejem
9.-12. april 2019

SVETOVNI DOSEŽKI INDUSTRIJE!

Evropska usoda nižje gospodarske rasti bi Madžarsko lahko zaobšla

Priložnosti in nevarnosti v izbranih trgovinskih partnericah.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Rusija (790 milijonov evrov izvoza blaga v 2018, -6 %)

Pospešek domačemu kmetijstvu. V Rusiji naj bi v letu 2019 poželi 118 milijonov ton žitaric, od tega 75 do 78 milijonov ton žita. To naj bi bilo sicer manj kot rekordno v letu 2018 (135 milijonov ton). Rusija je v preteklosti povečala obdelovalne površine ter letno z izvozom žitaric zasluži 20 milijard dolarjev, kar je večja vrednost od izvoza orožja. Država je tudi vodilna pri izvozu žita, rib in sončničnega olja. Je tudi neto izvoznica perutnine ter je samooskrbna pri svinjini. Do leta 2024 načrtujejo povečati izvoz agroživilskih izdelkov na 45 milijard dolarjev. Državni program za spodbujanje kmetijstva je za leto 2019 težak 4,6 milijarde dolarjev. V začetku marca so ZDA podaljšale obdobje sankcij proti Rusiji, nov paket v ameriškem senatu pa predvideva uvedbo dodatnih, kot so omejitve pri razvoju energetskih projektov v svetu, omejitve pri poslovanju ruskih bank v tujini ter mnoge druge, vezane tudi na pomembne posameznike. Ne glede na simbolni pomen tega dokumenta je osnutek napisan zelo splošno in ne bi smel zamajati ruske mednarodne trgovine ali dolarskega financiranja ruskih bank.

Turčija (272 milijonov evrov izvoza blaga v 2018, -6 %)

Lokalne volitve zmanjšale krčenje gospodarstva v 1. četrtletju. Turška industrijska proizvodnja se je januarja znižala še peti zaporedni mesec, in sicer za 7,3 %, kar je manj po decembrski reviziji padca (-10 %). Februarski medletni padec je sodeč po podatkih o izvozu že nižji (okoli 5 %). Turški BDP naj bi letos upadel do 2,5 %, precej verjetneje je, da bo upadel manj, vendar bo rast posojil ostala nizka, ker centralna banka ne bo znatno znižala obrestne mere. Turčija je sicer tipična država, katere gospodarski cikel je močno vezan na razmere v globalnem gospodarstvu, tako prek povpraševanja po turškem blagu kot pri valutnem razmerju lire proti tujim valutam. Turški zasebni sektor

ima finančne obveznosti napram tujini v višini 64 milijard dolarjev. Konec marca 2019 so lokalne volitve vplivale na pospešitev gradbenih del, nekatera znižanja davkov naj bi tudi prispevala k višjemu trošenju. Kljub temu se je število prodanih stanovanjskih objektov v januarju medletno zmanjšalo za četrtno. Državne banke so okrepile posojanje za namen izgradnje lokalne javne infrastrukture, kar pomeni, da se je del rasti zopet izposodil iz prihodnosti.

Madžarska (870 milijonov evrov izvoza blaga v 2018, +13 %)

Priljubljena država svetovnih avtomobilistov. Madžarska je kot ena redkih držav v srednji Evropi kljubovala padcem v industrijski proizvodnji, ki je bila januarja medletno višja za 4,4 %. Kljub stavki v Audijevi tovarni v Gyoru, ki je ena največjih tovarn za sestavljanje motorjev, se je proizvodnja vozil povečala skoraj za 5 %. Na Madžarskem letno sestavijo pol milijona vozil, do leta 2023 naj bi število naraslo na 800.000, ko bo nova tovarna BMW začela delovati. To tudi pomeni, da se bo del izvoza slovenskih avtomobilskih delov usmeril tudi v to državo, ki je geografsko gledano naša sosedka. Skladno z razvojem avtomobilске in elektronske industrije v državi se povečuje tudi število prijavljenih patentov, ki je pri Evropskem patentnem uradu v 2018 znašalo 120, kar je za četrtno več kot leto prej. Sektor, ki se krepi ne glede na morebitno upočasnjevanje gospodarske rasti, je tudi internetna trgovina. Podobno kot v sosednjih državah se je njena rast šele dobro začela, saj je ta v lanskem letu porasla za 17 % na 1,3 milijarde evrov in predstavlja 4,5 % celotne. Okoli 3,2 milijona spletnih nakupovalcev v povprečju nameni 35 evrov eni transakciji. [gg](#)

Nevarna razmerja v svetu

Globalna rast se še naprej upočasnjuje, saj se povečujejo nekatera tveganja, kot so uvedba trgovinskih ovir, negotovosti glede politik na svetovni ravni in odprto vprašanje brexita.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Kitajska rast je že danes najverjetneje za

2 odstotni točki nižja, kot si mislimo.

Globalna trgovina se upočasnjuje, cene prevozov po morju upadajo. Na Kitajskem je domače povpraševanje nenavadno šibko, vendar je država že sprejela ukrepe za ponoven dvig potrošnje. Razmere na globalnem trgu dela so še vedno zelo ugodne, še posebej v razvitih državah. Zaradi nizke brezposelnosti se rast plač povečuje, kar vpliva na večje trošenje.

Ameriško-kitajski trgovinski konflikt lahko pomeni zametke svetovne trgovinske vojne

Kitajska in ZDA se pogajata o rešitvah trgovinskega spora, pri čemer se javno špekulira, da bi do dogovora lahko prišlo. Uvedba carin je že sedaj upočasnila rast v teh dveh gospodarstvih, pri čemer je to vplivalo na višanje cen v ZDA. Trenutno najbolj neposredno tveganje za EU-28 izhaja iz groženj ZDA, da dvignejo carine za uvoz avtomobilov iz EU, kar bi povzročilo širši trgovinski konflikt, saj bi EU odgovorila s protiukrepi. To bi prizadelo zlasti Evropo, kjer izvoz motornih vozil predstavlja približno desetino

Polovica podjetniškega dolga v ZDA ima oceno BBB ali manj.

celotnega blagovnega izvoza v ZDA ter obstajajo pomembne povezave v dobavni verigi.

S prehodom na nova omrežja (5G) se postavlja tudi vprašanje nadzora nad podatki s strani kitajske družbe Huawei, ki naj bi po nekaterih ocenah s tem zasledovala tudi nacionalne kitajske interese. V kar nekaj državah so tako tej družbi onemogočili prodajo lastne tehnologije. Z iniciativo nove svilne poti želi Kitajska svojim družbam omogočiti hitrejši prodor izdelkov na evropska tržišča. Podpisan dogovor z Italijo ima veliko težo, Italija pa je zaradi omejitve pri državnem trošenju odprta za gradnje nove transportne infrastrukture.

Prihodnja ameriška recesija globlja zaradi zadolženosti podjetij

Podaljšano obdobje izjemno nizkih obrestnih mer je dvignilo dolg ameriških podjetij za slabih 47 % BDP, kar je več, kot je znašal na vrhu med svetovno finančno krizo v obdobju 2008–2009. Poleg tega se je kakovost tega dolga zmanjšala, saj ima več kot polovica dolga ameriških podjetij oceno BBB ali manj, kar je najnižji naložbeni razred; okoli 60 % posojil je bilo izdanih brez v letu 2018 odobrenih zavarovanj. Globalni trg podjetniških obveznic je konec leta znašal 13 bilijonov dolarjev, kar je dvakrat več kot v 2008. Kakovost tega dolga lahko hitro upade, če se dobički podjetij začnejo zniževati.

Recesija v ZDA bi lahko privedla do vse večjega števila podjetij, ki bi se borila z odplačevanjem, posledično bi se znižale naložbe, ker bi se znižal njihov dobiček oz. zmožnost odplačevanja posojil. Tako bi recesija v ZDA močno vplivala na svetovno upočasnitev, saj bi države prizadelo upadanje ameriškega povpraševanja po blagu in slabitev naložb. Ameriški trg je še vedno največji trg za uvožene izdelke na svetu. Trenutno raste ameriško gospodarstvo (BDP) po okoli 2-odstotni realni stopnji, a je treba upoštevati, da javni dolg še vedno hitro narašča (nad 104 % BDP), kot se tudi večja fiskalni deficit (4,6 %). Ta narašča prehitro glede na to, da se gospodarstvo krepi. Brez znižanja davkov bi bila ameriška gospodarska rast precej nižja. Vseeno nas zgodovina uči, da je recesija predvsem posledica nepredvidljivih dogodkov. Ameriške volitve v letu 2020 so relativno močno

zagotovilo, da si bo ameriška administracija prizadevala vzdrževati aktualno raven gospodarske rasti in nizko brezposelnost, vendar se povečujejo določena inflatorna tveganja, ki so danes še nizka zaradi šibke rasti cen energentov ter drugih surovin. Tudi uvedba carin dviguje raven cen v ameriškem gospodarstvu na srednji in dolgi rok.

Kitajska v smeri nižje rasti

Kitajska gospodarska rast naj bi letos znašala 6,2 %, kar je najmanj v zadnjih 31 letih, in naslednje leto 6 %. Pri tem je ocena nekaterih ekonomistov, da je ta ocena za okoli 2 odstotni točki precenjena, saj na podlagi podatkov o zbranih davkih po provincah in državi nastajajo odstopanja. Vsaka provinca namreč poroča o nekoliko višji gospodarski rasti, medtem ko kitajski statistični urad teh razlik ni sposoben izločiti.

V državi so sprostili nekatere ukrepe, ki naj bi spodbudili financiranje majhnih in srednjih podjetij. Stanje domačih posojil je ob koncu 3. četrtnetja 2018 znašalo 230 % BDP ter predstavlja veliko ranljivost. Znižanje stopnje rasti domačega povpraševanja na Kitajskem za dve odstotni točki bi znižalo rast svetovnega BDP za skoraj 0,4 odstotne točke v prvem letu.

Politični zastoj lahko vodi do neurejenega brexita

Datum o ureditvi novih pogodbenih razmer med Združenim kraljestvom (ZK) in EU-27 se je zdaj premaknil na 12. april 2019, saj tretjega glasovanja o izstopnem dogovoru premierke Maye ni bilo (v času pisanja članka – 25. marec 2019). Verjetno predvsem notranji politični problem tako potiska negotovost v prihodnost. Britanski parlamentarci so še vedno razcepljeni med petimi možnostmi, ki pa ne prinašajo tistega, kar bi lahko politika svojemu volilnemu telesu predstavila kot zmago. Brexit brez dogovora bi imel negativen vpliv na gospodarstvo EU, še posebej na bližnje države (Nemčija, Francija, Belgija, Nizozemska, Irska). Gospodarska rast v ZK se upočasnjuje, saj podjetja odlašajo z investicijami, nekatere multinacionalke so del svojih poslovnih operacij prenesle na kontinent. Poleg tega je EU-27 navedla, da bi po scenariju brez dogovora Veliko Britanijo obravnavala kot »tretjo državo«, kar bi vodilo do uvedbe carin, mejnih kontrol in drugih ukrepov, ki zavirajo gospodarsko sodelovanje ter izmenjavo ljudi. Analiza OECD kaže, da bi zvišanje tarif med obema gospodarstvom zaradi uveljavitve pravil WTO zmanjšalo BDP Velike Britanije v naslednjih dveh letih za približno 2 %. gg

Uvedba carin bi znižala britanski BDP za 2 %.

Analitika
GZS

SID -
PRVA KREDITNA
ZAVAROVALNICA d.d.
ZAVARUJEMO TERJATVE

TERJATVE SO VAŠE PREMOŽENJE.

PAMETNO JIH JE IMETI ZAVAROVANE.

Več informacij na:
+386 1 200 58 10 ali
www.sid-pkz.si

Nemčija št. 1 za slovensko blagovno menjavo

Slovenija v 2018 že peto leto beleži presežek blagovne menjave. Po podatkih SURS je v 2018 znašal 240,9 mio EUR in je bil za 435 mio EUR nižji kot v 2017. K trgovinskemu presežku je najbolj vplivala menjava z državami nečlanicami EU (410 mio EUR presežka), medtem ko je bil pri menjavi z državami EU zabeležen blagovni primanjkljaj (169,2 mio EUR). Izvoz blaga se je v 2018 relativno povečal za 9,2 %, uvoz pa za 11 %. Izvoz v države članice EU je v letu 2018 predstavljal

77,1 % celotnega izvoza (2.125 mio EUR oz. 9,8 % več kot v 2017). Vrednostno se je najbolj povečal izvoz v Nemčijo, Italijo, Hrvaško. Uvoz iz držav članic EU je predstavljal 78,3 % celotnega uvoza (1.858 mio EUR oz. 8,4 % več kot v 2017). Vrednostno se je najbolj povečal uvoz iz Nemčije, Italije in Avstrije. Presežek storitvene menjave je v letu 2018 znašal 3.149 mio EUR, na kar je najbolj vplival izboljšan saldo storitev.

Z Nemčijo največ izvozili/uvozili in hkrati zabeležili največje povečanje glede na predhodno leto.

Priprava: Analitika GZS

Vpliv ohlajanja industrije bo kmalu čutiti tudi pri nas

Gospodarska rast se je upočasnila v vseh pomembnejših trgovinskih partnericah iz evrskega območja, ne samo v Nemčiji.

Nina Šprohar

»Proizvodnja v Nemčiji se umirja od sredine lanskega leta. Najbolj se je znižala proizvodnja visoko tehnološko zahtevnih panog, k čemur je večino prispevalo znižanje v farmacevtski industriji v zadnjem četrtletju, manj pa umirjanje v proizvodnji informacijsko komunikacijsko tehnološke (IKT) opreme,« pravijo na Uradu Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (Umar) in dodajo, da se je sredi leta znižala tudi proizvodnja srednje visoko tehnološko zahtevnih panog.

Na udaru tudi avtomobilska industrija

Ob negotovih razmerah v mednarodnem okolju je bila skupna rast izvoza blaga in proizvodnje izvozno usmerjenih dejavnosti lani pričakovano nižja kot leto prej. »Gospodarska rast se je upočasnila v vseh pomembnejših trgovinskih partnericah iz evrskega območja, ne samo v Nemčiji. Tako se je naš izvoz v Nemčijo v drugi polovici leta začel upočasnjevati, je

pa bila ta upočasnitev nekoliko manjša kot v primeru skupnega izvoza,« pojasnijo. Na Umarju opažajo, da se je v Nemčiji v drugi polovici leta upočasnil predvsem izvoz proizvodnje motornih vozil ter vmesnih proizvodov, ki jih v pretežni meri povezujemo z avtomobilsko industrijo - izvoz proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov, gumarski izdelki ... Slovenija v Nemčijo sicer izvozi okoli petino celotnega blagovnega izvoza, od tega nekoliko manj kot polovico predstavlja izvoz zgoraj omenjenih panog. »Ob upočasnitvi rasti skupnega blagovnega izvoza se je umirila tudi medletna rast proizvodnje nekaterih predelovalnih dejavnosti, kot so proizvodnja električnih naprav, proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas, kemična industrija in proizvodnja motornih vozil,« zaključijo.

V Impolu in BSH Hišnih aparatih ohlajanja še ne čutijo

Kako pa spremembe čutijo slovenska podjetja? V skupini Impol, kot pravijo, ohlajanja trga še ne čutijo, saj imajo stabilen dotok naročil. V podjetju BSH Hišni aparati prav tako še ne zaznavajo, da bi ohlajanje industrije v Nemčiji vplivalo na končno potrošnjo, kamor sodijo njihovi mali gospodinjinski aparati. »Glede na trenutno stanje in prognoze naročil ocenjujemo, da bomo letos dosegli rast med 5 in 8 odstotkov glede na leto 2018, podobno rast pa je pričakovati tudi v naslednjem letu,« še doda Alenka Grašič iz podjetja BSH Hišni aparati. Tudi Tanja Mohorič, direktorica SRIP ACS+ (Strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo na področju mobilnosti), pravi, da »člani SRIP-a bistvenega vpliva ohlajanj za enkrat še ne zaznavajo«. gg

»Glede na trenutno stanje in prognoze naročil ocenjujemo, da bomo letos dosegli rast med 5 in 8 odstotkov glede na 2018,« ocenjujejo v podjetju BSH Hišni aparati.

Foto: Depositphotos

Transport z 10-odstotno rastjo prihodkov

Ob podpori rasti turizma se letos krepi tudi letalski prevoz potnikov (za 8 %) ter promet potnikov v pristaniščih (za 23 %), ki medletno že kaže umirjanje. Rast prihodka v prometu in skladiščenju je bila višja za 10 %, najvišja je bila rast prihodka v kopenskem prometu, slabša pri pošti in kurirski dejavnosti. Podjetja v transportu so tudi lani obnavljala vozni park, saj se je število prvih registracij tovornih motornih vozil zvišalo za 12 %. Izraziteje so se povečale tudi

investicije v transportno opremo (8,4 %). Transportne storitve so v letu 2018 dosegle drugi najvišji pozitivni saldo v vrednosti 1.363 mio EUR med posameznimi vrstami storitev. Izvoz transportnih storitev se je v 2018 povečal za 13,5 %, uvoz pa znižal za 0,6 %. Izvoz transportnih storitev je v 2018 predstavljal že 29,7 % vsega storitvenega izvoza, vanj pa lahko vključimo celotno transportno verigo od Luke Koper do železniškega, cestnega ter letalskega prometa.

**Kopenski promet
in cevovodni
transport z**

**11 %
rastjo prihodka
v 2018.**

Priprava: Analitika GZS

Rast logističnih, a upad poštnih storitev

Leto 2019 bodo zaznamovale velike investicije v logistiki, saj podjetja izkoriščajo še vedno pozitivne razmere na trgu.

Nina Šprohar

Luka Koper vidi potencial na Bavarskem

V letu 2019 Luka Koper predvideva nadaljevanje pozitivnega trenda in 3-odstotno povečanje glede na leto 2018. »Rast predvidevamo pri vseh blagovnih skupinah,« pravijo v Luki Koper in dodajo, da letos računajo na 38,3 milijona evrov čistega dobička. Nove priložnosti se zanje odpirajo z uresničevanjem novih naložb, predvsem na področju kontejnerjev in avtomobilov. »Neizkoriščen potencial za nove posle vidimo na Bavarskem, hitro rast beležimo še na Poljskem, za nove priložnosti pa je vedno zanimiva tudi severna Afrika,« pravijo. V letu 2019 načrtujejo naložbe v višini 71,7 milijona evrov, predvsem v povečevanje pristaniških kapacitet.

Trend upadanja poštnih storitev

V prihodnje bo izvajanje univerzalne storitve za Pošto Slovenije predstavljalo vse večje breme, pravijo. »Opažamo trend upadanja poštnih storitev, v letu 2018 so poštna storitve glede na leto 2017 upadle za 3 odstotke, pri denarnih storitvah pa je padec še precej večji in znaša 10 odstotkov,« pojasnijo na Pošti Slovenije, a dodajo, da so ostale storitve, ki jih ponujajo na poštnih okencih, v primerjavi z letom 2017 porasle za šest odstotkov. Njihove dodatne razvojne aktivnosti so trenutno usmerjene predvsem na področje logističnih storitev v oskrbnih verigah in logistiki živil. Prilagajajo se zahtevam trga in sledijo globalnim trendom, kot so digitalizacija, avtomatizacija, robotizacija in manjši okoljski odtis. »Poglobili bomo prisotnost v regiji Adriatic in širili kapacitete obeh poštnih logističnih centrov ter gradili dodatne skladiščne in pretovorne kapacitete,« napovejo. V

tekočem in naslednjem letu načrtujejo tudi nove posle na področju prilagojenih storitev in rešitev.

Intereuropa bo letos v posodobitve in nadgradnje investirala 5,9 milijona evrov

Skupina Intereuropa želi v letošnjem letu izkoristiti pozitivne razmere na trgu in z agresivnimi trženjskimi aktivnostmi načrtuje 7-odstotno rast prihodkov od prodaje v višini 168,5 milijona evrov. »Rast pa pričakujemo predvsem na področju logističnih storitev v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji,« pravijo. V letu 2019 načrtujejo investicije v višini 5,9 milijona evrov. »Naši največji naložbeni projekti so usmerjeni v podporo osnovne logistične dejavnosti, kar vključuje nadgradnjo skladiščne infrastrukture za potrebe kupcev, posodobitev skladiščne in transportne mehanizacije ter posodobitev IT infrastrukture z izvedbo razvojnih IT projektov,« še pojasnijo. gg

**V letu 2019 Luka
Koper načrtuje
naložbe v višini**

**71,7
milijona evrov.**

Foto: Depositphotos

**V 2018 je bilo
15,7 mio
turističnih
prenočitev,
največ v gorskih
in zdraviliških
občinah.**

Pripravila: Analitika GZS

Turizem beleži rast že peto leto zapored

V 2018 je bilo zabeleženih več kot 5,9 mio turističnih prihodov in 15,7 mio turističnih prenočitev, kar pomeni za 7,8 % več prihodov in 10,5 % več prenočitev kot v letu 2017. Od tega so tuji turisti ustvarili 71 % vseh prenočitev. V 12,2 % prenočujejo turisti iz Nemčije, v 12 % iz Italije, v 9 % iz Avstrije in 5,5 % iz Nizozemske. Potovanja so v letu 2018 dosegla najvišji pozitivni saldo (izvoz-uvoz potovalnih storitev) v vrednosti 1.716 mio, ki je bil višji za 164 mio EUR kot v 2017.

Izvoz potovanj (tujcev v Sloveniji) se je v 2018 povečal za 11,6 %, uvoz (potovanja Slovencev) pa za 13,5 %. Kar v 91,8 % je bil izvoz potovanj povezan z zasebnimi nameni ter v 8,2 % za poslovna potovanja. Na uvozni strani potovanj so Slovenci v 74,5 % potovali zasebno ter v 25,5 % za poslovna potovanja. Izvoz potovanj je v 2018 predstavljal že 34 % vsega storitvenega izvoza, uvoz potovanj pa nekaj več kot petino.

Za nadaljevanje rasti nujna desezonalizacija

Slovenski turizem že peto leto zapored beleži rekordne rezultate. Za napovedi letošnje sezone je po dostopnih januarskih rezultatih preuranjeno.

Andraž Sodja

Na Slovenski turistični organizaciji (STO) so s projekcijami za letošnje leto zadržani, saj ocenjujejo, da z januarskimi rezultati ni mogoče ugotavljati trendov, temveč bo treba počakati vsaj kvartalne rezultate.

Neuradno sicer globalni in regionalni trendi napovedujejo umiritev rasti, a obeti so optimistični glede na številne uspešne turistične produkte, s katerimi se v začetku letošnjega leta predstavlja Slovenija in pobira tudi ugledne nagrade.

Tako je Slovenska turistična organizacija na eni najpomembnejših svetovnih turističnih borz ITB Berlin prejela štiri zlate in dve srebrni nagradi The Golden City Gate, in sicer zlato za digitalne kampanje Dva milijona razlogov, zakaj čutimo Slovenijo, s katero je STO pozivala tako prebivalce Slovenije kot njene obiskovalce, naj ob deljenju občutenj o Sloveniji v svojih družbenih medijih uporabijo ključno besedo #ifeelsLOVEEnia, drugo zlato za uspešno izvedbo

projekta Stories na Instagramu @feelslovenia, tretjo v kategoriji tiskana promocija s publikacijo Media kit, namenjeno medijem in spletnim influencerjem in četrto za štiri videe Natural elements of Slovenia: Earth. Water. Fire. Air. (Štirje elementi Slovenije: Zemlja. Voda. Ogenj. Zrak., op. a.), ki so nastali v okviru večkanalne kampanje v partnerstvu z National Geographicom, ter srebrni odličji za video spot Alpe Adria Trail in v kategoriji splet za novo navdihujočo vsebino na straneh vodilnih destinacij v okviru osrednjega portala slovenskega turizma www.slovenia.info.

Izkoristiti trenutno manj zanimiva obdobja

Po ocenah turističnih destinacij in nacionalne turistične organizacije se bo rast verjetno že organsko upočasnila, saj je na vrhuncih sezone dosežena meja, a kljub temu je še dovolj prostora za rast slovenskega turizma, z velikim poudarkom na desezonalizaciji, torej razpršitvijo turističnega obiska na obdobja, ki sedaj veljajo za manj zanimiva za obiskovalce, ter razpršitvijo turistične obremenitve izven osrednjih turističnih središč, ki se že več let spopadajo s prezašedenostjo oziroma prometno preobremenjenostjo na vrhuncih sezon.

Cilji turistične organizacije so seveda tudi dvig petičnejše ponudbe za bolj zahtevne goste, kjer največje priložnosti vidijo predvsem na kulinaricnem področju. Marca se je v Ljubljani odvil Evropski kulinaricni vrh, s katerim se je Slovenija predstavila na evropskem in svetovnem kulinaricnem zemljevidu. **gg**

**Slovenski
turizem lahko
zraste na račun
desezonalizacije in
razpršitve turistične
obremenitve izven
osrednjih turističnih
središč.**

Foto: Depositphotos

Visoka rast računalniških, optičnih naprav

V 2018 so slovenska podjetja povečala proizvodnjo in prihodek za 4,6 %, ki se je proti koncu leta zniževal zaradi slabših naročil. Na medletni upad je vplivalo poslabšanje na območju z evrom ter nižja proizvodnja proizvodov za investicije. Ohlajanje se pozna pri višjih zalogah (8,5 %). Z najvišjo rastjo proizvodnje se lahko pohvalijo proizvajalci računalniških, električnih in optičnih naprav (25 %). Sledijo proizvodnja tekstilij (+20 % rast), popravila in montaža strojev in naprav (+16

% rast). Rahel upad proizvodnje beleži proizvodnja živil. Ob večjih investicijah v stroje in opremo (nove linije, digitalizacija ...) se je najbolj zvišala proizvodnja v srednje visoko in visoko tehnološko zahtevni proizvodnji (6,1 % in 5,4 %). Slednji so v zadnjem četrtletju lani zaradi ohlajanja v EU beležili največje zmanjšanje. Srednje nizko tehnološki proizvodi so zabeležili 4,7-odstotno rast proizvodnje, srednje nizko tehnološko zahtevni proizvodi pa 4,2-odstotno rast.

V zadnjem četrtletju 2018 upad predvsem pri visoko ter srednje visoko tehnoloških zahtevnih proizvodih.

Priprava: Analitika GZS

Mala in srednje velika podjetja so na pravi poti

Digitalizacija že pušča sledove na slovenskem gospodarstvu. Na ministrstvu želijo digitalno revolucijo še pospešiti.

Andraž Sodja

Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS so z rastjo zadovoljni, saj menijo, da digitalizacija prispeva k večji mednarodni konkurenčnosti podjetij, saj omogoča preprost in hiter prodor na tuje trge oziroma razširitev poslovanja na obstoječem tujem trgu: »Digitalizacija omogoča krajši čas določenih aktivnosti in procesov, optimizacijo in učinkovitejše iskanje virov oz. nabavo, nižje stroške administracije, povečano preglednost nad poslovnimi procesi. Posledica tega je povečana prodaja na tujih trgih, izboljšanje konkurenčnega položaja, poenostavitev distribucijskih poti in razširitev trga ter dosega poslovanja. Vse to privede do večjih prihodkov, izboljšanja interakcij s strankami, natančnejše in lažje dostopne informacije o samem podjetju, dobaviteljih, kupcih, ciljnih trgih, povečanje hitrosti poslovanja, povečanje tržnega deleža in racionalizacijo poslovnega modela.«

Kot še dodajajo na ministrstvu, je Slovenija že v Poročilu o izvajanju Slovenske industrijske politike 2015 opredelila dva ključna trenda: Industrija 4.0 v povezavi z digitalizacijo, in Ekonomija delitve, cilji za to pa so zajeti tudi v Strategiji razvoja Slovenije in strategiji Digitalna Slovenija 2020. Slovenija je v letu 2018 po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe - DESI na 15. mestu med 28 državami članicami EU. To jo uvršča med srednje uspešne države, v primerjavi z letom 2017 pa je napredovala za dve mesti. Z vidika uvajanja digitalizacije v podjetja je najpomembnejši kazalec »integracija digitalnih tehnologij v podjetja«, kjer smo na 8. mestu in visoko nad povprečjem. Slovenska mala in srednje velika podjetja namreč vse bolj izkoriščajo prednosti, ki jih nudi spletna trgovina 17,7 odstotka jih prodaja na spletu, 11,6 odstotka čez mejo. Po mnenju Evropske komisije je videti, da

so mala in srednje velika podjetja na pravi poti, da v svoje proizvodne postopke, poslovne modele in distribucijske poti hitro vključijo digitalne rešitve.

Ker pa na državni ravni ocenjujejo, da v Sloveniji še vedno premalo izkoriščamo priložnosti digitalne transformacije, so se na gospodarskem ministrstvu odločili za spodbujanje podjetij k digitalni transformaciji prek štirih ukrepov: s podporo storitvam Digitalnega inovacijskega stičišča, ki deluje kot točka vse na enem mestu, prek vavčerjev do 10 tisoč evrov na vavčer za dvig kompetenc, pripravo digitalne strategije, zagotavljanje kibernetske varnosti in digitalni marketing, e-poslovanje in krepitev blagovnih znamk. Z ukrepi želijo povečati število podjetij, ki izvedejo digitalno transformacijo, povečajo prihodek in dodano vrednost, s čimer se zmanjšajo riziki poslovanja v digitalnem okolju in hkrati povečajo sposobnosti podjetij, da sledijo spremembam. [gg](#)

Digitalizacija prispeva k večji mednarodni konkurenčnosti podjetij, saj omogoča preprost in hiter prodor na tuje trge oziroma razširitev poslovanja na obstoječem tujem trgu.

Foto: Depositphotos

Gradbeniki drugo leto zapored uspešni

V 2018 gradbeništvo spet beleži nekaj pod 20-odstotno rast gradbenih del. Kljub temu je zaradi predhodnih večletnih stagniranj vrednost gradbenih del na nizkih osnovah - za več kot četrtno zaostajajo v primerjavi z novembrom 2008. Gradbeništvo je lani v dodani vrednosti predstavljalo 5,8-odstotni delež (v 2017 5,5 %). Med investicijami v zgradbe in objekte so se lani v prvih treh četrtletjih izraziteje povečale investicije v nestanovanjske zgradbe (+19 %), ki naraščajo

**Še vedno za
27 %
manj gradbenih del
kot pred krizo.**

Priprava: Analitika GZS

že od začetka leta 2017, investicije v stanovanja so se povečale za 5 %. Pri gradbenih inženirskih objektih je bila v 2018 vrednost gradbenih del višja za 21,2 %, pri stavbah za 17 % (predvsem na strani nestanovanjske gradnje). Slovenija je lani med državami EU zabeležila drugi največji porast gradbenih del. Najvišje rasti so beležile Madžarska (+22 %), Slovenija (+19 %), Poljska (+21 %) ter Slovaška in Nizozemska (8 %).

Dela za gradbince ne bo zmanjkalo

Se bo že letos ohladila vročica na gradbenem trgu? V Kolektor Koling in SGP Pomgrad ostajajo optimistični - a pod pogojem, da država uresniči napovedane infrastrukturne projekte.

Andreja Lončar

Direktor Kolektor Kolinga Tine Vadnal pričakuje rast na infrastrukturnem področju in hkrati postopno ohlajanje na področju stanovanjske gradnje.

»Razpoložljive mikro in makro napovedi kažejo na podobne razmere kot lani tudi letos, vendar strah pred ponovitvijo zgodbe iz leta 2008 ostaja, zato bomo podrobno spremljali razmere na trgu in se na morebitne spremembe hitro odzvali,« pravi direktor Kolektor Kolinga Tine Vadnal. Pričakuje počasno, a stabilno rast vsaj do leta 2020, morda pa tudi v letih za tem - to bo odvisno predvsem od toka državnih gradbenih projektov (na primer 2. tir in 3. razvojna os).

Vadnal tudi za naprej pričakuje rast na infrastrukturnem področju in hkrati postopno ohlajanje na področju stanovanjske gradnje. »Na železniškem področju se nadaljujejo prenove in nadgradnje prog, istočasno potekajo dela na prometni infrastrukturi in pričakuje se izgradnja vodnih objektov, kot je HE Mokrice. Upamo lahko le, da bo država načrtovane

investicije sposobna obdržati v takšnem obsegu, kot jih predvideva.«

Rast se bo upočasnjevala

Predsednik uprave Pomgrada Iztok Polanič medtem meni, da se krivulja vrednosti gradbenih del približuje vrhu. »V Pomgradu menimo, da se vsekakor približujemo prelomnemu obdobju, ko se bo rast vrednosti gradbenih del pričela upočasnjevati. Slednje ni za pričakovati v letošnjem letu, ampak v naslednjih,« pravi.

Lansko leto ocenjuje kot uspešno, dosegli so 170 milijonov evrov prihodkov in poslovali z dobičkom (kolikšnim, še ni znano). V letošnje leto so vstopili dobro zasedeni, ne pričakujejo pa tako visokih prihodkov. »Med infrastrukturnimi projekti so trenutno naši najpomembnejši projekti: nadgradnja železniškega odseka Pesnica - Šentilj, nadgradnja odseka železniške proge Poljčane - Slovenska Bistrica ter gradnja podvoza na Ljubljanski ulici v Mariboru.«

Največja gradbišča v državi

Kot pravijo na Ministrstvu za infrastrukturo RS, je trenutno največji infrastrukturni projekt v izvedbi 282 milijonov evrov vredna nadgradnja železniške proge Zidani Most - Celje, ki naj bi bila končana prihodnje leto. Februarja je bila podpisana pogodba za eno od faz, ki zajema nadgradnjo železniškega odseka Zidani Most-Rimske Toplice in železniške postaje Rimske Toplice.

Vadnal iz Kolektor Kolinga pa od del na železniški infrastrukturi izpostavlja še prenovo proge Maribor - Šentilj ter začetek nadgradnje vozlišča Pragersko. Na avtocestnem področju se nadaljuje rušenje cestninskih postaj, preplastitve na avtocestah, v načrtu je gradnja druge cevi predora Karavanke. Republiški stanovanjski sklad načrtuje še gradnjo več kot 500 stanovanj. V kratkem pa po njegovih besedah pričakujejo prve razpise na projektu drugi tir in južnega dela tretje razvojne osi.

Omejitev zaradi pomanjkanja delavcev

Vadnal lansko leto označuje za uspešno, a polno izzivov za celo panogo. Kolektor Koling in Kolektor CPG sta imela lani konsolidirano prodajo nekaj čez 200 milijonov evrov in nekaj več kot 70 zaključenih projektov. Letošnje napovedi so podobne razmeram iz leta 2018, pravi Vadnal. Kot glavni omejitveni dejavnik za hitrejšo rast pa izpostavlja pomanjkanje usposobljenih delovne sile. Omenja še izziv, kako uravnotežiti gibanje cen gradbenih del z rastjo stroškov dela in vhodnimi materiali. gg

Cene kovin januarja nižje kot pred letom dni

Povprečne cene energetskih surovin so se januarja letos zvišale po dveh mesecih zniževanja in so bile medletno tako nižje za 13,2 % (v USD) ter za 7,3 % (v EUR). Tudi cene neenergetskih surovin so se na mesečnem nivoju v januarju zvišale zaradi višjih cen hrane, pijače ter industrijskih surovin. V medletni primerjavi (glede na januar 2018) so bile cene nižje za 6,7 % (v USD) in za 0,3 % (v EUR). Cene kovin so

se januarja v dolarjih znižale za 1,8 % in so za 16,2 % nižje kot januarja 2018. Cene še naprej upadajo ob upočasnjevanju svetovne proizvodnje. Cene aluminija, kositra, cinka so se januarja še znižale, cene niklja, svinca, železove rude, plemenitih kovin pa zvišale. Cene aluminija so se znižale zaradi vpliva ukinitve sankcij na ruskega proizvajalca Rusala in pomislekov glede upočasnitve na Kitajskem.

V letu dni so januarja cene cinka nižje za 25 %, svinca za 23 %, aluminija za 16,1 %, bakra za 15,9 %, niklja za 10 %.

Pripravila: Analitika GZS

Surovinske trge lahko stresejo novice s Kitajske

Ob napovedih gospodarskega ohlajanja se letos pričakujejo nižji cenovni nivoji surovin. Trge pa bi lahko pretresli geopolitični dogodki in odziv Azije na okoljske izzive, pravi direktorica nabave v skupini SIJ Marjana Drolc Kaluža.

Andreja Lončar

Lansko padanje cen surovin naj bi se nadaljevalo tudi letos. Analitiki opozarjajo na možnosti pretresov predvsem v primeru sprememb kitajske okoljske politike ali kot posledica pogajanj o trgovinskih omejitvah med ZDA in Kitajsko ter posledičnih sprememb kitajske ekonomske politike.

Cena niklja naj bi padala

Marjana Drolc Kaluža, direktorica nabave v jeklar-ski skupini SIJ, pravi, da je njihova glavna surovina nerjavni in nelegirani jekleni odpadki. Tega v določeni meri v SIJ pridobijo iz lastnih virov, tudi sicer pa je trg jeklenega odpadka stabilen z normalnimi sezonskimi nihanjem.

Več nihanj je pri legirnih elementih, gre za nikelj, krom, molibden, vanadij, silicij in mangan. Cena niklja, ki je ena ključnih referenc za cene jeklarskih izdelkov, je lani rasla in vrh dosegla sredi leta, nato pa se je zaradi uvedbe 25-odstotnih carin na uvoz jekla v ZDA trend obrnil. Za letos nekateri analitiki napovedujejo nižje cene niklja, pravi sogovornica.

Nihanja cen prenesejo na kupce

V SIJ so lani posebno pozornost namenili zniževanju porabe ognjevarnih materialov in grafitnih elektrod. Cena elektrod se je v letu 2018 namreč glede na povprečje v predhodnem letu potrojila. Kot pravi sogovornica, se je v drugem lanskem polletju nato razpoložljivost teh materialov izboljšala, kljub vsemu pa zaradi tveganja, da ponovno pride do pomanjkanja, vzdržujejo zadostne zaloge. Podobno so rast lani

opazili tudi pri vanadiju, kjer so cene še vedno visoke, a stabilne.

Na vprašanje, ali nižje cene surovin izkoristijo za povečevanje marže, sogovornica odgovarja, da spremenljive razmere na surovinskem trgu obvladujejo s poslovnim modelom doplačil za legure, ki se prenašajo v prodajne cene (tako imenovani pass-through model). Nihanja cen surovin tako prenašajo na kupce.

V Gorenju s podobnimi stroški kot lani

V Gorenju, kjer sta glavni surovini termoplasti in pločevina, so lanske desetodstotni dvig cen termoplastov propilena in etilena nevtralizirali z izborom različnih tipov nabavnih pogodb ter leto končali z dva odstotka nižjimi skupnimi nabavnimi stroški od planiranih, pravi Boštjan Perc, direktor strateške nabave.

Perc v prvi polovici letošnjega leta pričakuje še nadaljnje padanje cen osnovnih surovin. Razlog je predvsem v upadanju povpraševanja v avtomobilski industriji, padanja cen nafte konec lanskega leta in nizke gospodarske aktivnosti v začetku letošnjega leta.

V drugem delu leta naj bi se nato s prebujanjem svetovnega gospodarstva, tudi rastjo cene nafte, cene surovin v primerjavi s prvim polletjem letošnjega leta zvišale. A kljub temu v Gorenju ne pričakujejo, da bodo letošnji stroški nabave surovin presežali načrtovane stroške za lansko leto. [gg](#)

V SIJ spremenljive razmere na surovinskem trgu obvladujejo s poslovnim modelom doplačil za legure, ki se prenašajo v prodajne cene.

V Gorenju pričakujejo, da se bo trend padanja cen osnovnih surovin v drugi polovici leta obrnil.

Prodaja novih vozil na Kitajskem navzdol še sedmi zaporedni mesec.

Priprava: Analitika GZS

Prosti padec pri prodaji vozil na Kitajskem

Prodaja novih vozil na Kitajskem se je v januarju še sedmi mesec znižala, in sicer za 16 %. Padec prodaje so najbolj utrpeli domači proizvajalci vozil, in sicer predvsem na segmentu nižjega srednjega razreda. Kitajska vlada je že oktobra sprejela reformo, ki je razbremenila plačila dela dohodnine zaposlenim na dnu in sredini plačne lestvice. Vlada razmišlja o uvedbi subvencij za povečanje prodaje vozil na

ruralnih območjih in subvencij za nakup električnih vozil in hibridov. Prodaja zadnjih se je povečala za 140 % v enem letu, vendar predstavlja manj kot 4 % celotne prodaje. V letošnjem letu naj bi sicer prodali 1,6 mio takšnih vozil. Ker je kitajski trg največji na svetu, ima to negativen učinek na večino svetovnih avtomobilskih proizvajalcev, tudi posredno prek financiranja večjih zalog in pritiska na končne cene.

Tekoča naročila tudi do 5 odstotkov nižja

Upad prodaje na kitajskem trgu je pričakovan in se že odraža v tekočih naročilih, a to po vsej verjetnosti pomeni stabilizacijo trga in ne napoved večjih padcev.

Barbara Perko

»Po dolgoletni kontinuirani rasti kitajske avtomobilske industrije je v začetku letošnjega leta pričakovano prišlo do določene korekcije,« pravijo v Hidrii.

Tanja Mohorič, direktorica GIZ ACS, Slovenski avtomobilski grozd, klimo v segmentu, ki je povezan z avtomobilsko industrijo, ocenjuje kot pozitivno in posebnih sprememb ne pričakuje. »Dizelski segment je trenutno stabilen, prodaja je na lanskoletnem nivoju,« dodajajo v Hidrii, kjer opazajo, da narašča prodaja rešitev za hibridna in električna vozila.

Ker je neposredni izvoz slovenske avtomobilske industrije na Kitajsko majhen, večji posredni učinek čutijo skozi partnerje v Nemčiji, Italiji in Franciji. Tovarna Hidrie v Suzou deluje na istem nivoju kot lani. »Po dolgoletni kontinuirani rasti kitajske avtomobilske industrije je v začetku letošnjega leta

pričakovano prišlo do določene korekcije. Ker avtomobilska industrija deluje po načelu tako imenovanih »just-in-time« (ravno v pravem času, op. a.) dobav, se nižja prodaja avtomobilov zato takoj občuti v celotni dobaviteljski verigi,« manjši upad prodaje tudi v Evropi pojasnjujejo v Hidrii. »Trenutno stanje naročil je v celoti že odraženo v tekočih naročilih, ki so tako v prihodnjih mesecih nekaj nižja, v celoti do 5 odstotkov. Vprašanje pa je, ali gre pri tem za napoved večjih padcev, ali pa za določeno stabilizacijo trga, ki je še vedno na visokih ravneh. Glede na informacije, s katerimi razpolagamo, gre po našem mnenju za slednje.«

Kitajska predstavlja velik potencial

»Potencial je velik za proizvajalce, ki so pripravljeni vzpostaviti proizvodnjo na Kitajskem in ki si bodo utrli pot h kitajskim proizvajalcem vozil,« pravi Tanja Mohorič. Hidria ima, kot že rečeno, v mestu Suzhou podjetje za proizvodnjo vrhunskih sistemov za hladen zagon dizelskih motorjev. »Od tam dobavljamo naše izdelke tako kitajskim kot japonskim in evropskim proizvajalcem na Kitajskem. Smo denimo pomemben partner podjetju Greatwall, ki velja za glavnega kitajskega proizvajalca terenskih SUV, katerih prodaja, tako kot povsod po Evropi in ZDA, narašča. Večina njihovih najnovejših motorjev je opremljenih z našimi inovativnimi in prebojnimi sistemi in rešitvami za nemoteno, čisto in varčno delovanje dizelskih vozil.« gg

Foto: Depositphotos

Plače po mnenju IMF močno navzgor

Svetovni monetarni sklad je v sveži februarski napovedi za Slovenijo ocenil, da naj bi se povprečna plača v letih 2019 in 2020 povečala za več kot 5 odstotkov, kar bi pomenilo 3,5-odstotno realno rast plač v 2019 in 3,1-odstotno realno rast plač v 2020. Zaposlenost

naj bi se povečala za 14.000 oseb v 2019 in še za okoli 9.000 v 2020. Pri tem naj bi se posojila zasebnemu sektorju (gospodinjstvom in podjetjem) povečala za več kot 5,7 odstotka letno.

Več kot 5-odstotna kreditna rast posojil v naslednjih dveh letih.

Priprava: Analitika GZS

Trend refinanciranja se znižuje

Banke velikih pretresov na trgu kreditiranja v letošnjem letu ne pričakujejo. Podjetja se zelo previdno in preudarno odločajo za investicije.

Barbara Perko

»Razmere na trgu kreditiranja se umirjajo, tako da ne pričakujemo bistvenih sprememb,« o tem, kakšen naj bi bil trend posojil podjetjem v letošnjem letu, pravijo v Abanki. »Opažamo, da se trend nekoliko obrača v smer financiranja kratkoročnih obratnih sredstev. Fokus kreditiranja bo še naprej usmerjen na utečene kratkoročne in dolgoročne kreditne posle.« Pričakujejo, da bodo banke financirale lombardne kreditne posle. Trenutno je zelo obsežno investicijsko kreditiranje in financiranje, za katero pa predvidevajo, da se v prihodnje ne bo povečalo.

V Abanki pravijo, da je med podjetji največ zanimanja za limite na TRR, revolvingne, investicijske kredite ter kredite za trajna obratna sredstva. »V predhodnih letih so podjetja pogosto povpraševala po refinanciranju posojil, s katerimi so želela izboljšati strukturo virov zlasti po ročnosti (pričakovana ročnosti odplačila z dobo nad 10 let) in prilagoditve cenovnih pogojev glede na boniteto kreditjemalca, napovedi njihovega poslovanja in trendov posamezne panoge. Trend refinanciranja se močno znižuje, saj je bil v večji meri že izveden v zadnjih letih,« dodajajo.

Preudarno v investicije

Analize kažejo, da so podjetja še vedno bolj nagnjena k varčevanju in so pri odločitvah za investicije preudarna, pravijo v NLB. Financiranje podjetij v večji meri še vedno poteka znotraj sektorja na podlagi rasti lastniškega kapitala in komercialnih kreditov. »Med podjetji je še vedno največje zanimanje po klasičnih oblikah financiranja, kot so krediti za financiranje obratnih sredstev in investicijska posojila. Posluhujejo se financiranja iz redne NLB ponudbe,« pravijo. Seveda pa vsako povpraševanje oz. poslovno idejo

skrbno preučijo in nato pred financiranjem ocenijo, ali bo kreditjemalec ustvaril zadostni denarni tok za vračilo kredita, ki je osnova za presojo kreditne sposobnosti in odločitev o financiranju komitentov ter vrsti zavarovanja.

Posojila za projektno financiranje

V NKBM že več let zapored opažajo naraščajoč trend odobravanja posojil. »Na segmentu mikro podjetij so to kratkoročni krediti za premostitev likvidnostnih težav, pri ostalih segmentih pa gre bolj za financiranje investicij družb in njihovega poslovanja, pa tudi projektne financiranja, kjer gre predvsem za gradnjo za trg in dajanje nepremičnin v najem,« pravi Tamara Trlep, vodja odseka produktov in podpore prodaji pri poslovanju z gospodarskimi družbami. »Opažamo, da se vse več družb odloči tudi za svetovanja, ki jih nudimo, saj na podlagi izkušenj pripomorejo k uresničitvi finančnih načrtov in reševanju nastalih problemov.« gg

»Opažamo, da se trend nekoliko obrača v smer financiranja kratkoročnih obratnih sredstev,« pravijo v Abanki.

Foto: Depositphotos

Obveznosti s področja embalaže odslej skoraj vsa podjetja

Ajda Pleterski, vodja pravne službe Gorenje Surovina, d. o. o.

V preteklem letu so v veljavo stopile prenovljene odpadkovne direktive, ki prinašajo višje cilje, nekaj poenotenja, poostritev in dodatne ukrepe.

Cilj svežnja o odpadkih je zagotavljati obsežnejše recikliranje odpadkov in prispevati k vzpostavitvi krožnega gospodarstva, pri čemer so za recikliranje odpadne embalaže do leta 2030 predvideni posebni, tudi precej ambiciozni cilji. Do leta 2025 bi tako naj bil odstotek reciklaže odpadne embalaže 65 %, pet let kasneje pa celo 70 %.

Zakonodaja med drugim vključuje minimalne zahteve za sisteme razširjene odgovornosti proizvajalca. Vključeni so tudi obvezni sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca za vso embalažo.

Področje ravnanja z odpadno embalažo v Sloveniji je že urejeno po sistemu podaljšane proizvajalčeve odgovornosti. Obveznosti proizvajalcev izhajajo iz Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uredba), ki je bila, z namenom zagotavljanja vzdržnosti sistema tega področja v preteklem obdobju, podvržena določenim spremembam.

Če so obveznosti s področja ravnanja z odpadno embalažo veljale predvsem za podjetja, ki so dala na trg RS večjo količino embalaže – tj. vsaj 15 ton na letni ravni (ter določene izjeme) – prinaša sprememba Uredbe, ki je začela veljati 8. 7. 2017, obveznosti za praktično skoraj vsa slovenska podjetja.

Ob precej visokem 15-tonskem pragu za nastanek obveznosti ravnanja z odpadno embalažo so se namreč začele kazati potrebe po prenovitvi sistema, ki trenutno nalaga obveznosti iz naslova podaljšane proizvajalčeve odgovornosti le določenemu delu gospodarstva, pri čemer ostaja precejšen del embalaže, ki je dana na trg, neevidentiran in ne vključen v sistem, ne pa tudi nezanemarljiv, ko je govora o vprašanju vzdržnosti sistema.

Od 1. 1. 2018 tako velja obveznost vpisa v evidenco pri Agenciji RS za okolje za vsa podjetja, ki dajejo embalažo v promet in niso plačniki okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja

odpadne embalaže. Navedena podjetja so o količinah embalaže, ki jih ob opravljanju svoje dejavnosti dajejo na trg, dolžna voditi evidenco in na njeni podlagi tudi poročati. V marcu se tako izteka čas za poročanje; do 31. 3. 2019 morajo namreč podjetja, ki so embalerji in pridobitelji embaliranega blaga ter proizvajalci in pridobitelji t. i. servisne embalaže, ki jo dajejo v promet v Republiki Sloveniji, poročati o količinah embalaže, dane v promet za leto 2018.

Uredba je prinesla novosti tudi za distributerje zelo lahkih plastičnih nosilnih vrečk. Na podlagi lastnih evidenc o številu zelo lahkih plastičnih nosilnih vrečk, namenjene za embalažo živil, ki niso predpakirana, potrošnikom pa jih bodo prodajali kot nosilne vrečke za predpakirana živila ali neživilske proizvode, ki so jih dolžni voditi z začetkom preteklega leta, so tudi ti zavezani k oddaji poročila do konca meseca marca.

Ne glede na količino embalaže, ki jo da podjetje na trg RS, pa je bila s spremembo Uredbe razširjena tudi obveznost zagotavljanja ravnanja z odpadno embalažo, in sicer so poleg podjetij, ki dosegajo količino 15 ton, k temu zavezana tudi podjetja, ki dajejo na trg embalažo nevarnih snovi, embalažo iz PVC ali drugih halogeniranih olefinov ter proizvajalci oz. pridobitelji plastičnih nosilnih vrečk.

Glede na trenutno predpisano stopnjo reciklaže nam Evropa postavlja precejšen izziv, ki bi mu morala biti, ob ustreznih

korekturah obstoječega sistema, kos tudi Slovenija. Uresničevanje predpisanih ciljev bo nedvomno v pomembni meri odvisno tako od gospodinjstev kot gospodarstva, od tistega, ki predstavlja proizvajalce v sistemu proizvajalčeve podaljšane odgovornosti, do tistega, ki kot pomemben del krožnega gospodarstva skrbi za ustrezno predelavo in reciklažo. Nedvomno so pomemben člen v verigi krožnega gospodarstva vsa podjetja, tudi tista, ki zaradi manjših količin morebiti do zdaj tovrstni tematiki niso posvečala tolikšne pozornosti.

Področje ravnanja z embalažo in odpadno embalažo je sicer izredno kompleksno področje, ki od vsakega podjetnika, tudi samozaposlenega, zahteva poglobljeno razumevanje pravil igre in iz tega izhajajočih obveznosti. Za nameček pa je omenjena zakonodaja podvržena nenehnim spremembam. V pomoč podjetjem, ki pri prizadevanju svoj proizvodni proces in evidence urediti skladno z vsemi veljavnimi predpisi, smo v Gorenje Surovini vzpostavili ekipo strokovnjakov s področja okoljevarstva in prava. Za več informacij se obrnite na: surovina@surovina.com, ali obiščite spletno stran www.surovina.si. V vašem podjetju poskrbimo za vaše odpadke.

Litoželezni pokrovi so del cestišča z velikim vplivom na
prometno varnost in okolje,
česar se v Livarju še posebej zavedamo.

Lasten razvoj nam omogoča, da **znanje in izkušnje**,
ki smo jih pridobili v 65 letih delovanja,
vključimo v naše izdelke.

Livar ne želi biti le proizvajalec;
težave želimo odpraviti že pri samem razvoju,
s prisotnostjo na terenu pa želimo prispevati h
kvalitetnejši vgradnji in večji varnosti v prometu.

Zahvaljujemo se vam za izkazano zaupanje in
z optimizmom zremo v prihodnost, v nove skupne projekte.

livar
industries

65
1954 / 2019

Nakopičeno odpadno embalažo naj bi odpeljali aprila

Predvidoma aprila lahko pričakujemo odvoze odpadne embalaže, ki je pri številnih komunalah nakopičena še od kriznih razmer, ki so vladale lani poleti, pravijo na Ministrstvu za okolje in prostor RS. Še letos pa naj bi v javno obravnavo dali tudi nov zakon o odpadkih, od katerega se pričakuje, da bo uredil številna sporna vprašanja s področja odpadkov.

Andreja Šalamun

»Negativno pa je to, da je predvidena maksimalna cena za predelavo te embalaže nizka, zato je možno, da za določen del embalaže država ne bo pridobila ustreznih ponudb,« opozarjajo v Kostaku.

Potem ko je Državni zbor RS v drugi polovici decembra lani sprejel Zakon o interventnih ukrepih pri ravnanju s komunalno odpadno embalažo in z odpadnimi nagrobnimi svečami (ZIURKOE), je Ministrstvo za okolje in prostor RS (MOP) objavilo javno naročilo, s katerim naj bi izbrali podjetja, ki bodo odpadke odpeljala. Kot pravijo na ministrstvu, se zavedajo, da gre za interventni ukrep in si zato prizadevajo omogočiti oddajo ponudb vsem zainteresiranim ponudnikom. Rok za oddajo ponudb so že večkrat podaljšali. Zakaj?

»V času objave je prišlo do sprememb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Javno naročilo je treba objaviti v Uradnem listu Evropske unije, kjer traja objava pet dni od pošiljanja v objavo. Glede na določila 74. člena Zakona o javnem naročanju mora naročnik rok za prejem ponudb podaljšati tako, da so zadnje informacije ali spremembe objavljene najpozneje šest dni pred iztekom roka za prejem ponudb,« odgovarjajo na ministrstvu. Ocenili so, da je sprememba dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila takšna, da je korektno od naročnika, da omogoči še vsaj dva dni za vprašanja. »Če ne bo nepredvidenih zapletov, je začetek odvozov mogoče napovedati v mesecu aprilu,« dodajajo na ministrstvu.

Stroške bo lahko država izterjala od podjetij

V obdobju pred začetkom izvajanja interventnih ukrepov po ZIURKOE so izvajalci javne službe embalažo, ki je družbe za ravnanje z odpadno embalažo niso prevzele, lahko oddali neposredno izvajalcem obdelave odpadkov iz predpisa, ki ureja odpadke, stroške ravnanja z odpadno embalažo pa namesto družbe za ravnanje z odpadno embalažo začasno krije država. Ta bo smela znesek izterjati od podjetij, ki niso opravila svojega dela.

Kot pravijo na MOP, so do sredine marca podpisali 39 pogodb za skupaj 9.880 ton embalaže. Poudarjajo, da inšpektorji Inšpektorata RS za okolje in prostor opravljajo preglede pri izvajalcih obdelave, kjer preverjajo ustreznost ravnanja s tako prevzeto embalažo.

Interventni zakon tudi določa, da ministrstvo v postopkih spreminjanja okoljevarstvenega dovoljenja, izdanega družbam za ravnanje z odpadno embalažo (DROE), to spremeni tako, »da iz njega izhaja obveznost družbe za ravnanje z odpadno embalažo, po kateri mora na celotnem območju Republike Slovenije zagotavljati predpisano ravnanje z vso odpadno embalažo v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z embalažo in odpadno embalažo.«

V Kostaku del interventnega zakona, ki naj bi poskrbel za odvoze in prevzemanje embalaže na dvoriščih izvajalcev gospodarske javne službe zbiranja odpadkov, vidijo kot ključno pozitivno stvar. »Negativno pa je to, da je predvidena maksimalna cena za predelavo te embalaže nizka, zato je možno, da za določen del embalaže država ne bo pridobila ustreznih ponudb. Upoštevati je namreč treba, da je določen del embalaže zaradi neustreznega skladiščenja umazan, moker in neprimeren za sortiranje,« opozarjajo.

Zakon naj bi prišel v javno obravnavo še letos

Ministrstvo za okolje in prostor pripravlja tudi nov zakon o odpadkih, v katerem naj bi med drugim natančno opredelilo razširjeno odgovornost

Foto: Depositphotos

proizvajalcev in postavilo nova pravila. Na ministrstvu so glede podrobnosti še skrivnostni. »Pripravljamo spremembo zakonodaje, več informacij pa bomo lahko podali, ko bo zakon dan v javno obravnavo. To se bo zgodilo v tem letu,« pravijo. Neuradno pa naj bi se obetalo kar nekaj sprememb. Ena od njih je na primer ta, da bo moral po novem za odstranitev odpadne embalaže plačevati vsak zavezanec, ki daje embalažo na trg, in ne več le tisti, ki na leto na trg dajo več kot 15 ton embalaže. Predvidene spremembe naj bi bile tudi pri ostalih masnih tokovih, kot so odpadne gume, fitofarmacevtska sredstva, odpadna električna in elektronska oprema, odpadne sveče in podobno. »V nov sistem bodo zajeti tudi majhna podjetja, vsi proizvajalci in trgovci, ki dajejo embalažo na slovenski trg,« pravi Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS). Doda, da se od njih že zahteva tudi vodenje evidenc, česar jim v preteklosti ni bilo treba početi. Tako so morala do 31. marca letos Agenciji RS za okolje (ARSO) poročati o tem, koliko embalaže so dali lani na trg. »Upam, da so podjetja to vzela resno in pripravila poročila,« pravi Zupanc. Ocenjuje, da bo postopek v bodoče najbrž nekoliko lažji za tiste, ki bodo imeli majhne količine embalaže in bodo najverjetneje imeli pavšalno plačilo embalažnine, medtem ko bo za tiste, ki bodo presegli določeno mejo, sistem najbrž vsaj na začetku nekoliko bolj zapleten.

»Proizvajalec, ki dobavlja le trem ali štirim podjetjem in od njih prevzema embalažo nazaj, ima lahko individualno shemo ravnanja z embalažo, medtem ko morajo biti vsa ostala podjetja z bolj razpršeno prodajo vključena v skupni sistem ravnanja z odpadno embalažo. To pomeni, da odgovornost prevzame neko drugo podjetje – nosilec skupnega načrta in poskrbi za odpadno embalažo,« pojasni Zupanc. Ocenjuje, da bo pogodbe za ravnanje z odpadno embalažo morale imeti sklenjenih med 70 in 80 tisoč podjetij, ki bodo morala plačevati nadomestilo za odstranitev

embalaže. In za kakšen znesek gre? »To bo odvisno od vrste embalaže. Če bo taka, da se jo da reciklirati, na primer papir, bo embalažnina nekoliko nižja. Bistveno višja kot doslej pa bo embalažnina za tisto embalažo, ki se je ne da reciklirati,« pravi Zupanc.

Embalažnina kot finančno orodje

Doslej so družbe za ravnanje z odpadno embalažo embalažnino uporabljale predvsem kot plačilo za odstranitev te embalaže. »Toda to ni namen embalažnine. Gre za finančno orodje, s katerim se podjetja spodbuja k temu, da dajo na trg manj embalaže in da embalažo izdelajo iz materialov, ki jih je mogoče reciklirati. Zato morajo biti cene za različne materiale močno diferencirane,« pove Zupanc. Doda, da je v Sloveniji veliko ostanka embalaže po sortiranju, ki se je ne da reciklirati, in jo pošiljamo v termično izrabo v Avstrijo ali v druge sosednje države. »Cene sežigov so vedno višje, zato je prav, da tisti, ki daje na trg embalažo, ki se je ne da reciklirati, plača nekajkrat več za odstranitev embalaže kot tisti, ki uporablja embalažo, ki se jo da reciklirati. Strošek ravnanja z odpadnim papirjem je na primer bistveno nižji kot sežiganje odpadkov v tujini,« pojasni Zupanc.

Dovolj bi bila le ena služba za ravnanje z odpadno embalažo

Trenutno je v Sloveniji za ravnanje z odpadno embalažo zadolženih šest družb, a se ministrstvo nagiba k ideji, da bi bila zaradi majhnosti države in lažjega nadzora dovolj le ena. »To mora biti namreč neprofitna dejavnost, ena od njenih glavnih nalog pa je ozaveščanje,« meni Zupanc. Doda, da je konkurenca dobra na ravni opravljanja dejavnosti, vprašljiva pa je na ravni izvrševanja obveznosti. »Ker gre v tem primeru za izpolnjevanje obveznosti, ne moremo govoriti o klasični gospodarski dejavnosti,« pove. Prepričan je, da če se država odloči za zgolj eno družbo, trenutne družbe za ravnanje z odpadno

»Cene sežigov so vedno višje, zato je prav, da tisti, ki daje na trg embalažo, ki se je ne da reciklirati, plača nekajkrat več za odstranitev embalaže kot tisti, ki uporablja embalažo, ki se jo da reciklirati,« pove Sebastijan Zupanc, direktor GZS - ZKG.

Komunalni program

Proizvodnja in servis komunalne opreme

MODEL CKA

MODEL CSN

MODEL CPRA

»Naš predlog je bil, da se odpadna embalaža loči na dva dela, komunalnega in nekomunalnega. Nekomunalni del bi ostal na trgu, komunalni del pa bi prešel v izključno pristojnost izvajalcev javnih služb oz. lokalnih skupnosti,« pove Janko Kramžar, predsednik GIZ SLOCEROS.

embalažo z lastnimi logističnimi in predelovalnimi kapacitetami ne bodo ostale brez posla, saj da bodo dejavnost lahko opravljale še naprej, le da kot izvajalci izbrane družbe.

Da bi v Sloveniji za ravnanje z odpadno embalažo zadostovala ena družba, se strinjajo tudi v Snagi in v Gospodarskem interesnem združenju centrov za ravnanje z odpadki Slovenije (GIZ SLOCEROS). »V združenju centrov za ravnanje z odpadki menimo, da je smiselno razmišljati o poenostavitvi sistema in preiti na eno družbo za ravnanje z odpadno embalažo, nenazadnje smo tak sistem imeli tudi že v preteklosti,« pravi Janko Kramžar, predsednik omenjenega združenja. »Naš predlog je bil, da se odpadna embalaža loči na dva dela, komunalnega in nekomunalnega. Nekomunalni del bi ostal na trgu, komunalni del pa bi prešel v izključno pristojnost izvajalcev javnih služb oz. lokalnih skupnosti. Na ta način bi posredno rešili tudi težave, vezane na kakovost ločenih frakcij, pa tudi vprašanje, kje konča ločeno zbrana embalaža,« pove sogovornik. Doda, da navedeno namreč zahteva dodaten nadzor, ki pa ni potreben, če je za vse odgovorna le ena družba. »Če je npr. Snaga zadolžena za ločeno zbiranje in je hkrati njen cilj 65-odstotno snovno recikiranje, prevzame tudi odgovornost za zagotavljanje ustrezne kakovosti (brez nečistoč) ločenih frakcij. V tem primeru država ne potrebuje dodatnih nadzornih mehanizmov, ampak bodo lokalne skupnosti in izvajalci javnih služb še bolj kot zdaj zainteresirani za izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti ločenih frakcij. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da boljša kakovost ločenih frakcij pomeni tudi uporabo materialov, ki omogočajo recikiranje, in obenem ukinjanje uporabe neustreznih, sestavljenih materialov,« pojasni Kramžar.

Podporne in nadzorne službe prinese ekonomija obsega

Ocenjuje, da je bila v preteklosti meja 15 ton embalaže, prvič dane v promet, pod katero proizvajalcem ni treba plačati embalažnine, postavljena dobro namerno. »Verjetno zaradi tega, da bi zmanjšali stroške tistih, ki proizvajajo malo embalaže, saj bi bili njihovi stroški, če bi bili vključeni v sistem, preveliki,« razmišlja Kramžar. Podobno velja za vzpostavitev več družb za ravnanje z odpadno embalažo. Prepričan je, da je bil tak sistem vzpostavljen dobro namerno in zaradi tega, da bi konkurenca izboljšala učinkovitost sistema. »Na žalost zdaj ugotavljamo, da se to ni zgodilo. Ko govorimo o učinkovitosti, ni mišljena samo ekonomska, ampak tudi okoljska učinkovitost. Pri tem tudi ne smemo pozabiti, da ima Slovenija dva milijona prebivalcev, to je eno večje mesto v primerjavi z drugimi državami, kot sta npr. Nemčija ali Francija, kjer ekonomija obsega prenese podporne in nadzorne službe, ki so potrebne za učinkovitost sistema,« izpostavi sogovornik. Opozori tudi, da bi bilo smiselno odpadke energetske izrabljati doma, v Sloveniji, ne pa da »na tisoče in tisoče tovarnjakov potuje preko Slovenije v Avstrijo, Madžarsko, Hrvaško, itd. Pri tem sploh ne govorim o ekonomiki, ampak je to že z vidika okoljske škode nesprejemljivo,« trdi Kramžar. Pomembno se mu zdi, da tovrstne aktivnosti vodi, nadzira in usmerja država, ki bi morala, da bi se izognili temu, da bi energetske objekti z vidika konkurenčnosti zahtevali ustrezen »input« in ekonomsko blokirali druge naprednejše sisteme ravnanja z odpadki, oceniti količino materialov za energetske izrabo, torej koliko jih ta trenutek vozimo v tujino in kakšne bodo potrebe čez 20, 30 let, ko bomo dosegli zastavljene cilje. »Ne odločamo se o danes, ampak o naši prihodnosti. Predlagal bi celo, da si Slovenija na tem področju postavi še višje cilje in na ta način utrdi in izboljša svojo identiteto v evropskem prostoru, ki jo lahko, v to sem prepričan, tudi ekonomsko iztrži,« še poudari Kramžar. gg

Že več kot 20 let proizvajamo in nudimo:

- Kovinske kontejnerje velikosti od 5 do 15 m³ za odvoz s samonakladalci.
- Abrol kontejnerje za prevoze z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme velikosti od 10 do 40 m³.
- Stacionarne in mobilne batne stiskalnice za odvoz s samonakladalci in z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme.
- Vijačne oziroma polžne stiskalnice avstrijskega proizvajalca, primerne za stiskanje smeti, papirja in kartona, lesenih palet in lesne embalaže ter PET embalaže. Za te stiskalnice smo ekskluzivni zastopnik za Slovenijo.
- Stacionarne in mobilne dvizne naprave (hidravlične in elektromehanske) za praznjenje različnih tipov zabojnikov v vijačne stiskalnice, hidravlične stiskalnice ali pa v kontejnerje.
- Horizontalne in vertikalne (večkomorne) balirke.
- Izdelujemo kontejnerje, abrol kontejnerje in različne izdelke po naročilu.
- Možnost nakupa rabljenih generalno obnovljenih batnih in vijačnih stiskalnic.
- Možnost najema opreme.

Za vse vijačne (polžne) in batne stiskalnice nudimo servisna in vzdrževalna dela. Letno proizvedemo več kot 400 različnih kovinskih kontejnarjev in raznih stiskalnic.

EKO LINE TRADE

Dinosovih 5 zvezdic

- ★ Za potrebe in želje poslovnih partnerjev skrbi **odlično usposobljena ekipa**.
- ★ Odpadne materiale lahko pripeljete tudi sami na kar **18 naših lokacij** po vsej Sloveniji.
- ★ Zagotavljamo vam **najboljšo odzivnost** s 75 lastnimi tovornimi vozili in več kot 4.000 zabojniki.
- ★ Odlikujejo nas **tradicija in strokovnost** na osnovi 70-letnih izkušenj.
- ★ Dosledno izpolnjujemo vse **zakonske obveznosti** in poslujemo **transparentno**.

Izvajamo tudi nadzorovano storitev uničenja zaupne dokumentacije.

Modra odločitev za čisto prihodnost

Zavezancem zagotavljajo celovito upravljanje z odpadno embalažo

»V Sloveniji bi morali na področju upravljanja z odpadno embalažo dati več besede stroki,« poudarja Srečko Bukovec, direktor Slopaka.

Z zavezantstvom uresničevanju okoljskih ciljev v Slopaku podjetjem omogočajo brezhibno upravljanje z odpadno embalažo, ki je v skladu z evropskimi usmeritvami.

Nosilni program družbe Slopak je upravljanje z odpadno embalažo, in sicer tako s komunalno kot z nekomunalno. Ukvarjajo se tudi z upravljanjem z odpadno električno in elektronsko opremo, fitofarmacevtskimi sredstvi, zdravili, izrabljenimi gumami in baterijami.

Po vstopu v EU v Sloveniji orali ledino

Na področju ločenega zbiranja odpadne embalaže je Slopak v Sloveniji opravil pionirsko delo. Gospodarske družbe, ki so se zavedale pomembnosti varovanja okolja, so ga ustanovile v letu 2002 z namenom, da vzpostavi sistem ravnanja z odpadno embalažo, kar mu je uspelo v zelo kratkem času.

»Evropska komisija, ki je spremljala vpeljavo sistema ločenega zbiranja odpadne embalaže v desetih državah, ki so leta 2004 skupaj vstopile v Evropsko unijo, je Slovenijo pohvalila za hitro in učinkovito uveljavitev sistema. Žal pa so se že dobro leto za tem začeli vzpostavljati nastavki za sistemske težave. Ko se je leta 2006 Pravilnik o ravnanju z odpadno embalažo spremenil v Uredbo in se je odprl trg s komunalno odpadno embalažo, se je sistem začel razgrajevati. Obenem država ni vzpostavila institucionalnega konkurenčnega okolja, ki bi omogočalo pošteno in ustrezno nadziranje ter delujočo konkurenco. In to se je ohranilo do danes,« pravi direktor Slopaka Srečko Bukovec.

Delujejo na neprofitnih osnovah

Slopak deluje po neprofitnih načelih, saj ustvarjeni dobiček vrača v sistem upravljanja z odpadno embalažo – v znižanje embalažnine ali pa dobiček namenja za rezervacije. Svoje stranke obravnavajo enakopravno, ne oziraje se na njihovo velikost in ekonomsko moč – za vse velja enak cenik. Pri tem se držijo pravila, da morajo cene pokrivati dejanske okoljske stroške upravljanja s posameznimi vrstami odpadkov, in sicer za zbiranje in recikliranje. »S tem smo udeležili temeljno okoljsko načelo, da je cena ravnanja z materialom

tista, ki določa okoljske stroške, ne pa velikost zavezanca in njegova pogajalska moč v odnosu do družbe za ravnanje z odpadki. Ustanovljeni smo bili, da izpolnjujemo okoljske cilje, ne finančnih, čeprav moramo kot gospodarska družba delovati po ekonomskih načelih,« razlaga Srečko Bukovec. S tem svojim zavezancem omogočajo, da delujejo kot okoljsko odgovorna podjetja in tudi v skladu z usmeritvami, ki jih na tem področju uveljavlja Evropska komisija.

Konkurenčna prednost Slopaka je po Bukovčevih besedah preglednost, enakopravna obravnava vseh zavezancev in zavezantstvo uresničevanju okoljskih ciljev. Posluje uspešno in z dobičkom. Krepijo kapitalsko trdnost. Tudi letos kljub težkim razmeram na trgu načrtujejo pozitivno poslovanje in izpolnjevanje okoljskih ciljev svojih zavezancev v danih okvirih.

Zakonodajni okvir bo osnova za poslovno usmeritev

V Slopaku želijo, da se v Sloveniji čim prej določi nov, na načelih EU Direktive temelječ, zakonodajni okvir delovanja na področju upravljanja z odpadno embalažo. Temu bodo prilagodili svojo poslovno usmeritev, procesno organiziranost in poslovni model. V zvezi z izzivi, ki jih srečujejo, sogovornik pravi, da vedno težje oddajajo ostanek po sortiranju (RDF), obenem pa cene materialov, ki jih oddajajo, niso tako nizke. Količine odpadnih snovi se kopičijo po vseh državah, zato vsaka najprej poskrbi za svoje viške, šele potem je pripravljena sprejemati tuje. Tukaj Slovenijo močno ovira, da ima premalo zmogljivosti za sosežig ter dejstvo, da premalo vlaga v razvoj dejavnosti zbiranja, sortiranja in recikliranja odpadkov, in da na tem področju nima jasne dolgoročne strategije.

SLOPAK
ŽIVIMO Z OKOLJEM.

PRODUKTI:

- Stiskalnice
- Transportna oprema
- Stroji za razrez
- PET perforatorji
- Sistemi za obdelavo
- Sistemi za proizvodnjo alternativnih goriv (RDF in SRF)
- Sistemi za rezanje in drobljenje odpadkov

SODOBNA OPREMA ZA OBDELAVO ODPADKOV

Podjetje Riko Ekos d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1993 in danes zaposluje 50 ljudi, ki s svojim znanjem, delom in izkušnjami, v prvi vrsti skrbijo za kvaliteten proizvodnjo sistemov za celovite rešitve pri ravnanju z odpadki, bodisi za ločeno zbrane frakcije, za komunalne odpadke ali industrijske odpadke.

Naše osnovno vodilo je usmeritev v prihodnost in razvoj ter učinkovito reševanje okoljske problematike preko uspešnega združevanja bogatih izkušenj domačih in tujih strokovnjakov na področju reševanja okoljske problematike. Nudimo celovito rešitev na področju ravnanja z odpadki, od samega svetovanja, načrtovanja, izvedbe in poprodajnih storitev.

Mali log 2a, SI-1318 Loški Potok

T: +386 (1) 83 67 056
E: info@riko-ekos.si
W: www.riko-ekos.si

Zaradi spremenjenega zakona veliko dimnikov neočiščenih

Po podatkih Inšpektorata Republike Slovenija za okolje in prostor (IRSOP), ki je zadolžen za nadzor nad dimnikarsko storitvijo, je lani približno 100 tisoč kurilnih naprav v Sloveniji ostalo neočiščenih in nepregledanih. »Povečuje se tudi število dimniških požarov in zastrupitev z ogljikovim monoksidom,« pravi Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), ki opozarja, da potrebujemo spremembe zakona.

Andreja Šalamun

»Po dobrih dveh letih od uveljavitve ZDimS so že vidne posledice, ki se kljub mili zimi odražajo v povečanju dimniških požarov in žal tudi v smrtnih žrtvah, da o kakovosti zraka, ki je vsak dan slabši, sploh ne govorim,« poudarja Iztok Zemljič iz Dimnikarstva Cadea.

»Stanje na področju izvajanja dimnikarskih storitev v Sloveniji je trenutno zelo slabo,« ocenjuje Iztok Zemljič iz družbe Dimnikarstvo Cadea. Spremenjen Zakon o dimnikarskih storitvah (ZDimS), ki velja od leta 2016, je namreč ukinil koncesioniran sistem, ki je določal, da je dimnikarstvo javna gospodarska služba, ki mora skrbeti za preventivo. Vsak dimnikar oziroma dimnikarska služba je bila zadolžena za točno določeno območje, na katerem je izvajala predpisane storitve in zagotavljala svoje storitve uporabnikom s tega področja. Izvajalec je bil dolžan poleg rednih storitev zagotavljati tudi dežurstvo ter biti v primeru požarov, nesreč, zastrupitev in podobnega na razpolago pristojnim službam.

»Z uveljavitvijo ZDimS pa je zadeva diametralno nasprotna,« pravi Zemljič. Zdaj mora namreč uporabnik kurilne naprave izbrati dimnikarsko službo, ki mu zagotavlja storitve v predpisanih rokih in obsegu glede na moč naprave ter glede na energent, ki ga uporablja. »Velika večina uporabnikov sploh ne ve, koliko in kakšne storitve so na njihovi napravi predpisane in jih tudi ne naroči pri izbrani dimnikarski družbi ali pa se ravna nekako po občutku približno 1 x letno

ali celo 1 x na dve leti in še to takrat, ko se kurilna naprava ustavi ali pa deluje slabo,« ugotavlja Zemljič. Doda, da to ogroža zdravje ljudi, povečuje verjetnost za dimniške požare ali požare stavb, ki nastanejo kot posledica dimniškega požara, poleg tega pa prihaja do prekomernega onesnaževanja zraka in do energetske neučinkovitega obratovanja kurilnih naprav. »Že milimeter debel oblog saj na kurilni napravi pomeni 4 do 6 odstotkov slabši prenos energije na medij, kar pomeni večjo porabo goriva in s tem večje obremenjevanje okolja,« pove sogovornik.

Nov zakon ni uredil dejavnosti

Zakonodaja je v svoji biti naravnana k spodbujanju večje kakovosti storitev, vendar se je, meni Zemljič, zaradi nekaterih nedorečenosti in dvomnosti predvsem pa zaradi nezadostnega nadzora nad izvajanjem sprevrgla v svoje nasprotje. »Po dobrih dveh letih uveljavitve ZDimS so že vidne posledice, ki se kljub mili zimi odražajo v povečanju dimniških požarov in žal tudi v smrtnih žrtvah, da o kakovosti zraka, ki je vsak dan slabši, sploh ne govorim,« poudarja.

Da bi omogočila razvoj konkurenčnega okolja, je država, ko je spremenila zakon, določila tudi najvišjo možno ceno za posamezne storitve, pove Sebastijan Zupanc in doda, da je takrat nastalo kar nekaj novih dimnikarskih družb, ki opravljajo samo del dejavnosti, predvsem različna merjenja, medtem ko čiščenja in svetovanja bolj redko. »Ne glede na to, da je dimnikarska storitev postala tržna dejavnost, zakonodaja določa maksimalno ceno dimnikarskih storitev, medtem ko je najnižja cena lahko 0,01 evra. Takšno nelogično dopuščeno toleranco s strani zakonodajalca izkoriščajo predvsem nekateri upravniki večstanovanjskih objektov in tudi mnogi uporabniki, tisti, ki v osnovi ne želijo kršiti zakonodaje, menijo pa, da so redne dimnikarske storitve nepotrebne,

Foto: Depositphotos

oziroma da so potrebne le takrat, ko nastanejo določene težave, kot je požar, zaplinjevanje, zastрупitev itd.,« pove Igor Četković iz družbe Energetski servisi. Poudari, da to povzroča nelojalno konkurenco. »Nekatera dimnikarska podjetja delajo za ceno, za katero trdim, da ne morejo preživeti, kaj šele vlagati v kakovost in razvoj,« je jasen Četković.

Dimnikar za leto dni

Kot pojasni Zupanc, manjši dimnikarji, ki niso davčni zavezanci in ki na leto ustvarijo manj kot 50.000 evrov prometa, na trgu nastopajo z najmanj 22 odstotkov nižjimi stroški, toliko, kolikor sicer znaša DDV. »Sistem je z novim dimnikarskim zakonom nastavljen tako, da spodbuja nižjo kakovost opravljanja storitev,« je prepričan Zupanc. Večja podjetja z več zaposlenimi namreč morajo biti davčni zavezanci, kar pomeni, da je njihova cena višja od cene majhnega espeja. »Toda večje število zaposlenih zagotavlja opravljanje dimnikarske dejavnosti preko celega leta, tudi v primeru bolniških ali dopustov. Tam, kjer je v podjetju zgolj en dimnikar, pa so uporabniki v določenem obdobju brez storitev,« pojasni Zupanc. Leto dni moraš namreč vztrajati pri dimnikarju, ki si ga izbereš, šele po letu dni lahko izbereš novega, doda sogovornik.

»V praksi se pojavlja, da je upravnik večstanovanjskih objektov ali skupnih kotlovnih hrkati tudi dobavitelj ter graditelj kurilnih in dimovodnih

naprav, dobavitelj energenta in dimnikarska družba z dovoljenjem in licenco,« pove Iztok Zemljič. Doda, da proizvajalci kurilnih naprav, energetske družbe, večje trgovske verige, državne ustanove ter inštalaterji ogrevalne tehnike sami sebi zbirajo lojalno dimnikarsko družbo za preglede in čiščenje, ki praviloma ne komplicira preveč oz. ne upošteva predpisanih standardov ter pravil stroke.

Izbor dimnikarjev bi moral biti formaliziran

Težava, ki jo vidi na tem področju, je, da izbor dimnikarjev ni formaliziran. »Dimnikarji namreč nimajo nikakršne možnosti preveriti, ali ima stranka sploh izbranega dimnikarja in katerega, kar pomeni, da so lahko nekateri posamezniki brez,« pojasni Zupanc.

»Zakonodaja je do uporabnika dimnikarskih storitev, ki ne upošteva zakonskih obveznosti, premila,« je prepričan Igor Četković. »Za neupoštevanje zakona je, po številnih opominih in opozarjanjih, zagrožena kazen 60 evrov, oziroma če plačaš v osmih dneh 30 evrov. S takšno 'represijo' se ne da 'prepričati' nobenega uporabnika, ki je že prepričan, da dimnikarstva ne rabi. Tako se ne da zvišati ravni požarne varnosti, kakovosti zraka, sanitarne varnosti in energetske učinkovitosti,« je prepričan Četković.

Kot pravi Zupanc, je po nekaterih podatkih trenutno v Sloveniji okoli 35 % nepregledanih kurilnih naprav, povečali so se dimniški požari, več je tudi zastрупitev

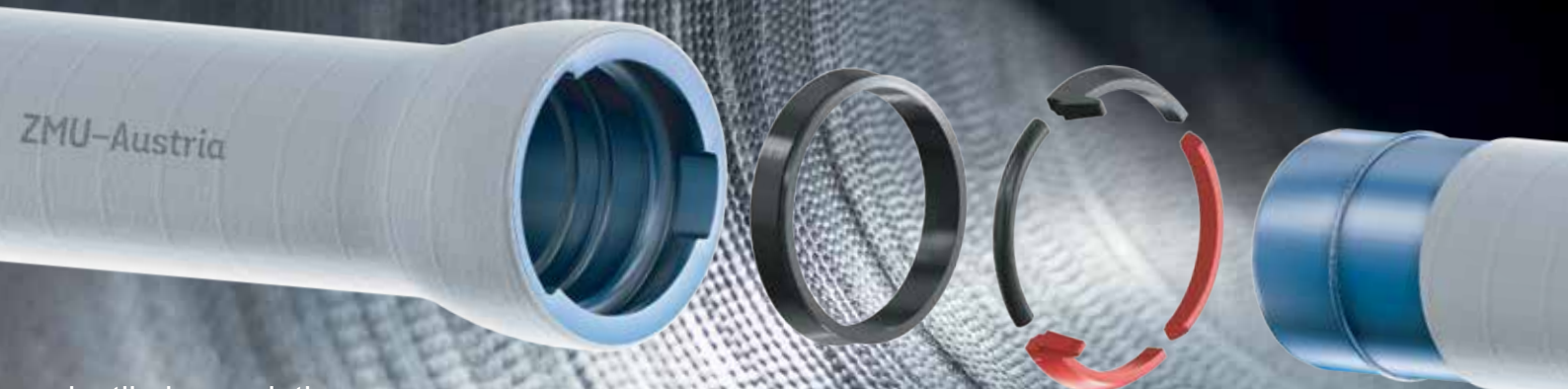
»Zakonodaja je do uporabnika dimnikarskih storitev, ki ne upošteva zakonskih obveznosti, premila. Za neupoštevanje zakona je, po številnih opominih in opozarjanjih, zagrožena kazen 60 evrov oz. če plačaš v osmih dneh 30 evrov,« pojasnjuje Igor Četković iz družbe Energetski servisi.

ZMU-Austria

Zaščita primerna za najzahtevnejše terene:

- za vse vrste agresivnosti zemljine (EN545 aneks D)
- za zemljine kjer je so prisotni blodeči tokovi

- za zemljine kjer so prisotne kemikalije
- za najzahtevnejše terene tudi brez peščene posteljice
- za velike mehanske obremenitve

»Vzpostaviti bi bilo treba strokovno komisijo, ki bi jo sestavljali predstavniki dimnikarskega združenja na GZS, na Obrtni zbornici in predstavnik združenja dimnikarskih mojstrov, vsi pa bi sodelovali z inšpektorjem,« predlaga Zupanc.

z ogljikovim monoksidom. Po podatkih IRSOP pa je lani v naši državi približno 100 tisoč kurilnih naprav ostalo neočiščenih in nepregledanih. »Ne govorimo zgolj o nepregledanih dimnikih, temveč o neočiščenih in nepregledanih kurilnih in dimovodnih napravah, neizvedenih meritvah emisij dimnih plinov, o prvih pregledih novo vgrajenih naprav ter o vpisu naprav v evidenco kurilnih naprav EviDim. Oskrba kurilne naprave s svežim zgorevalnim zrakom, kurilna naprava, povezovalni dimovod ter dimnik so neločljiva celota in jih je potrebno celovito obravnavati,« izpostavi Zemljič.

Opozarjajo na konflikt interesov

Zemljič opozori tudi na konflikt interesov.

»Dimnikarskim družbam, ki imajo dovoljenje za izvajanje dejavnosti, je prepovedano vgrajevanje ter servisiranje kurilnih in dimovodnih naprav s ciljem zagotavljanja neodvisne presoje. Če pa dimnikarska družba ustanovi vzporedno družbo ter servisira oz. vgrajuje kurilne in dimovodne naprave ter sama sebi prek svoje povezane družbe izda pozitivni prvi pregled kurilne naprave, pa je to zakonito, saj ne gre za isto pravno osebo. Očitno je, da gre za vezano trgovino,« pojasni Zemljič. Doda, da pa na drugi strani servisna služba izvaja dimnikarske storitve brez potrebnih licenc in dovoljenj, o storitvah ne poroča v evidenco EviDim in ne spoštuje predpisanih najvišjih cen dimnikarskih storitev na posameznih napravah. »Ne gre pričakovati, da bi v teh primerih nekdo karkoli vgradil, potem pa sam sebi napisal negativni zapisnik o pregledu z ugotovljenimi pomanjkljivostmi in morda o tem celo poročal pristojnim inšpekcijskim službam,« ponazori sogovornik.

Izberejo »prijaznejšega« ponudnika

Razširjen je tudi pojav, ko uporabnik kurilne naprave, ki mu dimnikarska služba izda negativen zapisnik zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti ali preseganja

emisijskih norm, enostavno izbere drugo dimnikarsko družbo, ki, da bi pridobila čim več strank, nepravilnosti enostavno prezre in izda pozitiven zapisnik ne glede na posledice. Uporabnik nepravilnosti ne odpravi in spet se poveča požarna nevarnost, zastrupitve, onesnaženje okolja, pravita tako Zupanc kot Zemljič. Dodata, da je Ministrstvo za okolje in prostor RS (MOP) v tem času prepoznalo pomanjkljivosti v zakonodaji ter napovedalo njene popravke.

Ustanoviti bi morali strokovno komisijo

»Vsaka še tako dobra zakonodaja je zgolj mrtva črka na papirju, če nihče ne nadzira njenega izvajanja,« opozarja Zemljič. »Tako ni bilo resnega nadzora nad dimnikarskimi družbami in uporabniki v prejšnjem, koncesijskem sistemu, kakor ni nadzora nad dimnikarji in dimnikarskimi družbami ter uporabniki kurilnih naprav zdaj. Inšpekcije opravljajo neka-kšen administrativni nadzor dimniških družb, kjer preverjajo vejice, pikice in kvadratke na zapisnikih, resnega strokovnega nadzora pa ni. Prav tako pa ne nadzirajo niti uporabnikov in ne preverjajo, ali imajo izbrano dimnikarsko družbo in ali zagotavljajo redne predpisane dimnikarske storitve na svojih kurilnih napravah,« opozarja Zemljič.

Strinja se tudi Zupanc, ki meni, da bi bilo nujno urediti strokovni nadzor nad dimnikarskimi družbami, saj da inšpektorji, ki so trenutno zadolženi za izvajanje nadzora, niso dovolj strokovno usposobljeni za to področje. »Vzpostaviti bi bilo treba strokovno komisijo, ki bi jo sestavljali predstavnik dimnikarskega združenja na GZS, predstavnik dimnikarskega združenja na Obrtni zbornici (OZS) in predstavnik združenja dimnikarskih mojstrov, vsi pa bi sodelovali z inšpektorjem in ga usmerjali pri reševanju težav,« predlaga Zupanc. ^{gg}

AMT projekt

Podjetje AMT PROJEKT d.o.o. je proizvajalec in prodajalec proizvodov za izgradnjo komunalne infrastrukture.

 www.amtprojekt.si
 info@amtprojekt.si
 08/200-75-58

ČISTILNE NAPRAVE

Biološke čistilne naprave so namenjene čiščenju odpadne vode iz stranišč, kopalnic, kuhinj in podobnih virov onesnaženja v gospodinjstvu, poslovnih zgradbah, gostinskih lokalih. Postopek čiščenja odpadne vode poteka s tehnologijo SBR. Izdelujemo male čistilne naprave od 5 – 200 oseb; izdelujemo in izvajamo pa tudi inženiring na večjih čistilnih napravah.

ČRPALIŠČA

Pri gradnji kanalizacijskih sistemov se za prečrpavanje odpadnih vod v sistem vključijo črpališča. Črpališča so namenjena prečrpavanju odpadnih komunalnih voda, ki s pomočjo centrifugalnih črpalk preko tlačnega voda premosti višinsko razliko in oddaljenost.

VAŠ ZANESLJIV PARTNER ZA CELOVITE REŠITVE ODVAJANJA ODPLAK-ŽE 70 LET

- Črpaljšča V „SUHi „ izvedbi
- Patentirano odvajanje velikih kosov
- Vrhunska zaščita proti koroziji
- Energetska učinkovitost
- Enostavno vzdrževanje

STRATE AWALIFT SYSTEM

Zastopnik za Hrvaško in Slovenijo:

AQUALINE d.o.o.

Franje Tuđmana 20
48260 Križevci
Tel. +385 48 649 154
Fax +385 48 649 155
Mob +385 99 436 4808
Mob +385 98 417 797
ratimir.ratkovic@aqualine.com.hr
renato.gecan@aqualine.com.hr

www.aqualine.com.hr

Watch our video about
the patented STRATE System.

STRATE Technologie für Abwasser GmbH

Im Kirchenfelde 9+11
31157 Sarstedt
Tel. 05066 988-0
Fax 05066 988-225
strate-info@talis-group.com

www.STRATE.com

70 Years
STRATE

Postavili so temelje vodarstva in gradbeništva v Sloveniji

V Hidrotehniku zgodbo o uspehu pišejo s strokovnostjo, kakovostjo, prilagodljivostjo željam naročnika, finančno stabilnostjo in vlaganjem v razvoj.

Družba Hidrotehnik, d. d. se ponaša z več kot 70-letno tradicijo, specializirana je za področje nizkih gradenj, hidrogradnje, urejanja voda in celostnih inženirskih okoljskih rešitev. Sodi med večje gospodarske družbe na področju nizkih gradenj in vodarstva in je kot taka postavila trdne temelje razvoja vodarstva in gradbeništva v Sloveniji. Ima lastno proizvodnjo betonskih mešanic in betonskih produktov. Z lastno projektno dejavnostjo naročnikom zagotavlja sodobno zasnovane rešitve, pri katerih sta načrtovanje in izvedba v sožitju z naravo in okoljem. Družba je vključena v evropske projekte na področju urejanja voda in celostnega obvladovanja naravnih nesreč.

Prenavljajo občinske komunalne infrastrukture

V zadnjih desetletjih se uspešno vključuje v izvedbo del pri izgradnji in prenovi občinskih komunalnih infrastruktur, zahtevnejših ureditvah okolice ob prometnih in ostalih objektih, sanacijah degradiranih površin in v vseh ostalih ureditvah s področja nizkih gradenj.

Skupaj s partnerji je med drugim sodelovala pri izgradnji obsežnega kanalizacijskega sistema v aglomeraciji Pivka in se vključila v več projektov izgradnje in prenove občinske komunalne infrastrukture. Primarna in sekundarna kanalizacijska omrežja so zgradili v delih Mestne občine Ljubljana in Nova Gorica ter na območjih občin Mengeš, Medvode, Vrhnika, Polhov Gradec, Železniki, Žiri, Cerklje na Gorenjskem, Brezovica, Domžale, Postojna, Pivka, Cerknica in Škofljica. Ponosni so na tehnična dela pri izredno zahtevni obnovi Čopove ulice v Ljubljani, kjer so z obnovo dotrajane kanalizacije zagotovili vodotesnost in funkcionalno prevodnost omrežja in s tem zmanjšali tveganje za onesnaževanje podtalnice zaradi

nekontroliranega iztoka odpadnih voda. Kljub zahtevnosti del je družba zagotovila varno prehodnost za pešce in kolesarje.

Poskrbijo za celostne ureditve ulic

Družba izvaja tudi celostne ureditve prometnic in ulic, vključno s sistemi odvodnjavanja, zaključnim asfaltiranjem in prometno opremo v okviru izgradnje in obnove lokalne komunalne infrastrukture. Zaključna faza tovrstnih del praviloma vključuje tako obnovo in delne rekonstrukcije asfaltiranih prometnih površin za vozila in kolesarje kot tudi ureditev dostopnih makadamskih poti in površin za pešce. Hidrotehnik je v celoti izvedel zbirno parkirišče Park & Ride Vrhnika. Družba se je v zadnjem času specializirala tudi za celovite ureditve novih naselij. Na podlagi bogatih izkušenj v nizkih gradnjah in vodarstvu tako javnim kot privatnim investitorjem nudijo kompletno rešitev, ki se prične že s pripravo terena, morebitno sanacijo temeljnih tal, izvedbo globokega ali plitkega temeljenja objektov, vodarških ureditev, nadaljuje z izgradnjo kompletne infrastrukture, asfaltiranja, najzahtevnejšega tlakovanja, izgradnjo opornih zidov in zaključi s končno ureditvijo okolice s hortikulturo, urbano in prometno opremo ter igrišči.

Protierozijska zavarovanja in krajinsko-arhitekturne ureditve

Na področju protierozijskih zavarovanj izvaja tradicionalne in tudi najsodobnejše metode zaščite pred padajočim kamnom in sanacije krušljivih brežin – v Baški grapi so npr. ogrožen odsek zavarovali z varovalnimi lovilnimi ograjami v primeru sprožitve skalne gmote. S strokovnim znanjem s področja gozdarstva in urejanja krajine omogočajo izvedbo najzahtevnejših krajinskih in hortikulturnih ureditev. Izvedli so krajinsko-arhitekturno ureditev Koseškega bajerja v Ljubljani.

V Ljubljani so prenovili nabrežja na območju Grudnovega nabrežja in Prul, kjer so nove arhitekturne elemente umestili na strme brežine Ljubljance. Z izvedbo inženirsko-bioloških ukrepov so poskrbeli za sonaravno ozelenjeni videz javnih prostorov. Zaradi izkušenj in učinkovitega projektnega vodenja pri urejanju okolice niso zgolj izvajalec, ampak v skladu z željami naročnika opozarjajo na možne izboljšave in predlagajo najustreznejše prilagoditve.

Poskrbimo za odpadno embalažo, električno in elektronsko opremo, baterije in akumulatorje in svetujemo

V slovenskem prostoru na področju ravnanja z odpadki delujemo kot družba za ravnanje z odpadno embalažo (DROE), nosilec skupnega načrta ravnanja z električno in elektronsko opremo (OEEO) in nosilec skupnega načrta ravnanja z odpadnimi prenosnimi baterijami in akumulatorji (PBA). Poleg navedenih shem proizvajalčevih odgovornosti imamo močno ekipo svetovalcev na področju ravnanja z odpadki. Gospodarstvo lahko veliko prihrani – tako časa kot denarja – če ima prave informacije ob pravem času brez odvečnih raziskovanj Uradnega lista. Naši svetovalci vam bodo podali korektne odgovore na situacijo iz branže, vezano na posamezne segmente ravnanja z odpadki.

OEEO

Kot nosilec skupnega načrta smo začeli aktivneje delovati v letu 2018. Le tako nam je svoje obveznosti prepustilo kar nekaj proizvajalcev električne in elektronske opreme. Kot nosilec skupnega načrta ravnanja z električno in elektronsko opremo izpolnujemo vse predpisane zahteve iz Uredbe o električni in elektronski opremi. Naša skrb je predvsem celovit pregled zakonodajnih osnov za proizvajalce električne in elektronske opreme ter njihovo izpolnjevanje ob, seveda, realni sliki stroškovnika.

Svojo skrb ravnanja z električno in elektronsko opremo nam zaupa vse več proizvajalcev.

DROE

Kot družba za ravnanje z odpadno embalažo nastopamo na slovenskem trgu od leta 2013. S svojim vstopom na slovenski trg smo slovenskemu gospodarstvu omogočili stabilnejše razmere in poslovanje DROE brez posrednikov. Kot DROE skrbimo za izpolnjevanje obveznosti zavezancev za ravnanje z embalažo z doseganjem okoljskih ciljev in izpolnjevanjem zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja.

Za zavezance, ki so podpisali pogodbo z nami, le tako zagotavljamo predpisano ravnanje z odpadno embalažo. Hkrati pa skrbimo, da so obveščeni o vseh pomembnih informacijah glede spremembe zakonodaje ali nameravanje spremembe zakonodaje, ki bi lahko vplivale na poslovanje naših pogodbenih strank.

PBA

Kot nosilec skupnega načrta ravnanja z odpadnimi prenosnimi baterijami in akumulatorji delujemo vzporedno z začetkom delovanja na področju ravnanja z električno in elektronsko opremo. Področji sta tesno povezani, saj veliko naprav potrebuje za svoje delovanje prenosne baterije, ali pa jo potrebuje za ohranjanje delovanja posameznih segmentov.

Področje ravnanja s prenosnimi baterijami in akumulatorji je specifično predvsem iz vidika, ker so odpadne prenosne baterije nevaren odpadke in je potrebno pazljivo ravnanje. Najbolj pomembno je, da odpadnih baterij ne odlagamo med mešane komunalne odpadke ali druge odpadke in jih oddajamo ločeno. Odpadne prenosne baterije lahko oddate na prodajnih mestih, kjer prenosne baterije prodajajo, ali pri najbližjem izvajalcu javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

V vodovodne sisteme bo treba vlagati več

Medtem ko na področju odpadne komunalne vode Slovenija zaradi številnih naložb v zadnjih letih dokaj uspešno lovi zahodnoevropske države, statistiko kvarijo stari vodovodni sistemi.

Andreja Šalamun

Na javne vodovode je priključenega več kot 90 odstotkov prebivalstva. A ti vodovodi so zaradi pomanjkanja naložb v zadnjih letih precej stari, zato na tem področju zaostajamo za zahodno Evropo.

Slovenija je na področju odpadne vode v zadnjih letih izvedla veliko naložb, zgradila veliko čistilnih naprav in kanalizacij, tudi s pomočjo evropskih sredstev, pravi Iztok Rozman, direktor projektov na GZS - Zbornici komunalnega gospodarstva (ZKG). Tu uspešno lovimo zahodnoevropske države. Precejšnji del naše države je opremljen tudi z vodovodnimi sistemi – na javne vodovode je priključenega več kot 90 odstotkov prebivalstva –, ki pa so, zaradi pomanjkanja naložb v zadnjih letih, precej stari, zato na tem področju zaostajamo za zahodno Evropo.

»Ta zaostanek bo treba uloviti v prihodnjih letih, kar pomeni, da bodo potrebna večja vlaganja,« ocenjuje Rozman. Doda, da operativni program oskrbe s pitno vodo določa, da naj bi bilo na javne vodovode priključenega 96 odstotkov prebivalstva. Kot pravi Rozman, pa se v zadnjih letih vse več vlaga tudi v vodovodno infrastrukturo.

Občine premalo vlagajo

Infrastrukturni objekti, naprave oziroma omrežja ter mobilna in druga sredstva za izvajanje storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja so praviloma v lasti občin, ki jih oddajo v najem

izvajalcem gospodarskih javnih služb. »Na področju komunalne infrastrukture se izvajalci in koncesionarji soočamo z bistveno premajhno investicijsko dejavnostjo občin,« ocenjuje Danilo Burnač, direktor družbe Mariborski vodovod. Poudarja, da so lokalne skupnosti od leta 2010 lastnice komunalne infrastrukture, izvajalci pa zgolj najemniki te infrastrukture. »Od uporabnikov storitev javnih služb vsak mesec zaračunamo omrežnino kot fiksni del stroška javne službe. Zaradi prenizke povprečnine občine pobrano omrežnino, ki je nakazana kot najemnina, ne vračajo v celoti nazaj v investicije in investicijsko vzdrževanje. S tem pa se znižuje realna vrednost premoženja, ki ga župani dobijo v upravljanje za en mandat. Dobro je to, da vsaj v volilnem letu občine bistveno več vlagajo v komunalo,« ugotavlja Burnač.

Tehnologija omogoča bolj kakovostne storitve

V zadnjem obdobju se je stanje (tako na področju pitne vode kot tudi odvajanja in čiščenja odpadnih voda) v primerjavi s preteklostjo izboljšalo, ocenjujejo v postojnskem Kovodu. Prepričani so, da višjo kakovost storitev zagotavlja izboljšana tehnologija, infrastruktura oziroma posodobljeni sistemi in objekti. »K vsem tem napredkom so pripomogla predvsem evropska in kohezijska sredstva, ki bi si jih sicer lokalne skupnosti, ki imajo pri zasnovi in izvedbi teh projektov največ zaslug, same, iz lastnih sredstev, težko privoščile,« menijo v Kovodu. Pomembno se jim zdi tudi izboljšanje družbene zavesti in skrbi ter odgovornosti do ravnanja z vodo, saj da posameznik s svojim vsakodnevnim početjem lahko vpliva na kakovost pitne vode. Prepričani so, da gre za področje, ki si zasluži tudi v prihodnje veliko pozornosti, predvsem z vidika varovanja, ozaveščanja in obveščanja ter izboljšav in kakovosti.

Podobno menijo tudi v družbi Kostak, kjer dodajajo, da se zaradi naložb dviguje omrežnina, ki lahko pomeni višje položnice za uporabnike. Opozarjajo, da bo treba zaradi vse pogostejših ekstremnih vremenskih pojavov izvesti ukrepe za zagotavljanje poplavalne varnosti urbaniziranih površin.

Foto: Depositphotos

Na mariborskem letos malo projektov

In kje lahko pričakujemo naložbe letos in v prihodnjem letu? »Po nam znanih podatkih letos in naslednje leto ni predvidenih večjih projektov,« odgovarja Burnač in doda, da vsaj v 16 občinah, kjer izvajajo oskrbo s pitno vodo, ne. »Težava v tej finančni perspektivi je, da se je naša država večinoma izpogajala za sredstva za projekte mehke vsebine, nič pa za komunalno infrastrukturo. Tako državi ostajajo neporabljena sredstva, ki bi jih številne manjše občine raje videle v skupnih investicijah v komunalno infrastrukturo,« pravi Burnač. Poudari, da se danes še vedno okoli 175 tisoč ljudi ne oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, kar pomeni manjšo varnost oskrbe z ustrezno pitno vodo.

Upravljanje z okoljem je zahtevno

Javno podjetje (JP) Vodovod-Kanalizacija (VOKA) ima kot eno redkih komunalnih podjetij v lasti del vodovodne in kanalizacijske infrastrukture, v katero vlaga. »Občine svojo infrastrukturo obnavljajo v skladu s proračunskimi viri, hkrati pa zagotavljajo sredstva tudi za novo gospodarsko javno infrastrukturo,« pravijo v omenjeni družbi.

Poudarjajo, da je krog upravljanja z okoljem, v katerega vstopajo tudi upravljavci vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, zaradi različnih interesov, zahtev in potreb ter tudi nalog in obveznosti deležnikov zahtevna naloga. »Hkrati je tudi priložnost za

EK Sloveniji izdala obrazloženo mnenje zaradi direktive o čiščenju komunalne odpadne vode

Evropska komisija (EK) je Sloveniji 13. marca izdala obrazloženo mnenje zaradi neizpolnjevanja obveznosti iz direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Rok za odgovor je 8. maj 2019.

EK poziva Slovenijo, naj sprejme ukrepe za zagotovitev ustreznega sistema zbiranja in čiščenja komunalne odpadne vode v vseh aglomeracijah z obremenitvijo enako ali večjo od 10.000 populacijskih enot, kot zahteva evropska direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode. Komisija meni, da 11 aglomeracij v Sloveniji (Celje, Domžale, Kamnik, Kočevje, Ljubljana, Loka, Maribor, Postojna, Ptuj, Škofja Loka in Trbovlje), za katere je rok za opremljanje potekel ob koncu leta 2008 oz. 2010, krši določbe direktive, ki se nanašajo na zahteve za zbiranje komunalne odpadne vode ali na zahteve v zvezi s spremljanjem izpustov za preverjanje skladnosti z zahtevami glede čiščenja komunalne odpadne vode. Slovenija ima na voljo dva meseca za sprejem ukrepov, potrebnih za odpravo neskladnosti, sicer se zadeva lahko predloži Sodišču EU.

tesnejše sodelovanje, saj strokovnjakov in znanja v Sloveniji ne manjka, kronično pa primanjkuje celostnih in dolgoročnih rešitev na področju voda, ki bi se uspele povzpeti čez okvire parcialnih problemov. Upravljavci komunalne infrastrukture imamo v teh procesih že tradicionalno povezovalno vlogo: naše mesto je v preseku med uporabniki, splošno in strokovno javnostjo ter pristojnimi institucijami na lokalni in državni ravni,« pravijo v družbi VOKA.

► Our technology. Your success.

Pumps • Valves • Service

KSB črpalke in armature d.o.o.

Tel.: +386 1 25 28 140

KAKOVOST SE PREPROSTO SPLAČA

Foto: Deposphotos

Za vodovodna in kanalizacijska omrežja 8,5 milijona evrov

Letos bo VOKA izvajala naložbe iz lastnih sredstev, strokovno pa bodo pomagali tudi Mestni občini Ljubljana (MOL) in občinam Medvode ter Vodice pri vodenju ekološkega projekta Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, sofinanciranega iz Kohezijskega sklada. Letos načrtujejo naložbe v obnovo in razvojne projekte, in sicer v vseh občinah, ki jih oskrbujejo.

»Zneski, ki so financirani z lastnimi sredstvi družbe in Javnega holdinga Ljubljana, vključujejo investicije, ki se bodo dejansko izvajale na območju posamezne občine in pripadajoče deleže investicij v infrastrukturo skupnega pomena,« pravijo v družbi. Dodajajo, da bodo v vodovodna in kanalizacijska omrežja vložili 8,5 milijona evrov, načrtujejo pa tudi nadomestitve dotrajanih odsekov vodovoda na območjih MOL in občin Dol pri Ljubljani ter Škofljica. V vodovodne in kanalizacijske objekte bodo vložili 3,1 milijon evrov.

Zadnja leta v Postojni in Pivki investicijsko zahtevna, letošnje manj

Potem ko so bila zadnja leta na območju občin Postojna in Pivka, ki ju pokriva Kovod, na področju projektov odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter tudi oskrbe s pitno vodo investicijsko dokaj močna, bo letošnje leto finančno manj zahtevno. »Glede na odločitev Ministrstva za okolje in prostor RS ter Službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko so se zaradi povečanega finančnega vložka odobrila dodatna dela v okviru projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Ljubljanice – 1. sklop. Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Kohezijskega sklada in Slovenija,« pojasnijo v Kovodu. Tako bodo na območju občine Pivka izvedli skoraj dva kilometra dolg razdelilni cevovod v naselju Selce in sočasno zgradili še fekalno kanalizacijo ter razširili in asfaltirali ulice. Razdelilni cevovod bodo postavili tudi po zaselku Radohova vas in rekonstruirali obstoječi cevovod za Slovensko vas. Vodovodni sistem bodo prenovili in posodobili tudi v postojnski občini, kjer bodo ponekod izvedli

Na območju občine Pivka bodo izvedli skoraj dva kilometra dolg razdelilni cevovod v naselju Selce in sočasno zgradili še fekalno kanalizacijo ter razširili in asfaltirali ulice.

tudi hidravlično izboljšavo. Letos bodo prenovili še notranjost upravne stavbe in izvajali redna vzdrževalna dela na objektih, ki jih imajo v upravljanju in so del celovitega sistema vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Poleg tega prehajajo na zahtevnejši, a kakovostnejši dvomesečni sistem odčitavanja števecv.

Vključili se bodo v pripravo Uredbe o varovanju vodnih virov

Družba Kostak bo na področju oskrbe s pitno vodo začela graditi vrtino Brege II na območju krškega polja, obnavljali pa bodo tudi dotrajane vodovodne cevi in vodovodne objekte. Za naložbe bodo iz občinskega proračuna porabili 606 tisoč evrov. Med večjimi naložbami na področju odvajanja in čiščenja komunalnih voda izpostavijo gradnjo čistilne naprave na področju krškega polja ter vzporedno izgradnjo kanalskega omrežja, ki bosta potekali letos in bosta stali 630 tisoč evrov. Na področju aglomeracij, večjih kot 2.000 populacijskih ekvivalentov (PE), pa se izvaja dograditev kanalskega omrežja za zagotovitev višje stopnje priključenosti v okvirni vrednosti dva milijona evrov. Investicija se bo financirala iz EU sredstev, občinskega in državnega proračuna. Za zagotovitev

Vse več pozornosti tudi krožnemu gospodarstvu

Vse večjo pozornost dobivajo tudi projekti krožnega gospodarstva. V ljubljanskem javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija trajnostnim načelom sledijo pri svojem vsakodnevnem delovanju. Izpostavljajo dva primera, ki po njihovem mnenju še posebej poudarjata načela krožnega gospodarstva. »Pri procesu anaerobne stabilizacije blata v gniliščih nastane vsako leto okoli 2.200.000 Nm³ bioplina. Nastali bioplin se nato uporabi v procesu sušenja odvečnega blata, ki nastane v procesu čiščenja odpadne vode, in za ogrevanje objektov na Centralni čistilni napravi Ljubljana,« pojasnijo v podjetju. Drugi projekt je uporaba najbolj trajnostnega higienskega papirja, ki ga je trenutno moč dobiti na trgu. Tako v Javnem holdingu Ljubljana in javnih podjetjih Snaga, Ljubljanski potniški promet, Energetika Ljubljana, Ljubljanska parkirišča in tržnice, Žale ter JP Vodovod-Kanalizacija od leta 2015 uporabljajo papirnate brisače in toaletni papir, ki so izdelani iz reciklirane sestavljene embalaže mleka ter sokov.

Mariborski vodovod je v Mariboru soustanovitelj Inštituta Wcycle za krožno gospodarstvo, s ciljem integriranega pristopa h krožnemu gospodarstvu. »Nedavno smo pridobili skupen čezmejni projekt City Water Circles, ki bo samo naši družbi prinesel 265.000 evrov nepovratnih sredstev,« pove direktor družbe Danilo Burnač in doda, da iz centralne čistilne naprave v Mariboru po prečiščenju odpadne vode steče v Dravo več kot 10 milijonov m³ vode, »ki bi jo lahko kot poslovno priložnost koristili za namakanje, zalivanje in zasneževanje«.

rezervnih vodnih virov bo potrebno izvesti povezavo nekaterih vodovodov, veliko aktivnosti pa izvajajo na področju vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav, ki jih občina sofinancira. Načrtujejo tudi aktivno vključevanje v pripravo Uredbe o varovanju vodnih virov.

Vse strožja zakonodaja in vse bolj zahtevni uporabniki

Podjetja se pri svojem delu srečujejo tudi z nemalo izzivi. »Med največje uvrščamo zahteve zakonodaje, ki jo je na nekaterih področjih težko implementirati v prakso. Vedno večji izziv predstavljajo tudi vse višja pričakovanja ter zahteve uporabnikov,« pravijo v Kostaku.

Največji izzivi pri delu komunalnih podjetij so usklajevanja cen komunalnih storitev, je prepričan Burnač. »Odločitev o dvigu cen komunalnih storitev je v pristojnosti občinskih svetov, ki pa niso naklonjeni načelu direktive EU, da uporabniki storitev plačamo v celoti. Lani tako zaradi volitev usklajevanja cen ni bilo. Če pa cena ni oblikovana v izračunani vrednosti, ki jo komunalna podjetja posredujemo z elaborati, pride do padanja amortizacijske vrednosti komunalne infrastrukture,« opozarja sogovornik. Doda, da država izvajalcem nalaga vrsto novih nalog na področju varnostnih politik in varovanja kritične infrastrukture,

ki da jih občine praviloma ne pripoznajo. »Menim, da bi morali v Sloveniji z zakonom omejiti število komunalnih podjetij, tako kot so to naredili na Hrvaškem, kjer so število izvajalcev določili glede na črpane količine vode. Če bi to naredila naša država, bi se število izvajalcev oskrbe s pitno vodo lahko znižalo z zdajšnjih 95 na 10 do 12. S tem bi združili strokovne in kadrovske vire, povečali varnostne vidike kritične infrastrukture in poenotili cene storitev posameznih obveznih gospodarskih javnih služb po državi,« je prepričan Burnač.

Kovod med resne izzive pri svojem delovanju uvršča negativne vplive, ki jih ima na okolje kmetijstvo. »Gnojenje kmetijskih površin je resda nujen proces za ohranjanje rodovitnosti in za samooskrbo, vendar je treba pri tem upoštevati določila in omejitve, predvsem pa načine, čas, količine in vrsto gnojil, ki jih vnašamo v zemljo. Poleg tega, da nekajkratni primeri polivanja gnojevke na našem območju povzročajo neprijeten smrad ter vplivajo na rastline, živali in tudi na znamenito Postojnsko jamo in dragocenosti podzemlja, so skrb vzbujajoče predvsem snovi, ki bi lahko v deževnih obdobjih skozi občutljivo kraško površje prišle v naše podzemlje, ki je glavni vir za pridobivanje in črpanje pitne vode,« opozarjajo v Kovodu. ^{gg}

»Menim, da bi morali v Sloveniji z zakonom omejiti število komunalnih podjetij, tako kot so to naredili na Hrvaškem, kjer so število izvajalcev določili glede na črpane količine vode,« pravi Brunač.

Strokovnjaki za
zunanj vodovod in
kanalizacijo

PE Ljubljana
Trpinčeva ulica 49
T: 01 587 42 11

PE Maribor
Sokolska ulica 29
T: 02 429 62 90

Celovite rešitve za
komunalna podjetja,
inštalaterje in
končne uporabnike.

Male čistilne
naprave

Zunanji vodovod

Kanalizacijski sistemi

S pametnimi rešitvami do učinkovitega upravljanja z vodo

Pravica do zdrave in varne pitne vode je temeljna pravica vsakega človeka, zato z vodo pametno in učinkovito upravljamo. Vodilo razvoja družbe Petrol je celovita energetska oskrba, s poudarkom na učinkoviti rabi energije in odgovornem ravnanju z viri. V mestih zagotavljamo učinkovito, dostopno in trajno oskrbo z zdravstveno ustrezno pitno vodo in omogočamo kakovost na celotni distribucijski poti s celovitimi rešitvami DISNet-WS (Digital Intelligent Smart Networks – Water Systems). Skrbno in učinkovito upravljamo s komunalnimi odpadnimi vodami. Poleg tega skrbimo za gospodarno rabo industrijske odpadne vode in vračanje v ponovno uporabo, saj to poleg ugodnih vplivov na okolje ustvarja tudi konkurenčne prednosti.

V Sloveniji letno načrpamo več kot 170 mio m³ pitne vode, na poti do uporabnika pa se jo izgubi skoraj 47 mio m³, kar predstavlja velike finančne izgube. S storitvijo DISNet-WS, ki učinkovito upravlja z neobračunanimi količinami vode in nadzoruje vodne izgube, se temu lahko izognete, hkrati pa poskrbite še za:

- optimalno oskrbo s pitno vodo pri najnižjih obratovalnih stroških,
- optimizacijo stroškov proizvodnje in distribucije vode,
- trajnosten in učinkovit razvoj oskrbe s pitno vodo in
- učinkovito vodenje distribucije pitne vode in vzdrževanja distribucijskega omrežja.

Celovite rešitve DISNet-WS se danes izvajajo že v 79 občinah, med katerimi je tudi Mestna občina Kranj.

Količina izgubljene vode je bila na začetku projekta približno 42-odstotna, s Petrolovo storitvijo pa se je do danes znižala na 34 %.

Ključni dosežki:

- vzpostavitev sodobnega centra upravljanja in implementacija

- sodobnega informacijskega sistema za upravljanje v realnem času,
- vzpostavitev učinkovitega in celovitega nadzora nad obratovanjem vodovodnega omrežja,
- zmanjšanje vodnih izgub, stroškov porabljene energije in stroškov vzdrževanja,
- spremljanje in izboljšanje kakovosti pitne vode za vse uporabnike.

Pametno upravljanje

Upravljanje vodovodnega sistema je v Petrolu podprto s sodobnimi informacijskimi rešitvami za gospodarno načrtovanje razvoja obstoječega vodovodnega sistema. Za to poskrbimo s svojo sodobno informacijsko rešitvijo, produktom TANGO, ki je odprta agregacijska platforma. TANGO omogoča gospodarno načrtovanje, učinkovit nadzor in učinkovito upravljanje v realnem času. Predstavlja orodje za poslovno analitiko in umetno inteligenco in na enem mestu združuje vse podatke iz različnih virov.

Zmanjšujemo vplive na okolje

V Petrolu se zavedamo, da imajo komunalne odpadne vode velik vpliv na kakovost vodnih virov, zato skrbimo za gospodarno rabo pitne, sanitarne in tehnološke vode. Gradimo in upravljamo čistilne naprave za

čiščenje odpadnih industrijskih in komunalnih voda. Mestom in regijam omogočamo izvedbo optimalne investicije v celotni življenjski dobi čistilne naprave po modelu javno-zasebnega partnerstva. V letu 2018 smo na 4 komunalnih čistilnih napravah v okviru opravljanja javne službe čiščenja komunalnih odpadnih voda očistili 5,6 mio. m³ komunalnih odpadnih vod. Odpadno vodo očistimo in razbremenimo onesnažil do te mere, da je primerna za izpust v okolje. Pri industrijski odpadni vodi upravljamo tako zaprte kot odprte industrijske kroge in krožno gospodarimo z industrijsko vodo.

Prispevamo k prehodu v nizkoogljično družbo

Učinkovito upravljanje z viri, izboljševanje energetske učinkovitosti in celovite energetske rešitve na področju energije, infrastrukture, stavb, vodnega kroga in mobilnosti so gradniki prehoda v nizkoogljično družbo. V Petrolu se zavedamo, da imamo samo en planet, ki ga želimo ohraniti tudi za prihodnje generacije. Zato želimo s svojimi rešitvami prispevati svoj kamenček v mozaiku prehoda v bolj zeleno družbo in razvijati dolgoročna partnerstva v regiji.

PETROL

Energija za življenje

Preprečite smrad in vdor meteornih voda!

Za namene preprečitve vdora povečane količine meteornih voda smo izdelali AQUAstop:

- protipoplavno-ventilacijski vložek in
- protipoplavno-protismradni vložek.

Protipoplavno-ventilacijski vložek učinkovito prepreči vdor vode v kanalizacijski sistem ob hkratni zagotovitvi prezračevanja, ki ga zahteva standard EN 124.

Protipoplavno-protismradni vložek pa poleg učinkovite preprečitve vdora vode v kanalizacijski sistem hkrati preprečuje širjenje smrada iz kanalizacijskega jaška.

Enostavno prečrpajte odpadno vodo in fekalije iz nižje ležečih objektov v višje!

Črpalni jaški Zagožen so namenjeni črpanju odpadne vode in fekalij iz nižje ležečih objektov na višje ležeči nivo kanalizacijskega omrežja, čistilne naprave ali greznice.

Prednosti črpalnih jaškov Zagožen: kupolasto dno pri manjših jaških, kar preprečuje zastajanje blata na robovih jaška; enostavna demontaža črpalke, za lažje servisiranje; ohišje narejeno iz polietilena, standardnih dimenzij, kar omogoča enostavno prilagajanje višini terena z obstoječimi elementi; možnost vgradnje dodatne opreme ...

Le 20 odstotkov občin ima pogrebne in pokopališke dejavnosti usklajene z zakonom

Čeprav je nov Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti (ZPPDej) začel veljati že oktobra 2016, ima trenutno tovrstne dejavnosti z zakonom usklajenih le okoli 20 odstotkov občin, pravijo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT).

Andreja Šalamun

»Na Žalah na leto opravimo 2.800 pogrebov, v Mariboru koli 1.000, vsi ostali pa 500 ali manj,« ponazori direktor podjetja Žale.

Na podlagi ZPPDej je MGRT sprejel tudi tri podzakonske akte, in sicer standarde in normative za osnovni pogreb, Pravilnik o minimalnih standardih in normativih za izvajanje pogrebne dejavnosti ter Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen 24-urne dežurne službe. Izvajalci pogrebne dejavnosti so morali od MGRT v letu dni po uveljavitvi zakona pridobiti tudi dovoljenje za opravljanje pogrebne dejavnosti. Kot pravijo na ministrstvu, so izdali 101 takšno dovoljenje.

Večji javni pogrebni podjetji, ki imata pogrebno dejavnost registrirano kot glavno dejavnost, sta v Sloveniji le dve, in sicer ljubljansko podjetje Žale z okoli 100 zaposlenimi, ki se uvršča med srednje velika podjetja, in Pogrebno podjetje Maribor (PPM) z okoli 45 zaposlenimi, ki se uvršča med mala podjetja. Sledijo zasebna mikro podjetja s povprečno dvema,

tremi zaposlenimi, ostalo pa so komunalne družbe, katerim sicer pogrebna dejavnost ni glavna dejavnost.

»Mikro podjetij je približno 60 odstotkov, kar se ne odraža tudi v številu izvedenih pogrebov. Na Žalah na primer na leto opravimo 2.800 pogrebov, v Mariboru okoli 1.000, vsi ostali pa 500 ali manj, še posebej zasebna mikro podjetja,« ponazori Robert Martinčič, direktor podjetja Žale, ki je tudi predsednik Komisije za pogrebno dejavnost GZS - ZKG in član Upravnega odbora GZS - ZKG.

Zakonodaja sledila težnjam po liberalizaciji

Na gospodarskem ministrstvu so zadalženi tudi za izvajanje nadzora nad skladnostjo predpisov občin in njihovega izvajanja z zakonom. »Po podatkih iz decembra 2018 ima svoje odloke o izvajanju pogrebne

3 Tav d.o.o.

Germova ulica 9
8000 Novo mesto
www.3tav.si; info@3tav.si
01/524 0 510

Smo uveljavljena slovenska družba s področja razvoja informacijskih rešitev za srednja in večja podjetja. Po meri naših uporabnikov smo razvili informacijski sistem 1521, ki podpira vse poslovne procese v podjetju.

FINANCE IN RAČUNOVODSTVO TER NADZOR TERJATEV

PLAČE IN KADRI

MATERIALNO SKLADIŠČNO

PROIZVODNJA S PRODAJO

MASOVNI OBRAČUN STORITEV (komunalne storitve, plin, ogrevanje)

POSLOVNA ANALITIKA

Smo med vodilnimi v Sloveniji na področju masovnega obračuna storitev energije (plin, elektrika, ogrevanje) in komunalnih storitev.

Ostale programske rešitve:

- Elektronski dokumenti (e-fakture, e-izvršbe in ostalo)
- GIS sistem
- Poročilni sistem in podpora odločanju
- Povezave z drugimi informacijskimi sistemi (SAP, GIS sistemi, dokumentni sistemi, sistemi za popis števec in podobno)
- Integracija informacijskih sistemov
- Internetne aplikacije za končne uporabnike (spletni portal za sporočanje in spremljanje porabe različnih energentov, pregled izdanih faktur, obveščanje strank ...)
- Podpora brezpapirnem poslovanju
- Pripravljeni na GDPR uredbo

in pokopališke dejavnosti usklajene z zakonom približno 20 odstotkov občin. Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije in Združenje občin Slovenije smo pozvali, naj svoje članice pozovejo, da čim prej pristopijo k sprejemu le-teh,« so povedali na MGRT.

»Nov Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti (ZPPDej) na novo definira področje 24-urne dežurne službe, ki je obvezna občinska gospodarska javna služba in obsega vsak prvi prevoz s kraja smrti,« pravi Lidija Pliberšek, direktorica Pogrebnega podjetja Maribor (PPM), ki predseduje Združenju pomembnih pokopališč Evrope (Association of Significant Cemeteries in Europe – ASCE). »Zakon je naložil občinam, da morajo sprejeti ustrezne predpise in zagotoviti opravljanje te službe, vendar je veliko občin v zamudi, tudi mariborska. Posledično imamo zaradi tega na terenu nepotrebne nevšečnosti,« pove sogovornica. Prepričana je, da bi bilo treba nemudoma pristopiti k ureditvi področja, kjer to še ni bilo storjeno.

Pliberškova pravi, da sta se v zadnjih 20 letih pogrebna in pokopališka dejavnost razvijali po višjih standardih in normativih. »Pogrebno podjetje Maribor na primer sledi bogati zgodovini – smo podjetje z najdaljšo tradicijo v dejavnosti v Sloveniji –, hkrati pa nenehno spremlja razvoj tehnologij in se strokovno izpopolnjuje na vseh področjih delovanja podjetja,« pravi sogovornica. Slabost, na katero je kot direktorica PMM in predsednica ASCE vseskozi javno opozarjala, je, da »je zakonodaja sledila težnjam po liberalizaciji ter dejavnosti (z izjemo dežurne službe) ni uvrstila med nujno potrebne službe, ki jih mora v javnem interesu trajno in nemoteno zagotavljati lokalna skupnost,« pravi Pliberškova. Prepričana je, da te spremembe povzročajo dvig cen, kar že zaznavajo na trgu.

Foto: PPM

Čakajo na odločitev sodišča

Kot so povedali na MOP, so bile na zakon vložene tri ustavne pobude, ki so jih vložili Združenje občin Slovenije, Državni svet RS in samostojni podjetnik Dušan Bratuše s sopodpisniki. Ustavno sodišče o pobudah še ni odločalo.

»Trenutno celotna dejavnost čaka na odločitev ustavnega sodišča, saj je od njegove odločitve, ki pa, kot kaže, ne bo sprejeta tako hitro, veliko odvisno,« pravi Robert Martinčič. Pojasni, da sta bili po zakonu iz leta 1984 pogrebna in pokopališka dejavnost enotna dejavnost posebnega družbenega pomena, kasnejši Zakon o gospodarskih javnih službah ju je spremenil v gospodarsko javno službo, nov Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti pa ju je razdelil na tri dele. »Organizacijo pogreba, ki prinaša denar, so prepustili prostemu trgu, del, ki povzroča stroške, torej izkop jame in upravljanje s pokopališči, pa so

PROIZVAJALEC KONTINUIRANIH STISKALNIC –
BALIRK IN TRANSPORTNIH TRAKOV

- Celotna ponudba avtomatskih balirk
- S pomočjo frekvenčnih pretvornikov doseže prihranek energije tudi do 40 % v primerjavi s standardom pogonom.
- Popolnoma avtomatsko stiskanje in vezanje bal
- Visoko kvalitetne kompaktno bale tudi do 1.300 kg
- Zanesljivost in vsestranskost
- Zmanjšani stroški vzdrževanja
- Od 40 do 200 ton sile potiska
- Stiskalnice povsem prilagojene zahtevam kupca
- Visoka produktivnost

Iztisnite vrednost iz odpadkov z **ANIS**
horizontalno kontinuirano stiskalnico!

»Zakon je naložil občinam, da morajo sprejeti ustrezne predpise in zagotoviti opravljanje te službe, vendar je veliko občin v zamudi, tudi mariborska. Posledično imamo zaradi tega na terenu nepotrebne nevšečnosti,« pravi Lidija Pliberšek, direktorica Pogrebnega podjetja Maribor.

pustili občinam. Edina dobra rešitev v zakonu je, da so 24-urno dežurno službo opredelili kot gospodarsko javno službo. Takšna oblika organiziranosti namreč preprečuje najbolj grobe oblike boja za pokojnike,« pove Martinčič. Doda, da so včasih družbe, ki so skrbale za celoten postopek od prevzema pokojnika do organizacije pogreba in upravljanja s pokopališči, sredstva, ki so jih pridobile z izvedbo pogreba, vlagale v obnovo in vzdrževanje pokopališč ter v njihovo posodabljanje. »Danes ta sredstva končajo v žepih zasebnikov, pokopališča pa bodo začela propadati,« doda Martinčič. Opozori, da so zaradi takšne organiziranosti na slabšem tudi občani, saj da ne gre za prosti trg v pravem pomenu besede, ampak za omejen krog ponudnikov, ki imajo trg jasno razdeljen. »Poleg tega je včasih cene storitev določil mestni ali občinski svet, zdaj pa se oblikujejo prosto na trgu in lahko takrat, ko je svojec ranljiv in v težkem čustvenem stanju, vsak zaračuna, kar hoče, saj jim cenikov ni treba javno objavljati,« doda Martinčič.

Tudi pokopališča se digitalizirajo

Trendi na področju pogrebne dejavnosti so različni od države od države. »Medtem ko so nekatere države, na primer Švica, zelo liberalne in pripravljene na novosti, sta na primer Avstrija in Nemčija zelo

konservativni,« pojasni Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS). »Na sploh je celotna zahodna Evropa precej konservativna na tem področju in je njeno osnovno vodilo izpeljati dostojen pogreb,« doda Martinčič. Medtem pa Lidija Pliberšek ugotavlja, da se izraziti trendi kažejo v digitalizaciji pokopališč. »Družba PPM je kot prva v Evropi predstavila digitalni mobilni vodič in kot prva na svetu digitalni spomenik, kar je plod sodelovanja Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru z domačimi in mednarodnimi malimi in srednje velikimi podjetji,« pove sogovornica in doda, da tako Pogrebno podjetje Maribor svojo vlogo nosilca in spodbujevalca razvoja na področju pogrebne, pokopališke in komplementarnih dejavnosti na celotnem območju Slovenije prenaša tudi v evropski in širši prostor.

Okoli 80 odstotkov vseh umrlih je upepeljenih

Kot pravi Martinčič, je v Sloveniji prišlo do glavnega preboja, ko je podjetje Žale leta 1978 odprlo upepeljevalnico. »Prej so pokojnike vozili večinoma v Beljak. Žarnih pogrebov je bilo nekaj odstotkov, ko pa je tak način pokopa sprejela tudi katoliška cerkev, je odstotek na Žalah zrasel na več kot 90 in se tu tudi

VARČUJTE Z VODO, ENERGIJO IN DENARJEM, NE S KAKOVOSTJO IN ODGOVORNOSTJO DO NARAVE.

Privoščite si zanesljive in cenovno ugodne čistilne naprave in sisteme za deževnico.

Čistilna naprava One2clean

Inovativna čistilna naprava nemške kakovosti, ki poskrbi za družinski proračun in okolje. Visok učinek čiščenja, v rezervoarju ni električnih komponent. Praznjenje le enkrat na tri leta, nizka poraba energije in minimalno vzdrževanje. Rezervoar je povezen.

do 500 PE

Deževnica

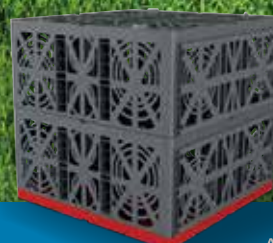
Z uporabo deževnice lahko prihranite do 50 % pitne vode. In denarja. Priporočamo vam uporabo brezplačne deževnice za pranje avtomobila, splakovanje WC-ja, pranje perila in zalivanje vrta.

Ponikalni sistemi

Ponikalni sistemi so učinkoviti, lahki ter omogočajo enostavno montažo. Cenovno so postali zelo dostopni.

Lovilci olj in maščob

Uporaba povsod, kjer se v iztočnih odpadnih vodah pojavljajo masti ali olja

Z vami že 28 let

Armex Armature d.o.o., Ivančna Gorica
info@armex-armature.si, tel.: 01 786 92 70, 051 652 192

www.cistilnenaprave-dezevnica.si

ustalil. Na nacionalni ravni je žarnih pogrebov okoli 80 odstotkov,« pojasni sogovornik. Doda, da imajo na Žalah od leta 1989, kot prvi v Sloveniji, tudi prostor za raztros pepela in da se za to obliko odloča vedno več ljudi. Znotraj žarnih pogrebov je takih z raztrosom okoli 10 odstotkov. Več kot v preteklosti pa je tudi pogreb v ožjem družinskem krogu.

Evropska pokopališča sledijo sodobnim izzivom

Evropska pokopališča se soočajo s pomembnim izzivom ohraniti dediščino in tradicijo, a hkrati slediti implementacijam novih tehnologij in spodbujanju turizma. Kot pravi Martinčič, podjetje Žale na tem področju že dolgo postavlja standarde in uvaja novosti, ki jih potem posnemajo tudi drugi. »Kot prvi v Sloveniji smo začeli sodelovati v ASCE in Pot-i evropskih pokopališč, postavili infomat, uvedli iskalnik grobov, začeli objavljati osmrtnice na spletu, začeli izvajati brezplačne vožnje z električnimi vozili, uvedli mobilno različico iskalnika grobov, vizualizacijo pokopališč (interaktivna 360° prostorska predstavitev na spletni strani) z interaktivnim zemljevidom in opisi pomembnih osebnosti in lokacij ter nov način uporabe navidezne resničnosti, s katero si je možno ogledati Plečnikove Žale – Vrt vseh svetih s pomočjo pametnega telefona in vizirja. Kot prvi na svetu smo

ponudili tudi »videoprenos pogrebne svečanosti« in za to inovacijo prejeli bronasto priznanje GZS – Območne zbornice Ljubljana, za inovacijo »iskalnik grobov« pa še bronasto priznanje GZS – Zbornice osrednjeslovenske regije (GZS – Območna zbornica Ljubljana se je leta 2011 preimenovala v GZS – Zbornica osrednjeslovenske regije, op. a.),« še doda Martinčič.

Nov večnamenski kompleks v Mariboru

Aktivni so tudi v Pogrebem podjetju Maribor, kjer načrtujejo nov večnamenski kompleks, ki bo nastal za cvetličarno Aralija na pokopališču Pobrežje v Mariboru, kjer bo poslovalna dvorana, novi prostori za sprejem strank in skladiščni prostor za cvetličarno. Projekt je ocenjen na 450 tisoč do 500 tisoč evrov. »Zaradi naše narave dela ne moremo iti v izvedbo naenkrat v celoti, zato smo investicijo razdelili na tri sklope. V prvi fazi bomo uredili osnovni prostor ob cvetličarni, da bomo lahko, ko se bodo delali sprejemni prostori za stranke, to opravljali v novem objektu, nazadnje pa se bo zgradil objekt, ki bo namenjen poslovnim slovesnostim. Investicija, ki jo v celoti financiramo sami, bo končana v dveh do treh letih,« pove Pliberškova. gg

»Organizacijo pogreba, ki prinaša denar, so prepustili prostemu trgu, del, ki povzroča stroške, torej izkop jame in upravljanje s pokopališči, pa so pustili občinam,« pojasnjuje Robert Martinčič, direktor podjetja Žale.

JUST KOM
PARTNER SKUPINE ZOELLER

Zagotovite si ekonomsko učinkovito in okolju prijazno zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov

V sodelovanju s podjetjem Stummer

Kommunalfahrzeuge iz Avstrije kupcem ponujamo inovativne rešitve na področju nadgradenj za zbiranje in odvoz odpadkov. Na slovenskem tržišču smo prisotni že 25 let.

Nadgradnje za komunalna vozila

Komunalno vozilo je za nas način gospodarjenja. Za vsako vrsto odpadkov, območje zbiranja, tip zabojnika ponujamo primerno nadgradnjo. Želimo, da sta zbiranje in odvoz odpadkov ekonomsko učinkovita in okolju prijazna. Poleg prodaje kupcem zagotavljamo tudi odzivno servisno službo in nemoteno oskrbo z nadomestnimi deli.

Letošnja novost: pometalni stroji

V letošnjem letu prodajni program dopolnjujemo s pometalnimi stroji iz serije Stummer Eurojet.

JUST KOM, podjetje za prodajo in servis komunalne opreme d.o.o.
Brnčičeva 13, 1231 Ljubljana-Črnuče
Tel.: 01 563-15-59, E-pošta: igor@just.si

Izdelali so več kot 400 sortirnih linij za odpadke po vsem svetu

Podjetje Willy Stadler, d. o. o. na področju sortiranja in predelave odpadkov ponuja celovite rešitve za sisteme mehanskega ločevanja in sisteme za obdelavo že ločenih odpadkov za pripravo sekundarnih surovin. Stavijo na kakovost in visoko stopnjo lastne proizvodnje, njihova prednost so tudi leta izkušenj in lastni razvojni projekti.

Nudijo naprave na ključ: pripravijo koncept, ga sprojektirajo, izdelajo, zmontirajo, poskusno zaženejo in dokažejo predvidene zmogljivosti. »Usposobimo naročnikov kader za upravljanje naprave. Poleg tega nudimo tudi posamezne stroje in komponente večjih konceptov. Izdelujemo sisteme za različne odpadke, kot so mešani gospodinjski, industrijski in gradbeni odpadki, papir karton, lahke embalaže, odpadni les, razvrščanje plastenke, folije ...«, pojasnjuje Stanko Ančimer, vodja obrata. Vsi njihovi sistemi so unikaten in prilagojeni potrebam, zahtevam in željam kupcev.

Ključna Evropa, prodajajo na vseh celinah

Glavni trg podjetja je še vedno Evropa, imajo pa kupce s celega sveta. »Nekaj referenc imamo tudi v Sloveniji, in sicer pri podjetju Kostak v Krškem, kjer smo postavili linijo za MKO ter linijo za papir in karton. V Celju pri Simbio, d. o. o. deluje linija za MBO in se trenutno montira tehnologija za 2. fazo. V Mariboru je v poskusnem obratovanju linija, na kateri je mogoče obdelovati MKO kot kosove odpadke ali lahko embalažo,« še pove Ančimer.

PROMO

Visoka stopnja lastne proizvodnje je velika konkurenčna prednost

Podjetje posluje zelo uspešno in beleži stalno rast. »Naš slogan je 'Najboljše, kar lahko tehnika ponudi – Technik von Ihrer besten Seite'. Z drugimi besedami, poskušamo biti kakovostnejši od konkurence in nuditi privlačno razmerje med ceno in zmogljivostjo,« izpostavlja sogovornik. Njihova dodatna prednost je, da imajo zelo visoko stopnjo lastne proizvodnje. Tako so po kakovosti in terminsko neodvisni. Imajo lasten razvoj in sodelujejo z vsemi vodilnimi proizvajalci na tem področju, hkrati pa imajo zelo raznolike in obširne izkušnje – izdelali so že več kot 400 linij za sortiranje po vsem svetu.

Za inovativne projekte tudi nagajeni

Uspešno se tudi prilagajajo razmeram in potrebam na trgu. »Stalno razvijamo nove komponente na posameznih segmentih in v celotnih sistemih. Velike spremembe se obetajo na področju krmilnih sistemov in obdelavi samih podatkov iz sistema in posledično prilagajanje delovanja,« poudarja

sogovornik. Lansko leto so postavili linijo v Galiciji v Španiji z največjo kapaciteto, ki znaša 1.000.000 ton/leto MKO. Med referencami imajo tudi popolnoma avtomatsko sortirno linijo brez ročnih kontrol v Oslu na Norveškem, za katero so prejeli nagrado za prvi tak projekt. Trenutno zaganjajo linijo za odpadno folijo v Sofiji v Bolgariji ter razvijajo in testirajo polžne transporterje za plastenke po naročilu kupca iz Japonske.

Lani so za ameriški trg patentirali nov stroj za odstranjevanje etiket, za katerega so od GZS Območne zbornice Posavje prejeli zlato priznanje za inovacijo in srebrno priznanje na nacionalnem nivoju. »Odprtih imamo še nekaj drugih razvojnih projektov, predvsem za drugo fazo reciklaže odpadkov in ponovne uporabe surovin, tako da nam razvojnih projektov ne manjka,« zaključuje Ančimer.

EKO LUX d.o.o., Medlog 15, 3000 Celje, www.ekolux.si

- KOMUNALNA VOZILA
- SLEDENJE TOKOV ODPADKOV IN OPREMA ZA RAVNANJE Z ODPADKI
- MATERIALI ZA ULIČNO KANALIZACIJO (CEVI IN JAŠKI)
- MATERIALI ZA VODOVODE (CEVI, ZASUNI, SPOJKE)
- PODZEMNI KONTEJNERJI IN OSTALA URBANA OPREMA

Top 50 podjetij komunalne dejavnosti, 2017

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (EUR)	Indeks 17/16	Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	EBITDA v prihodkih od prodaje (%)
1	DINOS d.o.o.	301	137.370.715	140,5	50.822	5,4
2	ODPAD d.o.o. Pivka	26	76.346.649	139,4	121.892	2,5
3	Gorenje Surovina d.o.o.	319	71.601.771	136,5	45.916	6,8
4	KOSTAK d.d.	373	58.057.608	127,5	35.632	5,9
5	JP VODOVOD-KANALIZACIJA d.o.o.	340	40.847.114	100,4	52.454	18,3
6	SNAGA, d.o.o., Ljubljana	361	38.889.609	112,6	24.487	-1,7
7	SAUBERMACHER SLOVENIJA d.o.o.	192	26.810.219	115,8	45.140	12,4
8	KOMUNALNO PODJETJE VELENJE, d.o.o.	172	23.306.415	103,0	38.337	2,4
9	ELEMENT 29 d.o.o.	12	19.926.939	461,3	23.073	0,3
10	KOMUNALA KRANJ d.o.o.	198	19.637.986	108,8	34.518	9,5
11	MARJETICA KOPER, d.o.o.-s.r.l.	227	17.439.242	103,5	33.610	9,6
12	SIMBIO d.o.o.	208	17.036.803	110,8	34.857	9,2
13	KOMUNALA NOVO MESTO d.o.o.	130	17.032.294	101,8	35.635	3,0
14	NIGRAD d.d.	240	16.298.395	126,7	29.245	9,0
15	OMAPLAST d.o.o.	91	16.108.309	96,1	39.339	8,9
16	KOMTEKS d.o.o.	16	15.102.138	139,9	138.431	9,9
17	Hamburger Recycling Adria d.o.o.	3	14.464.035	85,4	255.094	4,7
18	SNAGA d.o.o., Maribor	178	13.615.996	99,2	30.229	7,1
19	PRODNIK d.o.o.	64	13.449.450	101,6	44.078	7,7
20	MARIBORSKI VODOVOD d.d.	168	12.911.977	104,2	31.879	4,9
21	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE d.o.o.	102	12.698.377	107,8	30.131	3,8
22	VODOVOD - KANALIZACIJA, d.o.o.	87	11.767.897	102,0	32.735	4,0
23	KOMUNALA PTUJ d.d.	153	11.523.148	107,4	30.573	10,4
24	JEKO, d.o.o.	127	11.458.572	109,4	31.311	10,9
25	VOC Ekologija d.o.o.	31	10.969.825	125,7	97.756	20,4

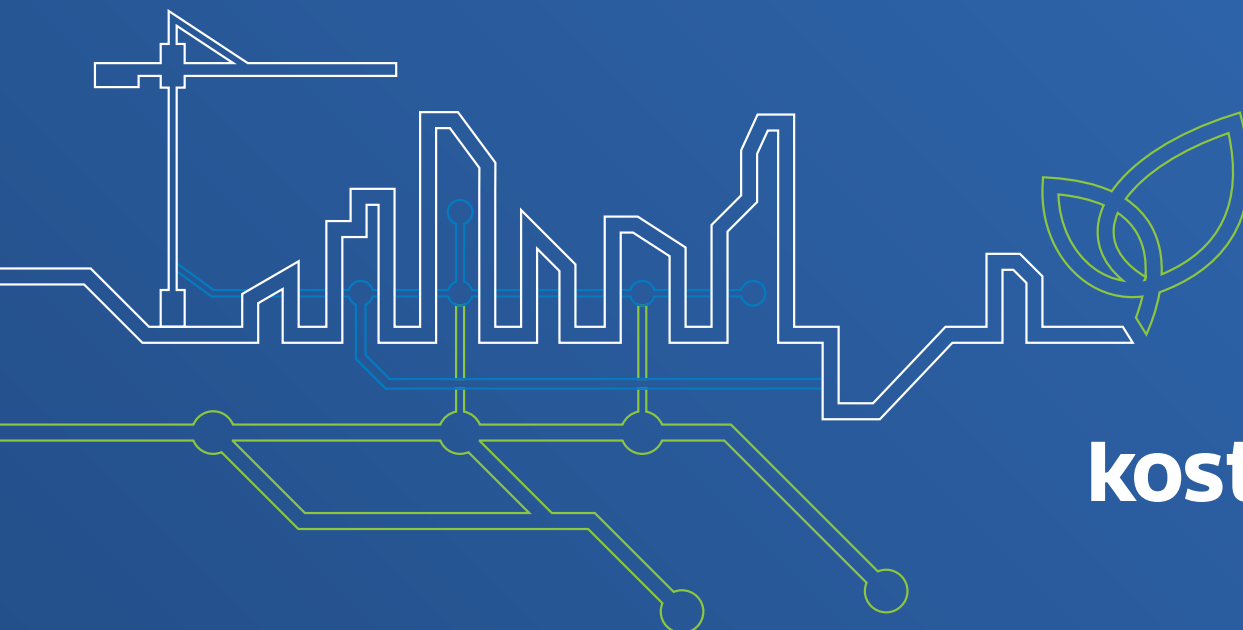

- Lasersko skeniranje kanalov, izris linij v 3D
- CCTV pregled kanalizacije z oceno stanja po SIST EN 13508-2
- Izdelava katastra nedoločenih podzemnih vodov (vodi, ki niso bili vrisani ob izvedbi)
- Lociranje podzemnih vodov, jaškov, določitev globine in pozicije
- Praznjenje, vzdrževanje separatorjev olj (oljnih lovilcev)
- Visokotlačno čiščenje cevi
- Zbiranje, odvoz odpadnih muljev (nevarnih in nenevarnih)
- Sanacija kanalizacije brez izkopa
- Preizkus tesnosti na cevovodih
- Ugotavljanje skladnosti priklopa na kanalizacijsko omrežje z dimom

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (EUR)	Indeks 17/16	Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	EBITDA v prihodkih od prodaje (%)
26	METALIMPEX SLV d.o.o.	14	10.635.962	167,8	59.295	3,3
27	RIŽANSKI VODOVOD KOPER d.o.o. - s.r.l.	101	10.575.762	105,1	34.922	4,0
28	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA d.d.	82	10.414.282	128,3	32.391	2,7
29	KOMUNALA Nova Gorica d.d.	141	9.816.814	103,9	33.063	14,4
30	KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA d.o.o.	111	9.792.117	101,3	31.450	3,9
31	KOMUNALA SLOVENJ GRADEC, d.o.o.	106	9.722.803	101,9	31.583	5,8
32	INTERSEROH d.o.o.	16	8.896.083	167,4	47.043	1,2
33	JP KPV, d.o.o.	85	8.465.775	107,6	35.182	7,2
34	OKP Rogaška Slatina, d.o.o.	80	8.161.095	108,3	27.289	2,4
35	OKOLJE Piran, d.o.o.	131	7.964.373	105,8	31.787	10,8
36	PUBLIKUS d.o.o.	89	7.917.362	98,3	34.276	13,5
37	JUMETAL d.o.o.	1	7.777.128	147,0	57.164	0,4
38	AQUASYSTEMS d.o.o.	15	7.672.696	99,5	412.483	72,8
39	TP METAL d.o.o.	4	7.645.450	292,5	31.923	0,7
40	CEROP d.o.o.	84	7.630.072	104,5	32.066	11,4
41	BIOTERA, d.o.o.	36	7.590.875	104,2	59.185	14,6
42	Komunala Tolmin, d.o.o.	78	7.420.859	106,3	26.489	2,4
43	KSP d.d. SEŽANA	101	7.375.727	115,6	31.453	7,4
44	KSD d.o.o.	88	7.366.795	108,8	31.731	6,8
45	KOMUNALA Izola d.o.o. KOMUNALA Isola s.r.l.	80	7.321.600	103,8	34.008	5,9
46	CREMA PLUS d.o.o.	5	6.737.602	659,9	49.186	2,2
47	KPK KAMNIK, d.d.	82	6.632.872	99,9	39.615	17,4
48	JKP Žalec, d.o.o.	74	6.357.116	102,3	27.460	3,2
49	KOMUNALA ORMOŽ d.o.o.	91	6.120.636	95,0	34.011	11,5
50	KOMUNALA d.o.o.	120	6.026.565	80,1	20.886	7,3

Vir: GVIN, Ajpes, javna objava

Metodologija: največjih 50 družb po ustvarjenem čistem prihodku od prodaje v 2017 za družbe, ki imajo registrirano dejavnost SKD E - Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja ter 81.300 - Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice.

Uspešno 11-letno delovanje celjske toplarne

Letos mineva 11 let od začetka poskusnega obratovanja Toplarne Celje, ki je še vedno edina naprava v Sloveniji za sežig predhodno obdelanih komunalnih odpadkov. V celotnem času obratovanja so iz toplarne oddali več kot 270.000 MWh toplotne energije in več kot 53.000 MWh električne energije. Pri tem izpusti niso niti enkrat presegli dovoljenih mejnih vrednosti. Zaradi soproizvodnje toplote in električne energije so se cene daljinskega ogrevanja v Celju znižale.

Glavni namen termične obdelave je zmanjševanje količine odloženih odpadkov - v Savinjski regiji se jih od vseh zbranih odpadkov odloži le še okoli 10 odstotkov

Izkoriščanje energije odpadkov predstavlja na eni strani velik okoljski izziv, po drugi strani pa energetski vir, ki je delno obnovljiv z več pozitivnimi učinki, kot sta izkoriščanje lastnih energetskih virov in zmanjševanje odvisnosti od uvoza.

Toplarna Celje, ki je vključena v regionalni center za ravnanje z odpadki (RCERO Celje), omogoča vse navedeno – sodobno tehnološko in okoljsko sprejemljivo ravnanje z odpadki. »Projekt RCERO Celje je skupen projekt 24 občin Savinjske regije, ki so pristopile k skupnemu reševanju problematike odpadkov na celovit način. Termična obdelava predstavlja zaključno fazo projekta celovitega ravnanja z odpadki in logično zaokrožitev celotnega sistema,« pravijo v Energetiki Celje.

Varno obratovanje z obvladovanjem okoljskih tveganj

Na začetku obratovanja se je pojavila tudi dilema o vplivih delovanja naprav za termično obdelavo odpadkov na okolje, kljub temu da samo v Evropi obratuje že več kot 500 sežigalnic za odpadke v 23 državah, tudi v večjih mestih, kot so npr. Dunaj, Madrid, Berlin, Zürich, München, Oslo ... »Da je obratovanje tovrstnih naprav pod zelo strogim nadzorom in da poteka pod številnimi proaktivnimi in preventivnimi ukrepi, s katerimi se v vseh procesih delovanja prepoznava tveganja za nesreče ter se redno spremlja in preverja varnostne ukrepe, so dodatno potrdili še rezultati inšpektorskega pregleda. Državni inšpektorji in strokovnjaki so namreč do konca lanskega leta opravili nadzor 70 izdanih okoljevarstvenih dovoljenj za naprave ali obrate, ki lahko povzročijo onesnaženje okolja večjega obsega. Le v dveh primerih niso ugotovili nobenih nepravilnosti, in sicer v Energetiki Celje in v družbi Nafta - Petrochem, ki pa je v stečaju,« pravijo v Energetiki Celje.

Prihranek deponijskega prostora

Vedno bo obstajal del odpadkov, ki je umazan, pomešan, sestavljen iz več različnih snovi, skratka neuporaben za reciklažo. Te odpadke je možno samo odložiti ali pa termično obdelati. To

Prikazovalnik na fasadi kaže izmerjene povprečne polurne vrednosti emisij snovi v zgorevalnih plinih; stanje je možno spremljati tudi preko spletnega mesta Energetike Celje.

je boljša izbira kot odlaganje, ki lahko ogrozi podtalnico in povzroči izpuste toplogrednih plinov. Pri termični obdelavi predhodno obdelanih odpadkov se sprošča energija, ki jo lahko koristno izrabimo.

»Ob energetskem potencialu odpadnih produktov smo v Celju zaradi termične obdelave odpadkov prihranili več kot četrtno deponijskega prostora na odlagališču preostanka odpadkov v Bukovžlaku oziroma približno 450.000 m³, kar je podoben volumen kot 1.200 enodružinskih hiš. V Savinjski regiji se od vseh zbranih odpadkov odloži le še okoli 10 odstotkov. Delež ostankov po termični obdelavi pa znaša le še okoli 16 odstotkov,« poudarjajo v Energetiki Celje.

Top 10 podjetij pogrebne dejavnosti, 2017

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (EUR)	Indeks 17/16	Dodana vrednost (EUR)
1	ŽALE, d.o.o.	97	8.461.756	102,4	4.343.169
2	POGREBNO PODJETJE MARIBOR d.d.	41	3.627.791	104,5	1.755.839
3	VEKING d.o.o.	8	934.968	98,8	461.075
4	ANDREJ VRBANČIČ S.P.	7	778.076	109,4	308.749
5	YAMACO d.o.o.	6	755.424	92,7	231.368
6	ALEKSANDRA VUČKIČ BANFI S.P.	9	662.334	105,2	306.229
7	ALMAJA d.o.o.	10	632.937	95,1	321.430
8	MIR d.o.o.	12	621.646	106,0	348.065
9	GEKOTT d.o.o.	7	586.142	118,8	267.891
10	DUŠAN BRATUŠA S.P.	7	556.091	110,5	185.481

Vir: GVIN, Ajpes, javna objava

Metodologija: največjih 10 družb in samostojnih podjetnikov po ustvarjenem čistem prihodku od prodaje v 2017 za podjetja, ki imajo kot glavno registrirano dejavnost SKD 96.030 - pogrebna dejavnost.

IMP Armature

Mi usmerjamo tokove
skupaj z vami.

Zaporne lopute
Nepovratne lopute in ventili
Lovilniki nesnage
Prirobnični zasuni
Navojni zasuni
Navrtni zasuni
Hidranti
Prosto pretočni podzemni hidranti

PROIZVODNI PROGRAM

IMP Armature d.o.o.

Ljubljanska cesta 43
1295 Ivančna Gorica, Slovenija

T: +386 (0)1 7887 300
F: +386 (0)1 7887 328

E: info@imp-ta.si
www.imp-ta.si

Digitalizacija poveča učinkovitost izvajanja storitev

Ponudniki storitev, vključno z javnimi podjetji, pospešeno uvajajo digitalizacijo, saj želijo za opravila z nizko dodano vrednostjo porabiti čim manj časa in denarja.

V Komunalni Radovljica so se zaradi prevelike porabe časa za obravnavo določenih dokumentov že leta 2013 odločili za prehod na e-poslovanje. »Težave so nas primorale v optimizacijo. Izkazalo se je, da je na trgu na voljo več možnosti. Najbolj primerno rešitev smo našli pri Genisu, ki je bil tudi najugodnejši ponudnik,« je povedal Matija Žiberna, direktor Komunalne Radovljica.

Začeli so z uvajanjem dokumentne rešitve e-Pisarna, nadaljevali pa z e-Računi za likvidacijo računov in e-Pogodbami za obvladovanje pogodb in aneksov. »Potrjevanje in iskanje računov potekata bistveno hitreje, izboljšala se je tudi preglednost nad pogodbami, saj sistem samodejno opozarja odgovorne o preteku pogodb,« je povedal Žiberna. Uvedli so tudi rešitev e-Odsotnost, prek katere vodijo postopek odobranja dopustov.

Mobilno poslovanje poenostavi administracijo

V hotelski verigi LifeClass Hotels & Spa Portorož so z uvedbo Genis e-Računov in digitalizacijo likvidacije faktur izredno skrajšali postopek in uvedli red. »Ker je podpisnikov malo, računov pa precej, se nam je dogajalo, da so bili računi sicer pravilno razdeljeni in pregledani, podpisniki pa jih zaradi drugih nalog niso uspeli podpisati na svojem računalniku,« je pojasnil Branko Skela, izvršni direktor za IS in RPP v Istrabenz Turizem, d. d. Kot odlična rešitev se je izkazala uvedba mobilne rešitve Genis m-Računi, saj lahko podpisnik sedaj odobri oziroma podpiše račun od kjerkoli in kadarkoli preko svojega telefona, ki ga ima praktično vedno s seboj.

V Komunalni Radovljica z naložbo v e-poslovanje dosegli izjemne optimizacijske učinke.

Direktor in vodje so s tem pridobili boljši pregled nad kadri, na primer, kdaj so na dopustu in o stanju njihovega dopusta. To pripomore tudi k boljši organizaciji dela.

Prehod na nov način dela je bil zahteven, predvsem zato, ker zaposleni novosti navadno sprejmejo z nezaupanjem. Ključno vlogo pri uvajanju je odigralo vodstvo, ki je zaposlene nenehno spodbujalo. »Razlogi za uvedbo so bili lažje obvladovanje dokumentov ter učinkovitejše in boljše delo, kar se je s časom tudi potrdilo,« je izpostavil Žiberna. V Komunalni Radovljica so namreč dosegli izjemne optimizacijske učinke, saj so pospešili procese, odpravili postopkovne napake in znižali stroške za papir, tiskanje in pisarniški material.

Elektronski računi so prednost

V podjetju Europlakat zaradi optimizacije nabavnega procesa in avtomatizacije obdelave prejetih računov elektronsko poslujejo z že več kot 75 odstotki dobaviteljev. »Pri potrjevanju so vsi dokumenti takoj pri roki. V Sloveniji poslujejo na štirih lokacijah, tako da smo prej čakali tudi po 3 dni, da smo zbrali skupaj dokumente za posamezen prejet račun,« je izpostavil Boštjan Berčan, pomočnik direktorja v Europlakatu.

Potrjevalci lahko račune potrdijo takoj, vedno in povsod, vodstvo tudi prek mobilne aplikacije. S povezavo Genisovih e-Računov in računovodskega programa so avtomatizirali knjižbe in odpravili ročno vnašanje podatkov v glavno knjigo, pri čemer je celoten proces likvidacije faktur podprt še s pripravo in vodenjem plačil. »Navajeni smo, da plačamo na valuto. Sedaj je to le še bolj enostavno, saj se podatki iz potrjenih prejetih računov samodejno prenesejo v plačilne naloge. Poleg tega imajo uporabniki takoj na voljo vse informacije o tem, kaj se dogaja s posameznim računom, vključno z izvedbo plačila,« je še povedal Berčan. Celoten proces poteka popolnoma elektronsko zato je bistveno manj napak. Podatke vnesejo le pri dobavitelju, zaposleni pa jih samo kontrolirajo – vse do računovodskega sistema. Vse elektronsko prejete račune hranijo samo še v elektronski obliki.

www.genis.si

Genis
okolju prijazne informacijske rešitve

PRIPRAVLJENI NA SODELOVANJE?

Visoko - kvalitetni proizvodi

Za hitra in učinkovita popravila asfaltnih površin

Hladni asfalt

Reaktivni asfalt

Tekoči asfalt

Zalivna masa

Bitumenska malta

Temeljni premaz

Več izdelkov si lahko ogledate na naši spletni strani

KDO SMO

Prvi ambasador asfalta v Sloveniji.

KAJ POČNEMO

Rešujemo vaše probleme v povezavi z asfaltom.

KAJ NUDIMO

Poleg asfaltiranja po vročem postopku, nudimo celo paleto materialov za individualna popravila, sanacije, obnovitve in zatesnitve vaših obstoječih asfaltnih površin.

KAKO DO INFORMACIJ

Kliknite na www.mapri.si

Pišite nam, na info@mapri.si

Pokličite nas, na **041 668 544**

Najprivlačnejši slovenski delodajalci na 1. slovenskem on-line kariernem sejmu

Prvo slovensko spletno sejmsko povezovanje iskalcev zaposlitve z delodajalci je premiero doživelo 14. marca 2019 med 10. in 20. uro na spletnem mestu sejem.optius.com, ko so obiskovalci v živo poklepetali s kadroviki.

Sanda Jerman, vodja projekta

Iskalci so se lahko na on-line kariernem sejmu povezali z več kot 25 najzanimivejšimi slovenskimi podjetji, ki so predstavljala prek 200 aktualnih delovnih mest iz cele Slovenije za različne profile iskalcev.

Organizator sejma, podjetje Moja zaposlitev, ki ima v upravljanju karierni portal Optius.com, je izredno zadovoljen z obiskom sejma, kar je tudi potrdilo njihova pričakovanja, da je slovenski trg že pripravljen na tovrstne novosti in trende tudi na področju zaposlovanja. Iskalci so se lahko na on-line kariernem sejmu povezali z več kot 25 najzanimivejšimi slovenskimi podjetji, ki so predstavljala prek 200 aktualnih delovnih mest iz cele Slovenije za različne profile iskalcev.

Takoj ob odprtju on-line kariernega sejma je bilo na sejem prijavljenih prek 2.500 udeležencev, kar je potrdilo organizatorjem, da je bil prvi online karierni sejem korak v pravo smer.

Čeprav je spletni karierni sejem novost v Sloveniji, se je zelo hitro izkazalo, da so tako slovenski iskalci kot delodajalci več kot pripravljeni nanj. K sodelovanju so se hitro prijavila podjetja, ki so v koraku s časom in se zavedajo, da morajo biti prisotna tam, kjer so njihovi potencialni zaposleni – na spletu.

Za kadrovanje v koraku s časom

»Digitalni svet je neločljivo povezan z našim vsakdanjim življenjem. Slovenska podjetja se tega zelo dobro zavedajo na primer pri marketingu in prodaji. Skrajni čas je bil, da jim damo na voljo tudi orodje, s katerim bodo lahko na spletu vzpostavili stik tudi s potencialnimi zaposlenimi,« je povedala Saša Boštjančič, lastnica portala Optius in direktorica podjetja, in dodala: »Dober odziv delodajalcev na prvi on-line zaposlitveni sejem je dokaz, da so takšno orodje res potrebovali.«

Med razstavljalci so bila tako velika farmacevtska (Lek, Krka) in trgovska podjetja (Mercator, Lidl, Harvey Norman, JYSK ...) in razvijalci programske opreme (Dewesoft, Adacta, Softnet, Symphony EYC, Aviat ...). Poleg teh so svoje virtualne stojnice postavila tudi

Kaj je on-line karierni sejem?

On-line karierni sejem poteka zelo podobno kot običajni zaposlovalni sejmi. Glavna razlika je v tem, da delodajalci pri on-line sejmu svoje podjetje in prosta delovna mesta predstavijo na virtualnih stojnicah, iskalci pa prek spletnih orodij stopijo v neposreden stik z njimi.

Prvi on-line karierni sejem je ponudil obiskovalcem tudi anonimnost, tako da so se zaposleni lahko pod vzdevkom brez zadreg pogovorili s potencialnimi novimi delodajalci. Poleg tega, da so se na sejem lahko povezali od kjerkoli, je to ključno, saj so vse skrbi odveč, da bi njihov obstoječi delodajalec lahko pridobil informacijo, da so sejem obiskali.

Ključne prednosti sejma, katere bodo organizatorji razvijali tudi v prihodnje, so enostavnost uporabe, povezljivost od kjerkoli, kar prihrani tako delodajalcem kot obiskovalcem veliko stroškov, direktna komunikacija z delodajalci in anonimnost.

on-line karierni sejem
14. MAREC 2019 PRVIČ V SLOVENIJI

Optius
Moja zaposlitev.

druga uspešna in napredna slovenska podjetja, kot so Gorenje, Petrol, Nicelabel, Gen-I, Zavarovalnica Triglav, Abanka, ARNES ter javni zavod RTV Slovenija in Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije.

Razstavljalci: digitalno okolje je ključno pri iskanju kadrov

Podjetja in organizacije, ki se predstavljajo na prvem on-line kariernem sejm, so z navdušenjem pozdravila novo možnost vzpostavljanja stikov z iskalci zaposlitve. Eno izmed prvih podjetij, ki so se odločila za sodelovanje na on-line kariernem sejm, je Lek.

»V Leku veliko časa namenimo digitalizaciji, saj napredek v znanosti in neprestane inovacije v tehnologiji temeljito spreminjajo industrijo,« je povedala Špela Bernhard, vodja pridobivanja in zaposlovanja talentov v Leku. »Napredka v digitalizaciji se zavedamo tudi na področju zaposlovanja in pridobivanja talentov, saj hitre spremembe v načinu našega dela in mišljenja pripeljejo do potrebe po novih oblikah zaposlitvenih kanalov, kar on-line karierni sejm gotovo predstavlja. Veseli me, da se bo v slovenskem prostoru prvič možno virtualno predstaviti širši množici in tako pridobiti nove talente, ki prinašajo nova znanja in nove kompetence v naše delovno okolje.«

Med razstavljalci je bil tudi Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije. Sklad poleg študentiranja, ki spodbuja razvoj in kroženje znanja, izvaja tudi številne programe na področju razvoja kadrov. Za sodelovanje na on-line sejm so se odločili, ker gre za sodoben pristop k povezovanju podjetij in kadrov v vsestransko hitro razvijajoči se družbi. Med drugim spodbuja razvoj digitalizacije v podjetjih, kjer je ključno prepoznavanje kompetenc prihodnosti in razvoj teh pri zaposlenih ali potencialnih zaposlenih. Ob tem pa ne gre prezreti starejših zaposlenih, kjer delodajalcem zagotavlja podporo pri učinkovitem upravljanju s starajočo se delovno silo in spodbujanju vseživljenjskega učenja.

S svojim virtualnim razstavnim prostorom na sejm je sodeloval tudi Zavod RS za zaposlovanje. Kot je poudaril Sandi Meke, ki vodi področje sodelovanja z delodajalci, so obiskovalcem sejma ponudili vse informacije s področja dela zavoda, s poudarkom na vseživljenjski karierni orientaciji in programih zavoda. Udeležence so povabili k ogledu spletnega seminarja zavoda na temo iskanja zaposlitve s pomočjo družbenih omrežij. Pripravili so tudi video na temo razvoja kariere, v katerem so na primeru posameznika, ki se je odločil spremeniti svojo karierno pot, predstavili njegov karierni razvoj.

Urška Jereb, vodja kadrov, pravnih in splošnih zadev iz podjetja GOSTOL-GOPAN Nova Gorica, pa je poudarila, da je on-line karierni sejm zagotovo dober način iskanja sodelavcev za deficitarne poklice, kjer so kandidati v večini primerov zaposleni in tudi ne nujno aktivni iskalci zaposlitve. Ta način predstavitve prostih delovnih mest omogoča, da se s ponudbo

On-line sejem v številkah

- Obisk sejma od 1. do 14. marca: 12.824
- Število obiskovalcev na dan sejma: 5.429
- Število interakcij na dan sejma: 7.065
- Število prijavljenih na sejm: 2.563, ki so aktivno komunicirali z delodajalci
- 95 % vseh obiskovalcev je bilo iz Slovenije, 5 % iz tujine, največ ZDA, Nemčije, Hrvaške, Švice in Avstrije.
- Približno 50 % ljudi je bilo starih med 25 in 44 let, 28 % je bilo starih med 18 in 24 let, 5 % pa jih je bilo starih nad 55 let. Na sejm je bilo približno 46 % žensk ter 54 % moških.
- Več kot 50 % obiskovalcev sejma je nanj dostopalo prek pametnega telefona.

seznanijo hitro, kjerkoli že so in da na kratko pokramljujejo z delodajalcem.

Sejem je odgovor na zahteve industrije 4.0

»Sejem je potrdil pričakovanja, saj je ponudil rešitev, ki se prilagaja tudi na področju kadrovanja zahtevam industrije 4.0. Agilnost, fleksibilnost, enostavnost, predvsem pa personalizirana in direktna komunikacija, ki ostane zasebna. V tujini je stalna praksa tudi npr. objava plačila v zaposlitvenih oglasih. Tukaj so lahko kadroviki odgovorili na tovrstna vprašanja obiskovalcem sejma, predvsem različnim tehničnim strokovnjakom in ostalim obiskovalcem, ki so na trgu dela zelo iskani in se tudi zavedajo svojih prednosti. Tako so tudi nadaljnji medsebojni pogovori učinkovitejši, saj že na začetku lahko obe strani pridobita ustrezne informacije,« so povedali organizatorji. gg

On-line sejem je sodoben pristop k povezovanju podjetij in kadrov v vsestransko hitro razvijajoči se družbi.

Organizator in partnerji sejma

Prvi slovenski on-line karierni sejm organizira karierni portal Optius.com v partnerstvu z Zavodom za zaposlovanje Republike Slovenije. Medijski partnerji sejma so časopisna hiša Delo, Svet kapitala in revija Študent.

Projekt podpirajo tudi Združenje Manager, Gospodarska zbornica Slovenije, Karierna centra Univerze v Mariboru in Univerze na Primorskem, ter Center Poslovne Odličnosti Ekonomske Fakultete.

Portal Optius.com je eden večjih zaposlitvenih portalov v regiji. Dolga leta je ekipa strokovnjakov delala pod imenom mojazaposlitev.si. Z letošnjim letom je portal dobil novo podobo in ime ter veliko izboljšanih funkcionalnosti za še bolj intuitivno, učinkovito in varno uporabo. Več informacij: Sanda Jerman, sanda@optius.com, tel. 01 8100 202

Prednosti administrirane UNCITRAL arbitraže

Stalna arbitraža pri GZS ima dolgoletne izkušnje z administracijo arbitražnih postopkov, v katerih sodelujejo slovenska podjetja in se vodijo po pravilih UNCITRAL iz leta 1976 in 2010. Gre zlasti za kompleksne mednarodne spore s področja gradbeništva, investicij in mednarodne trgovine. Zato je Stalna arbitraža pri GZS s 1. januarjem 2019 posodobila svoja Pravila za administracijo postopkov v skladu z Arbitražnimi pravili UNCITRAL, ki omogočajo strankam izkoristek prednosti administrirane arbitraže, obenem pa ohranjajo fleksibilnost in univerzalni značaj arbitražnih pravil UNCITRAL.

Marko Djinović, Stalna arbitraža pri GZS

Za klasične *ad hoc* arbitraže je značilno, da jih ne administrira nobena institucija, kar lahko za stranke predstavlja resna časovna, finančna in kvalitativna tveganja.

Dogovor za uporabo pravil je priporočljiv zlasti v primeru t.i. *ad hoc* arbitraž, pri katerih se stranke niso dogovorile za pravila, po katerih naj se vodi postopek.

Izziv: pomanjkljivosti *ad hoc* arbitraže

V Sloveniji in regijah CEE ter SEE, ki predstavljajo ciljno tržišče številnih izvozno usmerjenih slovenskih podjetij, stranke medsebojne spore občasno rešujejo tudi s t. i. priložnostnimi (*ad hoc*) arbitražami. Nekatere teh arbitraž že v arbitražni klavzuli predvidevajo uporabo pravil UNCITRAL, druge pa so klasične *ad hoc* arbitraže in ne določajo nobenih postopkovnih pravil za vodenje postopka. Za te arbitraže je značilno, da jih ne administrira nobena institucija, kar lahko za stranke predstavlja resna časovna, finančna in kvalitativna tveganja. V *ad hoc* arbitražah namreč nastanejo težave, ko:

- se stranke ne morejo sporazumeti glede imenovanja arbitrov;
- se arbitra ne moreta sporazumeti glede imenovanja predsednika arbitražnega senata;
- katera od strank zahteva izločitev arbitra;
- je treba imenovati nadomestnega arbitra v primeru odstopa, izločitve, smrti;
- je treba določiti višino plačila za arbitre in njihove razumne stroške.

Ker *ad hoc* arbitraža ni administrirana, se morajo stranke v naštetih primerih obrniti na državno sodišče v kraju, kjer je sedež arbitraže, da razreši zaplet. To praviloma pomeni velike zamude in stroške v postopku, saj morajo stranke sprožati vzporedne sodne postopke in čakati na »intervencijo« državnega sodišča.

Odgovor: administrirana UNCITRAL arbitraža

Stalna arbitraža pri GZS ponuja zelo učinkovito rešitev za vsa tveganja, ki jih ilustrirajo zgornji primeri. V ta namen je s 1. januarjem 2019 posodobila svoja Pravila za administracijo postopkov v skladu z Arbitražnimi pravili UNCITRAL.

Primer neadministrirane *ad hoc* arbitraže – 1:

V *ad hoc* arbitraži tekom postopka umre arbirer. Tožeča stranka gre vmes v stečaj. Tožena stranka ni zainteresirana, da se postopek zoper njo učinkovito nadaljuje in se imenuje nadomestni arbirer, zato je pasivna. Po prevzemu poslov stečajnega dolžnika, čez 6 mesecev stečajni upravitelj predlaga sodišču, da imenuje nadomestnega arbitra. Sodišče nadomestnega arbitra imenuje čez tri mesece. Tožeča stranka je izgubila devet mesecev in si je s tem zapravlila prednosti, ki jih sicer ponuja arbitraža.

*Če bi šlo za administrirano arbitražo, bi Stalna arbitraža pri GZS nadomestnega arbitra imenovala v manj kot enem mesecu.

Primer neadministrirane *ad hoc* arbitraže – 2:

V *ad hoc* arbitraži stranke imenujejo tričlanski arbitražni senat. Ker v *ad hoc* arbitraži ni vnaprejšnje tarife, se morata stranki z arbitri pogajati glede višine plačila. Arbitri izkoristijo »pozicijo moči« in si izpogajajo plačilo, ki je višje, kot bi bilo po tarifi arbitražne institucije. Arbitri želijo, da stranke predujem za kritje stroškov vplačajo na njihov TRR, kar je lahko sporno, saj svojega dela še niso opravili.

*Če bi šlo za administrirano arbitražo, bi Stalna arbitraža pri GZS stroške določila na podlagi transparentne tarife in do zaključka postopka za stranke tudi hranila predujem.

Stalna
arbitraža
pri GZS

Pravila so pripravljena na način, da dopolnjujejo Arbitražna pravila UNCITRAL povsod tam, kjer se ta sklicujejo na funkcijo »pooblaščenca za imenovanje« (angl. appointing authority). V tem pogledu gre za »dopolnilna pravila« (dodatek) k arbitražnim pravilom UNCITRAL. Administrativne storitve Stalne arbitraže pri GZS po pravilih tako obsegajo zlasti (i) imenovanje arbitrov, (ii) odločanje o zahtevah za izločitev arbitrov in (iii) odločanje o stroških arbitraže ter finančno upravljanje postopka.

Dogovor za uporabo pravil je priporočljiv zlasti v primeru t.i. *ad hoc* arbitraž, pri katerih se stranke niso dogovorile za pravila, po katerih naj se vodi postopek. S tem stranke sanirajo vse ključne pomanjkljivosti *ad hoc* arbitraž, saj:

- si zagotovijo večjo učinkovitost postopka,
- se izognejo morebitnim zapletom pri imenovanju oz. izločitvi arbitrov in
- si omogočijo preglednost in predvidljivost stroškov arbitraže (uporaba veljavne tarife, hramba predujma za kritje stroškov arbitraže, urejanje izplačil iz predujma in finančno upravljanje s postopkom, vključno z obračunavanjem davkov in prispevkov, polaganjem končnega obračuna in vračanjem morebitnih denarnih presežkov strankam).

Nasvet – 1: Številna slovenska podjetja v pogajanjih o arbitražni klavzuli s partnerji iz regij CEE in SEE težko »prodrejo« z Arbitražnimi pravili Stalne arbitraže pri GZS. Razlogi za to so lahko v pogajalski moči strank, neseznanjenosti tujih strank z arbitražnimi pravili Stalne arbitraže pri GZS ipd. V teh primerih ima lahko slovenska stranka v pogajanjih alternativo, da nasprotni strani ponudi *ad hoc* arbitražo, ki se vodi po pravilih UNCITRAL, in v kateri Stalna arbitraža pri GZS opravlja vnaprej določene administrativne funkcije.

Nasvet – 2: Če se o uporabi pravil administrirane UNCITRAL arbitraže niste dogovorili že v osnovni pogodbi, se lahko tudi kasneje, po nastanku spora ali celo med arbitražnim postopkom. Predlagajte to na začetku postopka arbitražnemu senatu in nasprotni stranki. [gg](#)

Vzorčna klavzula – Administrirana UNCITRAL arbitraža

Vsak spor, nesoglasje ali zahtevek, ki izhaja iz te pogodbe ali je v povezavi s to pogodbo, vključno z njeno kršitvijo, prenehanjem ali veljavnostjo, bo dokončno rešen z arbitražo v skladu z Arbitražnimi pravili UNCITRAL. Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije bo v postopku zagotavljal administrativne storitve, vključno s storitvami organa za imenovanje v skladu s pravili Stalne arbitraže pri GZS za administracijo postopkov v skladu z Arbitražnimi pravili UNCITRAL.

Discover Slovenia

Predstavitev slovenskega gospodarstva za posamezne tuje trge

- v angleškem jeziku
- v nemškem jeziku
- v ruskem jeziku
- v italijanskem jeziku
- lestvice najboljših
- informacije o pogojih poslovanja
- intervjuji
- predstavitve podjetij

S pomočjo pesmi do pravega poklica

V sodelovanju z med mladimi izredno priljubljenim raperjem Trkajem in Gospodarsko zbornico Slovenije (GZS) sta v okviru projekta Potujoča razstava poklicev prihodnosti nastali tudi skladba in videospot z naslovom »Znanje je lajf«, v katerem Trkaj mlade nagovarja, naj se »gredo učit, kar hočejo bit«.

Nina Šprohar, foto arhiv GZS

»S pesmijo mlade pozivamo, da si svojega bodočega poklica ne izberejo zgolj zato, da bi ugajali družbi ali družini, temveč iz svoje strasti,« pravi Trkaj.

Z razstavo za promocijo poklicnega izobraževanja skuša GZS mladim predstaviti nabor različnih poklicev in jim pomagati pri izbiri poklicne poti. »Vsi smo se strinjali, da se mladi ne zavedajo, kako pestra je v resnici njihova izbira poklicne poti. Tako skorajda nihče ne ve, kaj, recimo, sploh počne livar in kako danes sploh izgleda ta služba. Večina si predstavlja, da so tovrstni poklici 'zaprašeni in umazani', a so v nasprotju z njihovim mišljenjem ti poklici zdaj tehnološko izredno dovršeni, delovna mesta pa izgledajo kot pravi laboratoriji prihodnosti,« pravi Trkaj. Videospot tako šolam pomaga pri motivaciji učencev za razmislek o karierni orientaciji, podjetja pa ga lahko zavrtijo na dnevih odprtih vrat. »Zanimanje mladih za poklice, ki so najbolj iskani, torej poklici tehničnih in naravoslovnih smeri, je v Sloveniji veliko manjše od potreb delodajalcev,« pojasni Andreja Sever, direktorica Službe za razvoj kadrov in izobraževanje na GZS.

Iz Trkajevih ust lažje v ušesa mladih

Od novembra 2018 so razstavljali že v sedmih šolah in na več tržnicah poklicev ter sejmi, med drugim tudi na sejmu Informativa. Severjeva pravi, da je zanimanje za razstavo izredno veliko. »Termini so zasedeni do konca letošnjega leta. Na posamični šoli razstavljamo deset dni, v tem času pa si jo učenci lahko ogledajo, dobijo dodatne informacije o poklicih in preverijo, kateri izobraževalni programi vodijo do poklicev, ki

jih zanimajo,« pojasni Severjeva. Doda, da potujoča razstava vzbuja zanimanje učencev in mlade navduši nad poklici, na katere prej mogoče sploh niso pomislili. »Želimo si, da mladi temeljito razmislijo, kakšen poklic želijo v prihodnosti opravljati. Iz Trkajevih ust to gotovo slišijo bolje kot iz ust svetovalcev, predstavnikov podjetij ali staršev,« pravi.

Interes mladih se kaže v tem, da je videospot »Znanje je lajf« v samo nekaj dneh na portalu YouTube dosegel že več kot 20 tisoč ogledov. »S pesmijo mlade pozivamo, da si svojega bodočega poklica ne izberejo zgolj zato, da bi ugajali družbi ali družini, temveč iz svoje strasti,« pojasni Trkaj. Meni tudi, da bi morali v šolah imeti več prakse in praktičnih preizkusov ter ob koncu osnovne šole več časa, namenjenega izbiri poklica. »Verjamem, da bi s takšnim načinom dela več mladih odraslo v srečne, kreativne ljudi, ki bi delali tisto, kar jih veseli, ne pa tisto, kar narekuje družba, strah ali slabe odločitve,« še pove Trkaj.

Poklice prihodnosti in izobraževalne programe predstavljajo na panojih, ki jih razstavijo v osnovnih in srednjih šolah. V projektu so sodelovala tudi podjetja Talum, Poclain Hydraulics, Yaskawa Ristro, M-Sora, Lek, Lušt, Planika, Premogovnik Velenje, Steklarna Rogaška, Steklarna Hrastnik, Atotech Slovenija, Hotel Park Ljubljana, CGP, Radeče papir nova, Oštarija Pr'Noni in drugi, ki so s fotografijami predstavili svoje zaposlene mlade. gg

Videospot
Znanje je lajf

Podjetja lahko pridobijo konkurenčno prednost

Podjetja naj se pred sklepanjem izvoznih poslov dobro informirajo o plačilnih in zavarovalnih instrumentih, ker s tem lahko pridobijo konkurenčno prednost oz. si znižajo tveganja.

Barbara Perko

Slovenski izvozniki, investitorji in drugi udeleženci mednarodnega poslovanja se lahko za pomoč pri izvajanju posameznih projektov v tujini obrnejo na banke. V pomoč so jim lahko tako SID banka kot poslovne banke. Na podlagi sodelovanja med SID banko in poslovnimi bankami lahko podjetja uporabijo možnost sindiciranih posojil. SID banka identificira, pregleda ter strukturira posle in povabi poslovne banke k sofinanciranju. »Posojila za razvojne projekte z daljšimi ročnostmi tako dopolnjuje ponudba poslovnih bank, saj lahko poslovne banke financirajo s krajšo ročnostjo, naše posojilo pa z daljšo ročnostjo tako zadosti različnim potrebam razvojnih projektov na trgu,« pojasnjujejo v SID banki.

SID banka ponuja širok spekter produktov, ki jih prilagaja potrebam posameznega izvoznika. V letu 2018 je financirala in zavarovala 20 % celotnega slovenskega izvoza in omogočila lažji izvoz v več kot 116 držav po svetu. »Podjetja pretežno povprašujejo po financiranju in zavarovanju izvoznih poslov v države nekdanje Sovjetske zveze, Zahodnega Balkana, zadnje čase pa tudi v Afriko ter na bližnji Vzhod.« Za slednje je zelo prikladna možnost projektnega financiranja, kjer predstavljajo edini vir poplačila dolgov prihodnji denarni tokovi projekta.

Večji interes malih podjetij po zavarovalnih produktih

»Mala podjetja največ povprašujejo po zavarovalnih produktih, večja pa se zanimajo predvsem za financiranje tujega kupca,« o potrebah podjetij povedo v SID banki. Podjetja se lahko odločijo za neposredno financiranje in zavarovanje, posredno financiranje, financiranje preko skupine SID banke. Malim in srednjim podjetjem na primer ponujajo financiranje obratnega kapitala s preferenčnimi pogoji za izvoznike, ki izvažajo blago/storitve zunaj EU in OECD, kapitalsko krepitev s pomočjo SID/EIF sheme, zavarovanje tveganj pred dobavo, zavarovanje rizikov neplačila dobavljenega blaga ali opravljenih storitev, zavarovanje kredita za pripravo na izvoz in zavarovanje bančnih garancij.

Večja podjetja se zanimajo predvsem za financiranje tujega kupca oz. njegove banke z namenom, da se izvozi blago slovenskega porekla. Možno je tudi zavarovanje odkupa terjatev slovenskega izvoznika, pri čemer svetujejo, da se zavarovanje in odkup dogovorita pred realizacijo komercialnega posla. Možno je tudi, da izvoznik izbere za transakcije komercialno banko, ki svoje transakcije zavaruje pri SID banki.

Svetujejo skozi celoten proces

V NLB posebno pozornost namenjajo zavarovanju poslov. »Namen instrumentov zavarovanja je zavarovanje finančnih ali nefinančnih obveznosti, zmanjševanje tveganja udeležencev posla v primeru neplačila ali neizpolnjevanja drugih pogodbenih obvez v dogovorjenih rokih,« poudarjajo v NLB, kjer komitentom pomagajo in svetujejo v celotnem procesu izpeljave posla.

Vsem, ki šele vstopajo v poslovno razmerje s tujim partnerjem, v Abanki svetujejo, da pri izvozno-uvoznih poslih uporabijo enega od instrumentov dokumentarnega poslovanja, saj ti zagotavljajo dodatno zaščito. Na področju dokumentarnega poslovanja so produkti standardni in enaka pravila veljajo povsod po svetu. V Abanki veliko pozornost namenjajo tako digitalizaciji posameznih produktov kot tudi izmenjavi dokumentov, vezanih na posamezen produkt prek sodobnih elektronskih poti.

Da poslovanje s tujino brez zaščite vsaj v začetnih fazah sodelovanja s tujimi partnerji ni priporočljivo, opozarja tudi Tamara Trlep, vodja odseka produktov in podpore prodaji pri poslovanju z gospodarskimi družbami v NKBM. Komitenti se, kot opažajo, največ odločajo za poslovanje z garancijami, tudi akreditivi. V banki bodo tudi v letošnjem letu veliko pozornost namenili osveščanju komitentov o različnih instrumentih, s katerimi lahko obvladujejo tveganja, in na to temo pripravili delavnice. ^{gg}

Podjetjem, ki delajo posle na osnovi pogodbe oziroma naročila, SID banka lahko zavaruje že rizike pred dobavo, ki vključujejo tveganja v zvezi s prekinitvijo oziroma odstopom partnerja od posla.

Podjetja vseh velikosti lahko za internacionalizacijo pridobijo dolgoročne vire SID banke prek sodelujočih poslovnih bank, in sicer tako za pripravo na izvoz kot internacionalizacijo.

Foto: Zare Modic

Možnosti financiranja izvoznega posla

Pri novih kupcih je smiselno preučiti vse možnosti financiranja posla in zavarovanja terjatve.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

svetovalec

Financiranje oziroma zavarovanje izvoznega posla bo ustrezno profilu državnega tveganja in tveganja kupca

Izziv za poslovodstvo: Na novem trgu smo v zadnji fazi dogovarjanja večjega posla s podjetjem, s katerim prej nismo sodelovali. Ta posel je za nas zelo pomemben, saj moramo za izvedbo le-tega financirati zaloge ter začasno zaposliti 20 novih zaposlenih. Imamo dobro boniteto pri bankah ter smo pretežni izvoznik. Za nas je pomemben obrat denarja, nismo pa tudi naklonjeni temu, da plačila za izvedeno dostavo blaga ne dobimo. Na kakšen način se lahko zavarujemo pred morebitnim neuspehom? Oddelek komerciale je sicer povsem prepričan, da lahko posel izvedemo brez tveganj oziroma je verjetnost neplačila minimalna.

Vaša dilema je zelo podobna klasični prispodobi, s katero se sooča vsako podjetje ali posameznik, ko pomisli na neko obliko zavarovanja. Subjekti, ki imajo dobro boniteto, imajo tudi večjo moč, da preživijo morebiten negativen razplet. Vendar na drugi strani negativen dogodek (v vašem primeru neplačilo) znižuje vrednost vašemu podjetju, čemur se je dobro izogniti. Z zavarovanjem kredita tujemu kupcu lahko odobrite daljši rok plačila ter se posvetite predvsem svojim poslom. To bo prispevalo k ohranitvi visoke bonitete pri bankah. Hkrati tako zavarovano terjatev lažje predčasno prodate v primeru, da potrebujete likvidnost. Zavarovalna premija je odvisna od

rizičnega razreda države kupca (OECD klasifikacija), ocene rizičnega razreda kupca ter trajanja zavarovanja.

Ko kupec ni kreditno sposoben

Obstaja tudi možnost, da vaš potencialni kupec nima zadostne kreditne sposobnosti za prevzem kredita glede na boniteto svojega podjetja. V tem primeru se kredit odobri kupčevi banki, ki ga nato posreduje naprej kupcu – svojemu komitentu. To je še posebej uporabno, ko se kupci zaradi določenih omejitev ne smejo zadolževati v tujini, lahko pa se le kupčeva banka. S tem svojemu kupcu olajšate pridobitev financiranja, ki je s stroškovnega vidika ugodnejše od običajnih kreditov, saj so pri takem zavarovanju banke oproščene kapitalskih rezervacij, kar zmanjša strošek kredita.

Zavarovanje odkupa terjatve, ko kupčeva bilanca ni najboljša

Vašo nastalo terjatev do kupca lahko tudi zavarujete za odkup. V tem primeru je odkup možen brez regresne pravice. To je uporabno, ko kupci želijo financiranje odkupa s strani vašega podjetja in ne prek banke. To pomeni, da imajo odprto v bilancah obveznost do dobaviteljev, namesto obveznosti do financiranja.

Ko kupec predlaga akreditiv

V državah, kjer je akreditivno poslovanje razvito, se to pogosto uporabi kot nadomestilo kreditu tuji banki, saj to predvsem poenostavi kreditne postopke in dokumentacijo. Financiranje kupca tako odobri domača banka, ki kredit lahko zavaruje pri zavarovalnici. V državah, kjer so pogoji financiranja precej slabši kot v Sloveniji, je to zelo smiselni instrument. Pri javnih razpisih je to relativno pogost pojav. Na podlagi prejetega prodajnega akreditiva vam domača banka odobri kredit za predizvozno financiranje ali odkupi dokumentarno predložitev, plačljivo na odloženi rok. Plačilo svojim dobaviteljem pa lahko uredite tudi z asignacijami. [gg](#)

Foto: Depositphotos

Analitika
GZS

Posebnosti na področju odpadne embalaže

Kako zagotoviti predpisano ravnanje z odpadno embalažo, ki je nevarni odpadke?

Antonija Božič Cerar, GZS - Služba za varstvo okolja

Foto: Zare Modic

Do 31. marca so morali letos prvič poročati o embalaži, ki so jo v preteklem letu dali v promet, vsi embalerji, pridobitelji blaga ter proizvajalci in pridobitelji embalaže, ne glede na količino embalaže, ki jo dajejo na trg. Ni presenetljivo, da se v povezavi s poročanjem pojavlja izredno veliko vprašanj, posebej v povezavi z embalažo, v kateri je embalirano nevarno blago.

Predpisanega ravnanja z odpadno embalažo ni treba zagotavljati, če letna količina embalaže ne presega 15.000 kg, vendar to ne velja za embalažo, v katero je embalirano nevarno blago. V primeru slednjega lahko zagotavljate zahtevano ravnanje z vključitvijo v eno od šestih obstoječih družb za ravnanje z odpadno embalažo ali s pridobitvijo potrdila o vpisu v evidenco individualnih sistemov ravnanja z odpadno embalažo, ki jo vodi Ministrstvo za okolje in prostor RS.

Kaj se šteje za nevarno blago?

Nevarno blago je blago, ki je nevarna kemikalija ali nevarni proizvod v skladu z zakonom, ki ureja kemikalije, ali vsebuje te nevarne kemikalije ali nevarne proizvode.

Opadna embalaža je nevarni odpadke, če ima embalažni material lastnosti nevarnih odpadkov, če vsebuje ostanek nevarnih snovi ali je onesnažen z nevarnimi snovmi in jo v skladu s seznamom odpadkov razvrščamo pod kodo 150110*.

Kdaj se šteje, da odpadna embalaže ne vsebuje ostankov nevarnega blaga oziroma ni onesnažena z njim?

Šteje se, da odpadna embalaža ne vsebuje ostankov nevarnega blaga oziroma ni onesnažena z njim, če:

- je notranjost odpadne embalaže viskoznega nevarnega blaga postrgana z lopatico ali s čopičem tako, da preostala količina tega blaga ni več uporabljiva;
- je odpadna embalaža tekočega nevarnega blaga izpraznjena tako, da iz nje ne kaplja;
- je odpadna embalaža trdnega nevarnega blaga izpraznjena tako, da se iz nje ne morejo več iztresti ostanki tega blaga ali
- iz odpadne embalaže s potisnim plinom ne izhaja več potisni plin ali se v tej embalaži ne pretakajo ostanki nevarnega blaga.

Sledite posebnim navodilom proizvajalca o okolju varni izpraznitvi embalaže.

Kdo lahko prevzame odpadno embalažo, ki je nevarni odpadke?

Končni uporabnik mora odpadno embalažo, ki je nevarni odpadke:

- oddati zbiralcu nevarnih odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja odpadke, če gre za odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadke;
- prepustiti izvajalcu javne službe v skladu s predpisom, ki ureja obvezno občinsko gospodarsko javno službo zbiranja komunalnih odpadkov, če gre za odpadno embalažo, ki je komunalni odpadke;
- če je ravnanje z ostanki nevarnega blaga urejeno s posebnim predpisom, je treba zagotoviti ravnanje v skladu s tem predpisom.

Kakšna je razlika med prepuščanjem in oddajo odpadkov?

- Prepuščanje odpadkov je oddaja odpadkov v nadaljnje ravnanje brez evidenčnega lista, kadar je to dovoljeno na podlagi posebnega predpisa, ki ureja ravnanje z določeno vrsto odpadkov.
- Oddaja odpadkov je oddaja odpadkov v nadaljnje ravnanje z evidenčnim listom. gg

svetovalec

Nevarno blago je blago, ki je nevarna kemikalija ali nevarni proizvod v skladu z zakonom, ki ureja kemikalije, ali vsebuje te nevarne kemikalije ali nevarne proizvode.

Glavni predpisi, s katerimi je urejeno ravnanje z embalažo:

- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 84/2006, 106/2006, 110/2007, 67/2011, 68/2011, 18/2014, 57/2015, 103/2015, 2/2016, 35/2017, 68/2018)
- Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže (Ur. l. RS, št. 32/2006, 65/2006, 78/2008, 19/2010, 68/2017)
- Uredba o odpadkih (Ur. l. RS, št. 37/2015, 69/2015)
- Uredba o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov (Ur. l. RS, št. 33/17 in 60/18)

Primer odpadne embalaže, za katero veljajo posebni predpisi:

- Uredba o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki vsebujejo nevarne snovi (Ur. l. RS, št. 119/2006)

Varstvo okolja

Izobraževanje za učinkovito digitalno preobrazbo

Program, ki učinkovito popelje podjetja do prvih večjih korakov k digitalni preobrazbi na pravi način.

prof. dr. Janez Bešter

Podjetje lahko tako išče področja, kjer lahko ustvari največ prihrankov časa in denarja ter oblikuje izhodišča za resen, celovit in strateški proces digitalne preobrazbe.

Program se izvaja na GZS - CPU.

Več o programu

Slovensko gospodarstvo ima pred seboj dva velika cilja: 60 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega in 50 milijard evrov izvoza. Da se bo dodana vrednost povečevala, je potrebnega več vlaganja v raziskave in razvoj ter izobraževanje in vseživljenjsko učenje.

Zelo pomembna pot naprej je t. i. digitalna preobrazba, ki vključuje uvedbo novih tehnologij za več optimizacije, avtomatizacije, prilagoditve storitev in izdelkov. Te tehnologije delujejo in ustvarjajo pričakovane rezultate, če je v podjetju ustrezna »digitalna kultura« in se razvijajo novi poslovni modeli in procesi za izrabo digitalnih pristopov.

V praksi nastaja v podjetjih velika vrzel med zavedanjem o novih tehnoloških možnostih in lastno sposobnostjo inoviranja z uporabo novih tehnoloških, organizacijskih, poslovnih in kadrovskih možnosti. Podjetja praviloma hitro razumejo, da vse nove zadeve prihajajo in že danes vplivajo na njihovo poslovanje ali vsaj panogo, vendar jim ni povsem jasno, kako jih praktično aplicirati v svoje delovanje. Zato so izobraževanja, ki osveščajo le o novih tehnologijah, nepopolna. Sluhatelji hitro dojamajo bistvo, a se vrnejo domov povsem neopremljeni, da ukrepajo na način, ki je ustrezno povezan z njihovim poslovnim modelom in panogo. Soočajo se z zelo velikim preskokom od tega, kar razumejo kot spremembo v okolju in stanjem, ko bi v duhu nove digitalne paradigme sami oblikovali nove zamisli, produkte in poslovne modele. Zamujanje z naložbami in strateškimi usmeritvami v digitalne tehnologije se vedno hitreje pozna in slabi položaje podjetij v verigah vrednosti ter pri končnih kupcih.

Z novo obliko izobraževanj nad vrzeli

Za premostitev teh vrzeli je GZS s partnerji pripravila 40-urni program »Digitalna preobrazba v praksi« - DPP. Program odraža dejstvo, da ni dovolj zgolj seznanjati ali šolati ljudi o novih tehnologijah ali jih preusmerjati na procese oblikovanja novih strategij in produktov, ne da bi razumeli, kako pri tem najbolj smiselno uporabiti digitalne tehnologije.

Nastala je formula, ki učinkovito popelje podjetja skozi pregled disruptivnosti digitalne preobrazbe, se prenese na raven konkretnega projekta, ki naveže sedanji poslovni model preko novih tehnologij in partnerstev na nastavke bodočih poslovnih modelov.

Tako je podjetje hitro v položaju, da naredi prve večje korake k digitalni preobrazbi na pravi način, išče področja, kjer lahko ustvari največ prihrankov časa in denarja ter oblikuje izhodišča za resen, celovit in strateški proces digitalne preobrazbe.

Kaj prinaša program DPP?

Pred udeležbo na programu DPP bodo udeleženci elektronsko izpolnili vprašalnika za oceno digitalne zrelosti podjetja ter lastnih kompetenc, da bo izvedba programa DPP lahko še bolj konkretna in praktična ter do neke mere personalizirana.

Posebna lastnost programa DPP so delavnice po metodi »Design thinking«, kjer bodo z mentorji in s pomočjo predavateljev izdelali dokument »Usmeritve DPP«. To bo dokument oz. ogrodje digitalne strategije za konkretno uporabo v podjetju.

Ob zaključku 40-urnega programa udeleženci prejmejo certifikat »Ambasador digitalizacije« - AD.

Udeležencem bodo na razpolago multimedijška orodja za sodelovalno delo, kar jim bo omogočilo »on-line« kontakte med seboj ter s predavatelji. Za proces DPP in vzpostavitev »digitalne kulture« je namreč ključno tudi povezovanje, mreženje in odprto inoviranje.

Poseben cilj programa DPP so kadri, in sicer kako upravljamo s talenti, spodbujamo inovativno miselnost in razvijamo prave lastnosti v obstoječih in bodočih zaposlenih.

Udeležba podjetij v programu DPP bo sprožila val pozitivnih sprememb v miselnosti, tehnologijah in procesih, ki so potrebne, da digitalna preobrazba ustvari več izvoza ter prispeva k višji dodani vrednosti v Sloveniji. **gg**

Pomembne značilnosti programa DPP

Kako urediti pravila glede kajenja

Bi radi postavili pravila glede kajenja na območju delodajalca oziroma med delovnim časom?

Urška Sojč, Pravna služba GZS

foto: Kraljart

Odločitev, ali nekdo kadi ali ne, spada v osebno sfero vsakega posameznika in zato delodajalec na to nima in tudi ne sme imeti vpliva. Kljub temu lahko delodajalec delavcem pod določenimi pogoji prepove kajenje med delovnim časom in na območju, katerega lastnik je.

Prepoved kajenja na območju delodajalca

Delodajalec lahko prepove kajenje v vseh prostorih in na območju, katerega lastnik je. Kajenje v zaprtih javnih prostorih in delovnih prostorih omejuje že Zakon o omejevanju uporabe tobaknih in povezanih izdelkov¹. Zakon sicer dovoljuje kajenje v kadihnicah, ki morajo izpolnjevati določene pogoje.

Delodajalec lahko prepove tudi kajenje pred stavbo oziroma na celotnem območju, ki je v njegovi lasti. Ta prepoved mora biti zapisana v splošnem aktu delodajalca, sprejetem v skladu z 10. členom Zakona o delovnih razmerjih². Splošni akt delodajalca je običajno disciplinski ali drug pravilnik (npr. Pravilnik o prepovedi kajenja), v katerem delodajalci opredelijo vrste in teže kršitev delovne discipline, postopke in

ukrepe v primerih kršitev. Predloge splošnih aktov, s katerimi delodajalec določa organizacijo dela ali določa obveznosti, ki jih morajo delavci poznati zaradi izpolnjevanja pogodbenih ali drugih obveznosti, mora delodajalec pred sprejemom posredovati v mnenje sindikatom pri delodajalcu. Če pri delodajalcu ni organiziranega sindikata, mora predlog akta posredovati v mnenje svetu delavcev oziroma delavskemu zaupniku. Če ni organiziranega niti sveta delavcev niti sindikalnega zaupnika, mora delodajalec o vsebini predloga splošnega akta pred sprejemom akta obvestiti delavce na pri njemu običajen način.

Prepoved kajenja med delovnim časom

Tudi prepoved kajenja med delovnim časom mora biti zapisana v splošnem aktu. Pri tem je treba upoštevati pravico delavca do odmora, kot je določena v 154. členu Zakona o delovnih razmerjih. Omenjeni člen pravi, da ima med dnevnim delom delavec, ki dela polni delovni čas, pravico do odmora, ki traja 30 minut. Iz zakonske dikcije ne izhaja, da bi odmor med delom moral nujno trajati neprekinjeno 30 minut, zato se lahko zaposleni odloči svoj 30-minutni odmor razdeliti na več krajših (če nima delodajalec v splošnih aktih določeno drugače). Dodatnih odmorov za kajenje delodajalec delavcu ni dolžan omogočiti. Če se delavci med odmorom zadržujejo na lokacijah, ki jih upravlja delodajalec, lahko delodajalec prepove kajenje tudi med odmori, saj so ti del delovnega časa.

Delodajalec je dolžan v skladu z zakonom voditi evidenco o izrabi delovnega časa. Delodajalci običajno v splošnem aktu opredelijo način evidentiranja prihodov, odhodov in priporočljivo tudi odmorov na delovnem mestu. Delodajalec mora pri omejitvah gibanja delavca vseskozi paziti, da z njimi ne poseže v delavčevo dostojanstvo in pravico do zasebnosti. gg

svetovalec

Delodajalec lahko prepove tudi kajenje pred stavbo oziroma na celotnem območju, ki je v njegovi lasti.

Dodatnih odmorov za kajenje delodajalec delavcu ni dolžan omogočiti.

Foto: Depositphotos

1 Uradni list RS, št. 9/17 in 29/17

2 Uradni list RS, št. 21/13 in spremembe

Čas je za kreativnost! Kako pa pri vas pridete do ideje?

Naši možgani so bili narejeni za rutino, je ugotovil že dr. Edward de Bono. A to še ne pomeni, da ne moremo biti kreativni, če se za to odločimo!

Nastja Mulej

svetovalec

Avtomatiziranje razmišljanja

V najzgodnejših otroških revijah najdete igrice kot Poišči razlike, Najdi pot skozi labirint in Poveži črte. Vse igrice imajo samo en pravi odgovor. Enako velja za križanke in sudoku, ki tudi polnita revijalne strani od najzgodnejših let naprej. Vse zahtevajo en sam – pravi odgovor!

V prvem razredu jih učijo šteti do 20, v drugem do 100, v tretjem pa poštevanke. In otroci vadijo in vadijo, dokler seštevanja, odštevanja, množenja in deljenja vsaj do 100 čisto ne ponotranjijo in avtomatizirajo.

Na enak način se učijo igranja na klavir. Začnejo s prvimi tipkami, potem vadijo Kuža pazi in Na planinah, nadaljujejo z Balado za Adelino in po letih in letih vaje pridejo do zahtevnejših klavirskih skladb.

Podobno trenirajo gimnastiko. Prvo leto je vaja na parterju sestavljena iz enega prevala in seda, vaja na gredi pa iz sprehoda po nizki gredi. Vsako leto je za kak element ali dva težja. Mladi gimnastiki ponavljajo in ponavljajo gibe, dokler ne postanejo samodejni.

Še prvi letnik fizike baje naredijo le tisti, ki v tem letu naredijo 10.000 računov.

Si sploh lahko predstavljate, kako kreativni bi bili vi, če bi v letu dni naredili 10.000 vaj, ki bi od vas zahtevale množico različnih možnosti in rešitev? In ne samo enega - pravi odgovora!?

Ali ni zanimivo, da se zavedamo pomena redne vaje pri logičnem, vertikalnem razmišljanju, ko pa gre za kreativno, pa se vztrajno zanašamo na navdih? Pa je tudi pri kreativnem (in vsakem namernem razmišljanju: osredotočenem, enostavnem, konstruktivnem) razmišljanju vsa umetnost samo v vaji. In kot za vsako veščino si je za trening kreativnosti potrebno vzeti čas.

Osnovna tri pravila za lastno in timsko kreativnost

Kaj pa naredite, kadar hočete biti kreativni? Tudi če ne poznate čisto nobene tehnike kreativnega razmišljanja, boste veliko dlje prišli, če se samo držite treh preprostih pravil:

1. Svinčnik in papir (ne pa sprehodi in debate),
2. Količinska in časovna norma (ne pa čakanje na pr(a)vo idejo),
3. Pravilo 3P.

Če boste vsak dan vadili po 20 minut, boste sčasoma dobro (ne pa nujno odlično) igrali tenis. Če se boste vsak dan usedli in si rekli, danes pa se želim spomniti (s svinčnikom v roki) 10 načinov, kako lahko še uporabljamo obešalnik, jutri 12 načinov, kako lahko uporabljamo palčko za čiščenje ušes, in pojutrišnjem 15 načinov, kako lahko uporabljamo vilice, boste nekoč veliko manj okamneli, ko boste morali na hitro

Več o konferenci

Čas je za kreativnost

1. konferenca o kreativnosti

25. april 2019

Gospodarska
zbornica
Slovenije

nastja mulej
trženje kreativnega, socialnega,
poslovnega in učniškega razmišljanja

Konferenca o kreativnosti

Sveže ideje potrebujemo tako pogosto kot kruh in vodo. Pa vendar le redki vedo, kako priti do njih hitro in enostavno ter v velikih količinah.

Ljudje, ki ne znajo kreativno razmišljati, pogosto preskočijo fazo pridobivanja informacij ali oblikovanja jasnega vprašanja. Včasih 'skočijo v vodo' ne da bi sploh vklopili možgane.

Predavatelji na konferenci so se kreativnosti lotili malce drugače, bolj namerno in osredotočeno. In pripravljeni so to deliti z vami!

Struktura konference

Zavedamo se, da se udeleženci radi učijo na tujih napakah, zato smo pripravili konkretne primere, zgodbe o (ne)uspehu, recepte in bližnjice ...

Konferenca je razdeljena na dva dela:

PRAKSA (kratka predavanja)

TEORIJA (delavnice)

Med enim in drugim delom lahko prosto prehajate, vendar se morate na delavnice prijaviti vneprej.

poiskati množico različnih alternativ resničnega problema. V določenem času (največ 10 minut) si zastavite določeno količino možnih idej, ki se jih želite spomniti. Število alternativ je odvisno od teže izziva – če boste iskali novo ime za konferenčni center, je lahko to število tudi 20, če boste iskali nove načine za prodajo sira v vaši trgovini, je lahko 10. Količinska norma mora biti malce nad stopnjo izvedljivosti – da se zagotovo potrudite.

In kaj je pravilo 3P? To je pravilo, ki vam bo omogočilo generirati veliko število možnih idej v timu. Kajti, iskreno, tim kot sinergičen seštevek posameznikov ve veliko več kot vi sami, a če se pravila 3P ne držite, nikoli ne pridete do sinergije.

- Prvi P je za POZITIVNO. Jemljite vsak predlog in vsako zamisel, ki jo slišite, kot dobronamerno, kot pozitivno. Ne ocenjujte, ne kritizirajte, ne ubijajte idej, kajti s tem ubijate njihovega avtorja. Ko se gremo divergentno razmišljanje (v širino), ni čas za konvergentno (ocenjevanje). In obratno.
- Drugi P je za PLODNO. Poskusite generirati, kolikor se le da idej v določenem času. Čim več, tem bolje. Ne skrivajte idej in omogočajte avtorjem, da jih ne bo strah. Omogočajte nadgradnjo, dopolnjevanje in asociiranje. Kajti ni težko najti slabosti v novi ideji (nova je, torej neznana in obeta spremembo), a s tem se ne pokažete kot veliki mislec. Pokažite, da znate razmišljati ustvarjalno in domiselno ter najdete rešitve v ideji, za katero se vam zdi, da je neizvedljiva!
- Tretji P je za POREDNO. Šele, ko vam bodo ljudje verjeli, da resnično lahko delijo vse, kar jim pade na pamet (ko je čas za generiranje idej in divergentno/lateralno razmišljanje), in da ste: »Da, ampak ...« preimenovali v »Da, in ...« si bodo upali podajati tudi ideje, ki so nespodobne, nepraktične, nemogoče ... Nove! ^{gg}

Spoznajte nekatere od predavateljev

na 1. konferenci o kreativnosti, 25. aprila 2019 od 8.30 do 18.30

Erika Kostanjšek, najboljša samostojna podjetnica leta 2017, je vodja računovodskega servisa in kot strastna 'številkomanka' v svoje delo redno vključuje kreativno mreženje in večplastno povezovanje ljudi ter idej. Je vzorna predstavnik lateralnega razmišljanja. Z njim, kreativnostjo in inovativnimi storitvami želi postati najboljša na svojem področju, saj verjame, da je le na ta način možno zares parirati poslovnim izzivom.

Aljoša Bagola, eden najvidnejših predstavnikov slovenskega oglaševanja, bo predstavil svojo osebno recepturo za ustvarjanje kreativnih presežkov, ki so mu kot ustvarjalcu prinesli že prek 150 priznanj in nagrad na kreativnih festivalih doma in po svetu.

Doktorica farmacevtskih znanosti **Darja Ferčej Temeljotov** je na svoji dolgoletni karierni poti v Leku od raziskovanja in vodenja projektov na področju razvoja in lansiranja zdravil prešla na razvoj znanj, sodelovanj in talentov. Vedno išče nove načine razmišljanja in delovanja, ustvarjanja in uporabe novosti v praksi.

Roman Pavlovič večino svoje kariere deluje na področju inovativnosti, tako v velikih mednarodnih podjetjih kot tudi v uspešnih zagonskih podjetjih. Kot velik zagovornik aktivnega pristopa k inoviranju je pred leti kreiral delovno mesto in zaposlil prvega managerja idej v Sloveniji ter vzpostavil celovit sistem zbiranja, preizkušanja ter uvajanja inovativnih idej v prakso.

Dr. Barbara Viltušnik je vodja raziskav in inovacij v podjetju Plastika Skaza, kjer skrbi za razvoj novih trajnostnih materialov in tehnologij. Pomembno ji je, da pri inoviranju sodelujejo vsi zaposleni. Pri tem jih spodbuja in poskuša njihove ideje z njihovo pomočjo spraviti v realnost.

Ciljna skupina

Konferenca je namenjena vsem, katerih naloga je, da skrbijo:

- za transparentno in hitro pretočnost informacij in idej,
- za ustvarjalnost in podjetnost,
- za inovativnost in razvoj,
- za timsko delo.

Na njej pričakujemo vse, ki želite pridobiti čim več informacij in se naučiti čim več veščin, kako pri sebi in drugih spodbujati ustvarjalno, sodelovalno in osredotočeno razmišljanje ter kako vzpostavljati postopke in strukturo, da se zamisli, invencije in potencialne inovacije v podjetju slišijo in udejanjijo.

Cilj konference

Cilj konference je udeležencem predstaviti, da gre pri kreativnosti za sistematičen in strukturiran proces.

In da je kreativnost odvisna od večšine in poznavanja tehnik, predanosti in trdega dela (pri katerem se zabavamo) ...

Informacije

Kotizacija:

199 € z DDV za člane GZS,
249 € za nečlane, za vse, za ves dan

Prijave do: 22. 4. oz. zasedenosti mest.

Prijavnica: www.gzs.si/konferenca-kreativnosti

Kontakt: Kaja Konda, 01 5898 169

40 let Podjetniško trgovske zbornice

Ves čas v skrbi za mikro, majhna in srednja podjetja.

Vida Petrovčič

Prva naloga splošnega združenja je bila skrb za majhna in srednja podjetja, ki niso imela številčnih in usposobljenih skupnih služb, niti niso mogla enostavno dostopati do financ, prodajnih poti, marketinga, materiala in opreme.

Podjetniško trgovska zbornica je februarja letos praznovala 40 let. Njeni začetki segajo v leto 1979, ko so majhna in srednja podjetja predvsem s področja osebnega dela v družbeni lasti ustanovila Splošno združenje drobnega gospodarstva Slovenije pri GZS, za razliko od Obrtne zbornice, ki je takrat združevala obrtnike zasebnike.

Kot se spominja Anton Žabjek, takratni predsednik skupščine in kasnejši predsednik upravnega odbora, ki je v osemdesetih letih nasledil prvega predsednika upravnega odbora Jožeta Oreškoviča, je bila prva naloga splošnega združenja skrb za majhna in srednja podjetja, ki niso imela številčnih in usposobljenih skupnih služb, niti niso mogla enostavno dostopati do financ, prodajnih poti, marketinga, materiala in opreme. Anton Žabjek, ki je bil takrat direktor podjetja Kroj Ljubljana, je v sklopu in s pomočjo združenja združil 15 majhnih tekstilnih podjetij, da so skupaj osvojili novo področje dela - izdelavo uniform. Tako so jim zagotovili posel, prestrukturirana podjetja pa niso propadla. Anton Žabjek poudarja tudi pomen splošnega združenja drobnega gospodarstva v tem, da je omogočilo majhnim in srednjim podjetjem, da je bil njihov glas slišan in upoštevan med velikimi.

V časih inflacije in pomanjkanja deviz brez pomoči združenja ne bi preživel

Andrej Kadunc se je sekciji fotografov v Zvezi obrtnih združenj, ki jo je vodil, pridružil kot direktor takratnega podjetja Foto Slovenija. Od leta 1983 je bil več mandatov tudi član upravnega odbora splošnega združenja. Takrat so se, podobno kot danes, ukvarjali predvsem s plačilno nedisciplino. »V tistem času nam je manjkalo deviz,« se spominja Andrej Kadunc. »Splošno združenje je odigralo pri reševanju tega problema pomembno vlogo. Bil sem direktor podjetja Foto Tivoli, bili smo 100-odstotno vezani na uvoz fotografskega materiala in kje naj bi dobili devize? Na črnem trgu bi bilo nezakonito, zato smo se morali znajti, malo iz kvote, ki je bila rezervirana za zdravila, malo iz rezervacij za goriva in tako naprej. Tudi tu nam je Splošno združenje drobnega gospodarstva pri GZS pomagalo. Sicer bi lahko prvi dan zaprli svoja vrata, saj v nekdanji Jugoslaviji ni bilo podjetja, ki bi proizvajalo fotografski material. Mi smo namreč izdelovali barvno fotografijo za celo Jugoslavijo.«

Splošno združenje in Podjetniško trgovska zbornica kot močan lobi za mreženje

»In prav v mreženju je bil že takrat in je še vedno velik pomen nekdanjega Splošnega združenja drobnega gospodarstva in današnje Podjetniško trgovske zbornice. Problemi, ki jih imajo majhna podjetja, so praviloma drugačna od problemov velikih,« poudarja Samo Hribar Milič, izvršni direktor GZS, ki je bil v letih od 1993 do 1995 sekretar Splošnega združenja drobnega gospodarstva.

Val sprememb je v teh štiridesetih letih zajel tudi Splošno združenje drobnega gospodarstva. Prvega januarja leta 2008 je v sklopu GZS začela samostojna Podjetniško trgovska zbornica (PTZ) kot naslednica splošnega združenja. Do tega je prišlo v sklopu tako imenovanega neobveznega članstva v gospodarski zbornici. To pomeni, da so člani v novo nastali Podjetniško trgovski zbornici prepoznali partnerja in močno podporo mikro, majhnim in srednjim podjetjem, sprva predvsem na področju trgovine.

Ob štiridesetletnici je direktorica PTZ Vida Kožar na novinarski klepet povabila Antona Žabjeka, Andreja Kadunca in Sama Hribarja Miliča.

11 sekcij Podjetniško trgovske zbornice

Danes ima Podjetniško trgovska zbornica enajst sekcij. To so Sekcija pooblaščenih trgovcev in avto serviserjev z motornimi vozili, Sekcija proizvajalcev in distributerjev medicinskih pripomočkov SLO-MED, Združenje trgovskih agentov Slovenije, Združenje šol vožnje Slovenije, Združenje malih trgovcev Slovenije, Združenje laboratorijske zobne protetike Slovenije,

Prvega januarja leta 2008 je v sklopu GZS začela samostojna Podjetniško trgovska zbornica kot naslednica splošnega združenja.

Združenje zavarovalnih posrednikov Slovenije, Sekcija plesnih šol Slovenije, Sekcija jezikovnih centrov, Sekcija refleksoterapevtov in Sekcija izvajalcev dezinfekcije, dezinskekcije in deratizacije.

Ko so pred desetimi leti veliki trgovci ustanovili svojo Trgovinsko zbornico Slovenije, so v PTZ ostali pretežno mali trgovci. Prvi predsednik PTZ je bil Cveto Zrimšek, ki ga je pred desetimi leti nasledil današnji predsednik upravnega odbora Brane Lotrič, ki je ob desetletnici PTZ-ja takole komentiral prehojeno pot Podjetniško trgovske zbornice: »PTZ je posebnost znotraj GZS. Smo največja enota, ki združuje 1.500 članov, pretežno so to majhna in srednja podjetja, ki jim PTZ nudi vso strokovno podporo, ki je sicer zaradi svoje majhnosti sama nimajo. Leta 2008 so k PTZ pristopili predvsem manjši trgovci. Nekaj je sicer tudi srednje velikih podjetij, večinoma pa so to, kot rečeno majhna podjetja, ki jim je pred desetimi leti in jim tudi danes manjša PTZ bolj ustreza kot velika zbornica. Podobni smo si po velikosti in okviru, pogovarjamo se o skupnih interesih, veliko članov pa je porazdeljenih tudi po posameznih interesnih sekcijah.«

PTZ bdi nad tremi kolektivnimi pogodbami

Med najpomembnejše dosežke Podjetniško trgovske zbornice sodi gotovo Kolektivna pogodba med delavci in družbami drobnega gospodarstva, ki je bila

podpisana oktobra 2010 in pomeni posodobljeno pogodbo iz leta 1991. »Pogodba je dobra podlaga za urejanje razmerij pri manjših delodajalcih, zato jo v celoti uporablja marsikatero srednje in majhno podjetje,« poudarja direktorica Podjetniško trgovske zbornice Vida Kožar. »Poleg te pogodbe pa PTZ skrbi tudi za Kolektivno pogodbo dejavnosti trgovine Slovenije in Kolektivno pogodbo za dejavnost zasebnega varovanja, tako da bdimo nad tremi kolektivnimi pogodbami. Tisti člani, ki so aktivni v naših združenjih in sekcijah, lahko s pomočjo Podjetniško trgovske zbornice tudi največ dosežejo.« gg

»PTZ je posebnost znotraj GZS. Smo največja enota, ki združuje 1.500 članov, pretežno so to majhna in srednja podjetja, ki jim PTZ nudi vso strokovno podporo, ki je sicer zaradi svoje majhnosti sama nimajo,« pravi predsednik upravnega odbora Brane Lotrič.

Glavni mejniki PTZ in njenih predhodnikov

(kronološki prikaz razvoja organiziranega malega gospodarstva v GZS)

1965 – ustanovljen Svet Družbene obrti storitvenih dejavnosti (organizacijski enoti: svet kinematografije, sekcija dimnikarjev)

1974 – Združenje TOZD obrti storitvenih dejavnosti (svet kinematografije, sekcija dimnikarjev)

1979 – Splošno združenje drobnega gospodarstva Slovenije (storitvene in proizvodne dejavnosti družbenega malega gospodarstva v desetih panožnih sekcijah)

2008 – ustanovitev PTZ

PRODAMO

Investicijsko zemljišče Črnomelj

Lokacija: **Kanižarica TRIS, Črnomelj**

Zemljišče: **zazidljivo**

Raba: **centralne in proizvodne dejavnosti**

Velikost: **26.287 m²**

Pozidljivost zemljišča: **do 60 %**

Dopustna višina gradnje: **15 metrov**

Cena: **240.000 EUR**

V navedeno prodajno ceno je že vključen 22 % DDV.

Investicijsko zemljišče je razdeljeno na površino za razvoj objekta, manipulativno dvorišče, parkirišče (glede na normative za določene dejavnosti) in zelenice. Maksimalna višina objektov je 15 m, horizontalni gabariti se lahko svobodno oblikujejo znotraj površine, namenjene za gradnjo objektov. Do zemljišča so pripeljani komunalni vodi in urejen dostop za tovorna vozila po dovozni makadamski poti.

HETA ASSET RESOLUTION

Tehnološko razvojno industrijsko središče TRIS - Kanižarica leži jugozahodno od mesta Črnomelj. Nastalo je na območju nekdanjega rudniškega kompleksa v Kanižarici zaradi razvojnih potreb občine Črnomelj. Namenjeno je domačim in tujim vlagateljem. Celotno območje namenjeno proizvodnim in ostalim dejavnostim je veliko približno 115 ha.

Več informacij najdete na naši spletni strani.

Mednarodni kotichek

**Predstavljamo aktivnosti in informacije
Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS.**

Kaj pripravljamo?

7. - 12. 04.	GDT	Sektorska delegacija (transport & logistika) v Chennai in Mumbai	Nataša Turk
8. - 11. 04.	GDT	Obisk gospodarske delegacije v BiH (PTZ)	Matej Rogelj
10. 04.	konferenca	2. Nacionalna konferenca o internacionalizaciji	CEMP
15. 04.	GDS	Obisk gospodarske delegacije iz Mongolije	Mojca Osojnik
16. 04.	seminar	Kako poslovati z Ukrajino - dobre prakse	Vanja Bele
april	seminar	Kako poslovati z Latinsko Ameriko	Ines Čigoja
april	seminar	Aktualno stanje na iranskem trgu	Ante Milevoj
april/maj	seminar	Po-Brexit seminar	Matej Rogelj
14. - 15. 05.	GDT	Murcia food Spain	Ines Čigoja

2. Nacionalna konferenca o internacionalizaciji slovenskega gospodarstva

V sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo RS, Ministrstvom za zunanje zadeve RS ter Javno agencijo SPIRIT Slovenija 10. aprila 2019 na Brdu pri Kranju organiziramo 2. nacionalno konferenco o internacionalizaciji slovenskega gospodarstva. Letošnja rdeča nit dogodka je formula: »Več izvoznikov + več trgov + višja dodana vrednost = 50 milijard € izvoza in 60.000 € dodane vrednosti na zaposlenega do leta 2025«

Več informacij: Mojca Osojnik, 01 5898 101, mojca.osojnik@gzs.si

Poslovna povpraševanja

PP 15/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje išče proizvajalce surovin za živilsko industrijo.

Dejavnost: Proizvodnja živil.

PP 14/ Država povpraševanja: Francija

Poslovni interes: Francosko podjetje išče proizvajalca žičnatih ograj.

Dejavnost: Proizvodnja izdelkov iz žice.

PP 13/ Država povpraševanja: Egipt

Poslovni interes: Egiptovsko podjetje išče proizvajalca podvozij za vojaška vozila 4x4.

Dejavnost: Proizvodnja delov in opreme za vozila.

PP 12/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje išče proizvajalca plinovodov.

Dejavnost: Gradnja objektov oskrbne infrastrukture za tekočine in pline.

PP 11/ Država povpraševanja: Francija

Poslovni interes: Znana francoska nepremičninska agencija išče podjetje za obnovo hiš in stanovanj - podjetje, ki bi znalo opraviti pleskanje, elektriko, postavitve parketa, ploščic, kuhinje, kopalnice.

Dejavnost: Zaključna dela v gradbeništvu.

PP 10/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče dobavitelje modernega pohištva in hotelske opreme.

Dejavnost: Proizvodnja pohištva.

PP 9/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče proizvajalce in dobavitelje vratnih okvirjev, ključavnic, tečajev ter delov za sestavljanje vrat.

Dejavnost: Proizvodnja pohištva.

PP 8/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela povprašuje po konzerviranem mesu, ribah, sadju in zelenjavi, slaščicah, sokovih ter alkoholnih pijačah.

Dejavnost: Proizvodnja prehrabnih izdelkov

PP 7/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela povprašuje po prehrabnih dodatkih.

Dejavnost: Proizvodnja prehrabnih izdelkov.

V primeru vašega interesa po posameznem navedenem povpraševanju to sporočite na elektronski naslov: anze.gospeti@gzs.si. Pripisite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca.

Kontaktne podatke povpraševalcev pošiljamo samo članom GZS.

Kaj smo izvedli?

Dobro obiskane delavnice za optimizacijo spletnih strani

V okviru projekta Interreg – IRIC smo v CEMP pripravili delavnico - Postanite vidni na spletu doma in v tujini ter povečajte prodajo, ki je bila zaradi velikega zanimanja izvedena 3-krat. Na intenzivni celodnevni delavnici je imel vsak udeleženec možnost po korakih urediti On Site SEO (optimizacijo) svoje spletne strani in tako izboljšati svoje znanje glede vidnosti na spletu in tehničnega dela On Site optimizacije.

Več informacij: Ines Čigoja, 01 5898 164, ines.cigoja@gzs.si

Foto: arhiv CEMP

Seminar: Kako poslovati s Češko in Slovaško

Na GZS smo 5. marca 2019 organizirali seminar na temo poslovanja s Češko in Slovaško. Michal Kohoutek je predstavil gospodarsko situacijo obeh držav in določene panoge, ki predstavljajo največji potencial za slovenska podjetja. Po predstavitvah so imeli udeleženci dogodka možnost individualnih sestankov z g. Kohoutkom, kjer so mu predstavili svoje področje delovanja.

Več informacij: Marko Jare, 01 5898 158, marko.jare@gzs.si

Foto: arhiv CEMP

Predstavitev Kantonskega sejma

11. marca 2019 je na Gospodarski zbornici Slovenije potekala predstavitev kitajskega uvožno izvoznega sejma, poznanega tudi kot Kantonski sejem. Predstavitev so izvedli predstavniki Kitajskega zunanjtrgovinskega centra (China Foreign Trade Center) pod vodstvom podpredsednika CFTC Ma Chunzija, udeležilo pa se jo je 50 predstavnikov slovenskega gospodarstva.

Kantonski sejem se je z leti razvil v vsestransko platformo za odpiranje mednarodnih poslov in trgovine, ki tako domačim – kitajskim – kot tudi tujim podjetjem s celega sveta omogoča, da se na enem mestu seznani s svetovnimi dosežki in novostmi, pri čemer pa je seveda glavni poudarek na promociji kitajskih izvoznikov.

Več informacij: Marko Jare, 01 5898 158, marko.jare@gzs.si

Obisk predsednika Bolgarije z gospodarsko delegacijo

V ponedeljek, 11. marca 2019, je Slovenijo obiskal bolgarski predsednik Rumen Radev z gospodarsko delegacijo 40 podjetij. Na GZS smo v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve RS in Javno agencijo SPIRIT Slovenija ob tem organizirali Slovensko-bolgarski poslovni forum, ki se ga je skupno udeležilo okoli 150 gospodarstvenikov. Udeležence sta nagovorila predsednika Radev in Borut Pahor, temu pa so sledile predstavitve poslovnih okolij in investicijskih priložnosti obeh držav.

Bolgarski in slovenski predstavniki podjetij so imeli po predstavitvah možnost srečanja ena na ena in so tako skupno opravili prek 250 sestankov.

Več informacij: Matej Rogelj, 01 5898 159, matej.rogelj@gzs.si

Foto: arhiv CEMP

Pokrijemo vse priložnosti

Podjetje Petre d.o.o. je eno vodilnih podjetij za najem in prodajo šotorov in hal v regiji Alpe Adria. V njihovi pestri ponudbi lahko najdete prireditvene šotore, skladiščne hale, VIP in poročne šotore, odre, pagode in paviljone, lesen pod, plesišča, tapisone, stojnice, točilne jurčke ter ostalo opremo, kot so mize, stoli, gostinske garniture, sedežne garniture, točilni pulti, zavese in še kaj.

Podjetje se ponaša s skoraj 40 letno tradicijo, ki temelji na kakovosti, ažurnosti, zanesljivosti in raznolikosti ponudbe.

Delujejo predvsem v Sloveniji, vedno več pa tudi v Avstriji, Italiji, na Hrvaškem in na Madžarskem.

V lastni zalogi imajo več kot 50.000m² šotorov in hal, v njihovih prostorih pa deluje tudi proizvodnja

izdelkov iz pvc ponjav, ki jih izdelajo po vaših željah. Vsem strankam pa nudijo tudi servisne storitve na terenu.

Vse prireditvene komponente so vedno opremljene z vsemi potrebnimi certifikati in ostalimi papirji, ki izkazujejo poreklo blaga.

V letošnjem letu je podjetje Petre d.o.o. spremenilo svojo grafično podobo. Obdržali so modro barvo, ki je znak zaupanja in zvestobe, z novim sloganom »Pokrijemo vse priložnosti« pa želijo poudariti celovitost njihove ponudbe.

Več o samem podjetju in ponudbi si lahko preberete na www.petre.si ali na www.skladiscnehale.com, za vsa vprašanja pa so vam na razpolago na info@petre.si ali na 00386/3 703 21 00.

**PRIREDITVENI
ŠOTORI**

**SKLADIŠČNE
HALE**

**DODATNA
OPREMA**

PETRE

Pokrijemo vse priložnosti

**POMOČ PRI
UREJANJU
DOKUMENTACIJE**

**CELOVITE
REŠITVE**

**NAJEM ALI
NAKUP**

ODZIV GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE NA SINDIKALNI PREDLOG NOVE SPLOŠNE KOLEKTIVNE POGODBE ZA GOSPODARSTVO

GZS je prejela predlog 6 reprezentativnih sindikalnih central za novo splošno kolektivno pogodbo (SKP) za gospodarstvo, ki so jo napovedali že ob obravnavi zborničnega predloga socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema in rast plač 2019-2025. Vsebino predloga bomo proučili skupaj s podjetji in panožnimi združenji. Namen predloga SKP je lahko le določitev minimalnih standardov na področju plač ter drugih pravic in obveznosti v celotnem zasebnem sektorju. Že po prvem branju pa ugotavljamo, da je vprašljiva primernost predlogov reprezentativnih sindikalnih central glede plač.

BOLNIŠKA ODSOTNOST NARAŠČA

Število izgubljenih dni zaradi bolniške odsotnosti se v Sloveniji v zadnjih letih zaskrbljujoče povečuje. Evropsko povprečje presegamo kar za četrtno, to pa predstavlja veliko finančno breme za javno zdravstveno blagajno in za delodajalce. Lani smo zaradi bolniških odsotnosti izgubili 12.124.558 delovnih dni (6,4 % več kot leta 2017). Nekaj tega povišanja gre na račun večjega števila delovno aktivne populacije. Preostanek je posledica večje obolevnosti in povečanega števila poškodb, predvsem izven dela. Odhodek za nadomestila v breme ZZZS je lani znašal 348 milijonov evrov, kar je 10,5 % več kot leto pred tem. Tudi odhodek v breme delodajalcev, ki plačujejo bolniško odsotnost do 30 delovnih dni, je okoli 350 mio evrov. Ob plačilu nadomestila pa mora delodajalec plačati še tistega delavca, ki bo opravil delo odsotnega delavca.

V bolniškem staležu nad 45 dni je trenutno prek 24.000 oseb. Po oceni Nacionalnega inštituta za javno zdravje na povečan obseg bolniških staležev vplivata tudi višanje upokojitvene starosti in podaljševanje pokojninske dobe. Zaradi demografskih trendov bo ta problematika v prihodnje še bolj pereča.

Ustrezno reševanje te problematike zahteva sistemske spremembe. Velika večina evropskih držav pozna časovno omejeno trajanje bolniške odsotnosti, čakalni/neplačan dan, hkrati pa poudarja in praviloma izvaja ustrezne postopke poklicne rehabilitacije po dolgotrajni bolniški odsotnosti. Nadpovprečno ugodna je v Sloveniji tudi višina nadomestila.

SPORAZUM Z LEVICO VODI V ZATIRANJE ZASEBNEGA SEKTORJA

Račun sporazuma med vladajočo koalicijo in opozicijsko stranko Levica bo gospodarstvo stal najmanj 1,4 mrd evrov – in to v razmerah, ki že nakazujejo gospodarsko ohlajanje v širšem evropskem prostoru. Sporazum med koalicijo in Levico za leto 2019 je zmes dragih populističnih ukrepov, uperjenih proti razvoju gospodarstva. Na podlagi razpoložljivih podatkov ocenjujemo, da bi se zaradi uveljavitve predlogov breme za gospodarstvo povečalo za najmanj 1,4 mrd EUR, kar predstavlja več kot 3 % BDP.

Največje breme predstavlja predlagan dvig prispevnih stopenj za zdravstvo in pokojnino, ki vsebinsko gledano povečujejo obremenitev dela. Prišlo bo do občutnega dviga bruto plač, upočasnila pa bi se rast neto plač, kar je nasprotno od prizadevanja gospodarstva. Predlagan dvig stopnje DDPO na 22 % bo vodil do uhajanja obstoječih vlagateljev v davčno prijaznejša okolja. Po predlaganem sporazumu bi se tudi javna poraba povečala vsaj za 540 milijonov evrov. Povečanje obsega javnih izdatkov na srednji rok se bo odrazilo v potrebi po dodatnem dvigu davkov za pokrivanje dodatnih javnih obveznosti, najverjetneje tudi v obliki vnovičnega zvišanja stopnje DDV. Hkrati se znižuje stopnja fleksibilnosti slovenskega gospodarstva. GZS vlado poziva k racionalnemu premisleku o nekaterih ukrepih, ki predstavljajo potencialno veliko breme za javne finance.

UPOKOJITEV NAJ NE BO KONEC DELOVNE AKTIVNOSTI

Demografska gibanja zahtevajo hitre spremembe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Povečati bi bilo treba delež delovno aktivne populacije v starostni skupini 55+, postopno dvigovati dejansko upokojitveno starost in zahtevano pokojninsko dobo ter uvesti primerno rešitev dvojnega statusa upokojencev.

Sedanja ureditev že pozna spodbude za podaljševanje delovne aktivnosti, od uveljavitve delne pokojnine, izplačevanja 20-odstotne starostne ali predčasne pokojnine, do ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe. Vsi ti ukrepi bodo posledično vplivali tudi na rast višine povprečne pokojnine in dostojnejšo višino pokojnin bodočih upokojencev.

Spremljajte
stališča in
komentarje GZS
o aktualnih
tematikah.

Joint UNCITRAL-LAC Conference on Dispute Settlement

Ljubljana, 9. April 2019

Vabimo vas na mednarodno konferenco o reševanju sporov - **Joint UNCITRAL-LAC Conference on Dispute Settlement**, ki jo organizirata Stalna arbitraža pri GZS in UNCITRAL. Konferenca bo potekala v torek 9. aprila 2019 v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije.

Na dogodku bomo gostili ugledne strokovnjake s področja reševanja sporov in povezali udeležence z vsega sveta; arbitre, odvetnike, pravnike iz gospodarstva, mednarodno usmerjene podjetnike ter predstavnike državnih institucij.

Obravnavali bomo:

- Nove instrumente za izvršitev poravnave doseženih v mediaciji;
- Pospešeni arbitražni postopek;
- Gradbene spore;
- Odškodnine v mednarodni arbitraži.

Dan po konferenci (10. aprila 2019) bo potekalo tradicionalno mednarodno arbitražno tekmovanje Ljubljana Willem C. Vis Pre-Moot. Pridružite se nam kot arbiter in podprite naše bodoče kolege pri pripravi na tekmovanje Willem C Vis Moot na Dunaju. Udeležba je tudi odlična priložnost za druženje z arbitražnimi strokovnjaki iz širše regije.

Veselimo se srečanja z vami.

KDAJ:

9. april 2019

KJE:

Gospodarska zbornica Slovenije, Dimičeva 13, Ljubljana, Slovenija

KDO:

odvetniki, arbitri, pravniki iz gospodarstva, mednarodno usmerjeni podjetniki in predstavniki državnih institucij.

Več informacij in program konference:
www.sloarbitration.eu

United Nations
UNCITRAL

STALNA ARBITRAŽA
PRI GOSPODARSKI
ZBORNICI SLOVENIJE

Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije je samostojna institucionalna arbitraža, ki deluje pri Gospodarski zbornici Slovenije in je od nje neodvisna. Spore rešujemo že od leta 1928, ko je bilo ustanovljeno takratno Razsodišče za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Global Solutions for Regional Disputes.
www.sloarbitration.eu

Foto: Arhiv Pomurske zbornice

IZZIVI BREZPAPIRNEGA POSLOVANJA

Pomurska gospodarska zbornica je v začetku marca v sodelovanju s podjetjem HAKL IT organizirala prvi sklop tridnevne Akademije »Digitalna preobrazba podjetij - brez-papirno poslovanje« z naslovom »Izzivi brezpapirnega poslovanja«. Predstavljeni so bili izzivi brezpapirnega poslovanja, s katerimi se soočajo podjetja, kaj vse morajo upoštevati, če se odločijo za prehod na brezpapirno poslovanje ipd.

Na delavnici, ki se jo je udeležilo 28 udeležencev, je Sebastjan Gornjec iz podjetja HAKLIT opredelil pojem brezpapirnega poslovanja in izzive pri prehodu na brez-papirno poslovanje. Docentka dr. Tatjana Hajtnik, vodja Sektorja za e-arhive in računalniško podporo na Arhivu Republike Slovenije, je podrobneje predstavila zakonodajo in zahteve, ki jih morajo upoštevati, če želijo biti podjetja v skladu s sodobnim brezpapirnim poslovanjem. Državni sekretar Aleš Cantarutti in Karin Žvokelj z gospodarskega ministrstva sta predstavila možnosti subvencij, ki jih ministrstvo razpisuje in so namenjena digitalizaciji poslovanja podjetij.

Boris Gomiunik iz podjetja HAKLIT je na praktičnem primeru predstavil SWOT analizo projekta uvedbe brezpapirnega poslovanja. Jasno in nazorno so bile predstavljene vse prednosti, slabosti, priložnosti in pasti projekta. Kot piko na »i« je Ivanka Šömen podala praktično izkušnjo prehoda na brezpapirno poslovanje podjetja Saubermacher – Komunala Murska Sobota.

Izvedena bosta še dva sklopa delavnic. Tema drugega sklopa bo »Pretvorba in zajem dokumentov«, tretjega pa »Obdelava, delegiranje in arhiviranje dokumentov v e-obliki«.

PRILožNOST ZA NOVA PODJETJA

Nepovratna sredstva v višini 54.000 evrov lahko pridobijo podjetja, ki so bila ustanovljena med 1. januarjem 2018 in 15. marcem 2019. Na razpis se lahko prijavijo gospodarske družbe, s.p. ter zadrage. Vlagatelji bodo upravičeni do sredstev tistega območja, kjer bodo izvajali aktivnosti operacije, zato mora biti sedež vpisan v poslovni register Slovenije oz. sodni register. Namen razpisa je razvoj podjetij in uspešen prenos razvojnih idej, s poudarkom na razvoju in komercializaciji proizvodov, procesov in storitev. Več informacij o razpisu: Irena Tonin, irena.tonin@gzs.si

STISKANJE - TRANSPORT - SORTIRANJE

Podjetje EKOP d. o. o., ima dolgoletne izkušnje s projektiranjem, proizvodnjo, montažo, servisiranjem in vzdrževanjem ekološke opreme. Osnovna dejavnost podjetja je proizvodnja opreme za sortiranje, transport, stiskanje, rezanje in drobljenje odpadkov. Glavni namen obdelave odpadkov je zmanjšanje volumna, izločanje surovin za nadaljnjo predelavo in izdelava goriva.

Ekop d. o. o. | Lepovče 23, 1310 Ribnica, Slovenija
Tel.: +386 (0)1 836 20 59 | www.ekop.si

DOGODKI GZS	
4. april Dravograd	Prvi koraki k digitalni transformaciji podjetja in osredotočanju na kupca Interaktivna delavnica za direktorje, vodje marketinga in prodaje ter vse, ki jim je pomembno komuniciranje s strankami in pridobivanje novih potencialnih kupcev.
5. april Krško	SPOT Posavje Kaj storiti, ko vas obišče delovni inšpektor? Delavnica je namenjena delodajalcem, obrtnikom, podjetnikom, samozaposlenim in pri vas zaposlenim delavcem, ki se ukvarjajo s kadri. Vabljeni tudi zaradi napovedi delovne inšpekcije o poostrenem nadzoru nad izplačili regresa in plač.
9. april Ljubljana	Mednarodna konferenca o reševanju sporov Stalna arbitraža pri GZS in UNICTRAL organizirata mednarodno konferenco o reševanju sporov, na kateri bo osrednji govorci Pierre Tercier, zaslužni profesor Univerze v Fribourgu in častni predsednik Arbitražnega sodišča Mednarodne trgovinske zbornice (ICC).
10. april Brdo pri Kranju	2. Nacionalna konferenca o internacionalizaciji slovenskega gospodarstva Rdeča nit konference je formula »Več izvoznikov + več trgov + višja dodana vrednost = 50 milijard evrov izvoza in 60.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega do leta 2025«.
16. april Velenje	Delavnica Ureditev varstva osebnih podatkov v praksi Kako začeti, kje se pojavijo najpogostejše napake in kaj je nujno potrebno, da uredite ter na kakšen način.
17. april Maribor	Brezplačno predavanje Delo podjetnika z Avstrijo in v Avstriji Predavanje bo med drugim dalo odgovore na vprašanja, kaj pomeni razširiti poslovanje in prestopiti tudi na avstrijski trg, kdaj je smiselno začeti razmišljati o novem podjetju na avstrijskem trgu ali vendarle raje ostati poslovni partner, podizvajalec.
18. april Nova Gorica	Seminar Vodenja podjetja v rast in obvladovanje tveganj in kako z naložbami povečati vrednost kapitala Na interaktivnem seminarju bodo predstavljeni trendi in koristne informacije s področja načrtovanja poslovne in finančne prihodnosti ter tveganj, s katerimi se soočajo lastniki podjetij, direktorji, strokovnjaki pri svojem delu, predvsem v povezavi z rastjo podjetja, investicijami, nagrajevanja ključnih kadrov in zakladništva.
23. april Ljubljana	Izzivi financiranja družinskega podjetništva in rasti Dogodek bo osvetlil izzive slovenskih družinskih podjetij, ki še vedno nimajo zadostnega pregleda nad možnostmi prenosa lastništva na drugo generacijo ali druge (so)lastnike. Namen dogodka je predstavitev možnosti, ki jih nudijo skladi zasebnega kapitala in drugi finančni posredniki družinskim podjetjem.
24. april Ljubljana	Design Thinking and Technology Day Uporaba metode Design Thinking v industriji.
25. april Ljubljana	Konferenca o kreativnosti - Zakaj, čemu in kako kreirati Sveže ideje potrebujemo tako pogosto kot kruh in vodo. Pa vendar le redki vedo, kako priti do njih hitro in enostavno ter v velikih količinah. Konferenca je razdeljena na predavateljski in delavniški del.
25. - 26. april Portorož	XVII. Dnevi civilnega in gospodarskega prava Program simpozija bo sestavljen iz naslednjih sekcij: posebni vidiki odgovornosti pri upravljanju in nadziranju podjetja, varstvo otroka po družinskem zakoniku, okrogla miza - avtonomna vozila informatika, ekonomija, pravo in zavarovanje, sredstva zavarovanja in drugi začasni ukrepi v civilnih sodnih postopkih ter neupravičena obogatitev.
8. maj Bad Radkersburg	Mednarodna konferenca »HEalth conference Alps Adria 2019« Dogodek ponuja edinstveno priložnost za spoznavanje najnovejših idej za izboljšave, povezovanje s podobno mislečimi kolegi in ustvarjanje zagona za spremembe v vaši organizaciji.

Koledar
dogodkov
GZS

Imetniki certifikata Excellent SME Slovenija dosegajo izjemne rezultate:

- imajo 19 % višje prihodke na zaposlenega od povprečja te velikosti podjetij,
- ustvarijo 3,7 krat višji dobiček na zaposlenega,
- ustvarijo za 13,4 % višjo dodano vrednost na zaposlenega.

excellent-sme.gzs.si

Certifikat Excellent SME ima v Sloveniji preko 900 podjetij.

Prejemniki certifikata Excellent SME Slovenija po 1. februarju 2019

Agregat d.o.o.	GRAMOZNICA PAČNIK d.o.o.	RASTOR, storitve, d.o.o.
ALPIS, Podjetje za transport, turizem in trgovino, d.o.o.	Histi d.o.o.	Razvojni center Novo mesto d.o.o.
ARS PHARMAE, d.o.o.	IMEKS EKSPRES d.o.o.	RO PROJEKT, poslovne storitve, d.o.o.
ATC GUTTA trgovina, posredovanje d.o.o.	Imotek d.o.o.	S-INVEST, družba za svetovanje pri trgovanju z nepremičninami, d.o.o.
ATET d.o.o.	IN IN D.O.O.	SERVIS VAKO, servis in montaža hladilne tehnike, d.o.o.
Atrium-novi interieri, d.o.o.	JANPLAST d.o.o.	SILVAPRODUKT podjetje za proizvodnjo in prodajo sredstev za zaščito materialov, d.o.o.
AUROSTAR, STORITVE, D.O.O.	JAVUŠNIK d.o.o.	SKUPINA EMPERATA, d.o.o.
AVAL, d.o.o.	Kelc d.o.o.	SM elektronika, d. o. o.
AŽUTEAM, podjetje za razvoj, inženiring in proizvodnjo, d.o.o.	Javno podjetje Komunala Zagorje, d.o.o.	Soltec d.o.o.
BE-GRE d.o.o.	KONTESA	SPECOM d.o.o.
BIRO, d.o.o., Žiri	računovodstvo in svetovanje d.o.o.	STANINVEST d.o.o.
BLAŽ VOŠNJAK S.P.	KZ TREBNJE z.o.o.	STANOVANJSKO PODJETJE d.o.o.
Bobič Yacht Interior d.o.o.	LEGENSTEIN d.o.o.	STIK d.o.o.
BP INŽENIRING d.o.o.	LIPIS, Proizvodnja in trgovina d.o.o.	TOMAŽ HRIBAR S.P. - ALU MONTAŽA
BRCE d.o.o.	LLB d. o. o.	TRECON,
CAMPAGNOLO KOPER d.o.o.	LUNOS d.o.o.	podjetje za industrijski inženiring, d.o.o.
Codex d. o. o.	M - REVIZIJA IN SVETOVANJE, d.o.o.	TUBIT DENTAL proizvodnja, trgovina, posredništvo in svetovanje d.o.o.
ComfortClick d.o.o.	MEGA RAM d.o.o.	VARIS Lendava d.o.o.
DAGRI INŽENIRING, proizvodnja, trgovina, storitve, inženiring, d.o.o.	METROB, d.o.o.	VELCOM, d.o.o.
DOTATUS d.o.o.	MK - DENIS KROŠELJ S.P.	VITRAJ d.o.o.
DZS GRAFIK, d.o.o.	MKH Projekt d.o.o.	VOGART d.o.o.
ELTOM, TOMAŽ BLAŽON S.P.	MLEKARNA PLANIKA d.o.o. Kobarid	Weitnauer d. o. o.
EMAT, MATJAŽ TRAMŠEK s.p.	MLINOSTROJ d.d., Domžale	ZLATOROG OPREMA proizvodnja, trgovina in storitve d.o.o.
ENERTRON d.o.o.	Mojstrovina d.o.o.	
EURIZONT Logistika d.o.o.	MONTPRO d.o.o.	
GMI d. o. o.	NEGOVANJE TEKSTILIJ ŠINKOVEC, d.o.o.	
GOSTILNA ŠTEFAN BOGDAN S.P.	OKNA KLI AMBIENT	
	trgovina, uvoz-izvoz d.o.o.	
	OLJARNA KOCBEK GORAZD KOCBEK S.P.	
	PETRE d.o.o.	

Najboljši ga že imajo. Pridobite ga tudi vi!

Tadej Golob
pisatelj
Leninov park, 2018

Oblekla je kratke hlače in preveliko majico
in takšna delovala skoraj kot študentka,
pa niti ne tik pred diplomo.

**V ROKAH JE DRŽALA
MERCATORJEVO VREČKO.**

Postajališče Mercator
Ljubljana

**ŽE DOBRIH SEDEMESET LET
VSTOPAMO V VAŠA ŽIVLJENJA.**

Dan D
PLAC pod nekdanjim hipermarketom
Mercator, Novo mesto

**V VAŠE KNJIGE, V VAŠO GLASBO,
NA AVTOBUSNE POSTAJE, NA TRGE IN ULICE.**

**IN JA,
TUDI NA VAŠE ZMENKE.**

**DELAMO DOBRO.
ŽE 70 LET.**

